

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου
Γενική Γραμματεία Ευάλωτων Πολιτών και
Θεσμικής Προστασίας
Μονάδα Θεσμικής Προστασίας
Ταχ. Δ/ση: Θηβών 196-198, Τ.Κ. 18233
Ε: sg.vp.guardianship@migration.gov.gr,
sg.vp.protection@migration.gov.gr
Τ: 213 212 8362, 8386, 8358, 8366

Άγιος Ιωάννης Ρέντης, 12.01.2024

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Προς
Ως Πίνακας Αποδεκτών

Εγκύκλιος αριθμ. 1/2024

Θέμα: «Εφαρμογή των άρθρων 66Α έως 66ΚΔ (Κεφάλαιο Γ' - Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων) του ν. 4939/2022 (Α' 111), όπως αυτά προστέθηκαν με τα άρθρα 7 έως 30 του νόμου 4960/2022 «Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας και Πλαίσιο Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων και άλλες διατάξεις του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου» (Α' 145)»

I. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις:

A. Η Γενική Γραμματεία Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας (πρώην Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων)

Σύμφωνα με τις παρ. 1 και 3 του άρθρου 6 του π.δ. 77/2023 (Α' 130), οι αρμοδιότητες και οι υπηρεσίες της Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του άρθρου 39 του π.δ. 106/2020 (Α' 255) μεταφέρονται στη νεοσύστατη στο Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου Γενική Γραμματεία Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας, ενώ η Ειδική Γραμματεία καταργείται. Συνεπώς, η Γενική Γραμματεία Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας διατηρεί καταρχήν αυτούσιες τις αρμοδιότητες και τις υπηρεσίες της Ειδικής Γραμματείας. Συγκεκριμένα, είναι αρμόδια για την θεσμική προστασία, επιτροπεία, στέγαση, κοινωνική ένταξη, την ποιοτική παροχή υπηρεσιών και για την εν γένει διασφάλιση της ευημερίας και της προστασίας των ασυνόδευτων ανηλίκων. Παράλληλα, η Γενική Γραμματεία βάσει του άρθρου 66ΑΓ του ν. 4939/2022, όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 39 ν. 4960/2022 έχει την αρμοδιότητα του Εθνικού Μηχανισμού Επείγουσας Ανταπόκρισης.

B. Ο νόμος 4960/2022 (Α'145) που τροποποίησε και συμπλήρωσε τον ν. 4939/2022 (Α'111)

Με τον νόμο 4960/2022 «Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας και Πλαίσιο Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου» (Α' 145) ρυθμίζεται, μεταξύ άλλων, η επιτροπεία των ασυνόδευτων ανηλίκων.

Για τον σκοπό της κωδικοποίησης της νομοθεσίας σχετικά με την υποδοχή και την προστασία πολιτών τρίτων ή χωρών και ανιθαγενών, ο νόμος 4960/2022 (Α' 145) για την επιτροπεία και τη φιλοξενία των ασυνόδευτων ανηλίκων τροποποιεί και εισάγει νέες διατάξεις στον «Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών» - ν. 4939/2022 (Α' 111).

Ο νόμος 4960/2022 έκτοτε τροποποιήθηκε από τις διατάξεις του άρθρου 139 του ν. 5003/2022 (Α' 230), του άρθρου 54 του ν. 5027/2023 (Α' 48) και των άρθρων 65 και 66 του ν. 5043/2023 (Α' 91). **Στην παρούσα εγκύκλιο οδηγία χρησιμοποιείται ως κύρια αναφορά ο ν. 4939/2022.**

Γ. Το Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων

Η επιτροπεία των ασυνόδευτων ανηλίκων συνιστά έναν θεσμό που στοχεύει στην προστασία του ανηλίκου και τη διασφάλιση των συμφερόντων και των δικαιωμάτων του, όταν ο τελευταίος δεν συνοδεύεται από πρόσωπο που ασκεί τη γονική του μέριμνα ή την επιμέλειά του σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο. Πρόκειται για μία οιονεί οικογενειακή σχέση, που αναπληρώνει, χωρίς να υποκαθιστά, την οικογένεια, με σκοπό τη διασφάλιση της συνολικής ευημερίας του ανηλίκου, συμπληρώνοντας την περιορισμένη δικαιοπρακτική ικανότητά του και εκπροσωπώντας τον ενώπιον των αρμοδίων αρχών.

Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι έχουν αυξημένες και ιδιαίτερες ανάγκες υποδοχής, υποστήριξης και εκπροσώπησης. Για τον λόγο αυτό, θεσπίστηκε ένα σύστημα άμεσης ανταπόκρισης προσαρμοσμένο στις ανάγκες των ασυνόδευτων ανηλίκων, το Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων. Το σύστημα επιτροπείας αυτό δεν αποκλείει, αλλά συμπληρώνει, την επιτροπεία που ρυθμίζεται με τα άρθρα 1589 έως 1654 του Αστικού Κώδικα. Συνεπώς, σε κάθε περίπτωση μπορεί να εφαρμοστεί η επιτροπεία βάσει των διατάξεων του Αστικού Κώδικα, ιδίως για να ανατεθεί η επιμέλεια (επιτροπεία) ενός ανηλίκου σε κατάλληλο συγγενικό ή οικείο φυσικό πρόσωπο, αλλά και σε κατάλληλο και πιστοποιημένο νομικό πρόσωπο.

Για λόγους σαφήνειας, όροι που χρησιμοποιούνται στον νόμο για την επιτροπεία των ασυνόδευτων ανηλίκων, συμπεριελήφθησαν στο άρθρο 1 «Ορισμοί» του ν. 4939/2022 με το άρθρο 3 του ν. 4960/2022. Οι σχετικοί όροι που προστέθηκαν είναι οι ορισμοί υπό στοιχεία λθ) έως και νδ). Παράλληλα, τροποποιήθηκε εκ νέου με

την παρ. 1 του άρθρου 66 του ν. 5043/2023, ο ορισμός του «εκπροσώπου» (στοιχείο ιε΄) και ο ορισμός του «εισαγγελέα» (στοιχείο μδ΄), λόγω εκ παραδρομής σφαλμάτων στην αρχική διατύπωση.

Δ. Έναρξη ισχύος

Το Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων (Ε.Σ.Ε.Α.Α.) εκκινεί με την έκδοση της απόφασης του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου περί του καθορισμού του κανονισμού λειτουργίας του Συμβουλίου Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων (ΣΕΑΑ) (παρ. 10 του άρθρου 66ΙΘ του ν. 4939/2022), η οποία προβλέπεται να εκδοθεί πριν την 31^η.12.2023 [βλ. άρθρο 139 του ν. 5003/2022 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 65 του ν. 5043/2023 (Α΄ 91) σχετικά με την ισχύ των εισαγγελικών διατάξεων της μεταβατικής περιόδου]. Σε κάθε περίπτωση, το Ε.Σ.Ε.Α.Α. εκκινεί τον Ιανουάριο 2023.

II. Διευκρινίσεις επί των ρυθμίσεων του νόμου

1. Πεδίο εφαρμογής του Εθνικού Συστήματος Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων - άρθρο 66Α του ν. 4939/2022 (άρθρο 7 του ν. 4960/2022)

Υπό επιτροπεία τίθενται οι ασυνόδευτοι ανήλικοι ανεξαρτήτως του νομικού καθεστώτος που διαθέτουν, δηλαδή, τόσο οι ασυνόδευτοι ανήλικοι που είναι αιτούντες διεθνή προστασία, αλλά και οι ανήλικοι που δεν έχουν καταθέσει αίτηση για διεθνή προστασία ή η αίτησή τους έχει απορριφθεί ή βρίσκονται σε διαδικασία χορήγησης άλλου νομικού καθεστώτος.

Επιπρόσθετα, για την εφαρμογή του παρόντος νόμου και κατά το μέρος που αφορά την επιτροπεία, ο ορισμός του ασυνόδευτου ανηλίκου διευρύνεται, για να καλύπτονται όλες οι περιπτώσεις που ένας ανήλικος πολίτης τρίτης χώρας ή ανιθαγενής δεν εκπροσωπείται.

Τέτοιες περιπτώσεις είναι:

- ο ανήλικος που φτάνει μόνος του στη Χώρα χωρίς να συνοδεύεται από τους γονείς ή τους ασκούντες νομίμως την επιμέλειά του, ο ανήλικος που εγκαταλείπεται στην πορεία της διαμονής του στη Χώρα (βλ. ορισμό ασυνόδευτου ανηλίκου, στοιχ. ιγ΄ άρθρου 1 ν. 4939/2022),
- ο (χωρισμένος) ανήλικος που συνοδεύεται από συγγενείς που δεν ασκούν νομίμως την επιμέλειά του, αλλά έχουν αναλάβει ατύπως τη φροντίδα του (βλ. ορισμό χωρισμένου από την οικογένειά του ανηλίκου, στοιχ. ιδ΄ άρθρου 1 ν. 4939/2022), όπως και

- ο ανήλικος πολίτης τρίτης χώρας ή ανιθαγενής που ενώ βρίσκεται στη Χώρα με τους γονείς του, αυτοί, για λόγους νομικούς ή πραγματικούς, δεν μπορούν να ασκήσουν τη γονική μέριμνα (βλ. παρ. 2 του άρ. 66Α).

Ως προς την τελευταία περίπτωση, σημειώνεται ότι στον ορισμό του ασυνόδευτου ανήλικου εμπίπτει και ο ανήλικος πολίτης τρίτης χώρας ή ανιθαγενής που, κατά την παραμονή του στην ελληνική επικράτεια, εγκαταλείπεται, παραμελείται ή κακοποιείται από τους γονείς του και εφαρμόζονται, αναλόγως και κατά περίπτωση, τα άρθρα 1532 και 1533 Α.Κ. που ισχύουν για την κακή άσκηση της γονικής μέριμνας. Σχετικά ενδεικτικά παραδείγματα είναι τα εξής: α) ανήλικα τέκνα βρίσκονται στη Χώρα με τη μητέρα τους και η τελευταία νοσηλεύεται για πλέον του ενός μήνα σε ψυχιατρική κλινική, β) ανήλικα τέκνα βρίσκονται στη Χώρα με τους γονείς τους, διαπιστώνεται ή υπάρχει η υποψία ότι οι γονείς είναι κακοποιητικοί και αυτά απομακρύνονται για την προστασία τους, γ) ανήλικα τέκνα με γονείς χρήστες ουσιών, απομακρύνονται από αυτούς λόγω αδυναμίας φροντίδας των τέκνων τους. Σε αυτές τις περιπτώσεις, αν δεν ρυθμίζεται διαφορετικά η κατάσταση ενός ανηλίκου (π.χ. να έχει ήδη οριστεί επίτροπος προσωρινά ή οριστικά με δικαστική απόφαση βάσει του Αστικού Κώδικα), τότε εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 4939/2022, όπως προστέθηκαν με τον ν. 4960/2022 και ισχύουν, περί επιτροπείας ασυνόδευτων ανηλίκων. Στόχος είναι κάθε παιδί να έχει επίτροπο ώστε να προστατεύονται τα συμφέροντα και τα δικαιώματά του, και να εκπροσωπείται σε όλα τα ζητήματα προσωπικής και νομικής κατάστασης. Σημειώνεται επίσης, ότι ο ορισμός επιτρόπου βάσει των διατάξεων του ν. 4939/2022, δεν συνιστά εμπόδιο στον μετέπειτα ορισμό κατάλληλου φυσικού ή νομικού προσώπου ως επιτρόπου βάσει του Αστικού Κώδικα.

2. Γενικές αρχές που διέπουν το Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων – άρθρο 66B του ν. 4939/2022 (άρθρο 8 του ν. 4960/2022)

Κάθε απόφαση, διάταξη, ενέργεια ή μέτρο που λαμβάνεται στο πλαίσιο του Εθνικού Συστήματος Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων (Ε.Σ.Ε.Α.Α.) αποβλέπει στη διασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού και στην προστασία των δικαιωμάτων και των εννόμων συμφερόντων του εν γένει και έναντι τρίτων¹.

Για να πραγματωθεί ο σκοπός αυτός, κάθε αρχή, όργανο ή υπηρεσία που εμπλέκεται στην επιτροπεία των ασυνόδευτων ανηλίκων, στον τομέα αρμοδιότητάς τους, οφείλει, πριν τη λήψη απόφασης ή ενέργειας, να τηρεί τη γενική αρχή της

¹ Για το βέλτιστο συμφέρον, βλ. περισσότερες πληροφορίες στο Γενικό Σχόλιο 14 της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (2013) σχετικά με το δικαίωμα του παιδιού να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του. Διαθέσιμο στο: http://www2.ohchr.org/English/bodies/crc/docs/GC/CRC_C_GC_14_ENG.pdf

Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού του άρθρου 12 περί της συμμετοχής του παιδιού στα ζητήματα που το αφορούν (παρ. 2 του άρθρου 66B). Ως εκ τούτου, οι αρχές, τα όργανα και οι υπηρεσίες οφείλουν να ενημερώνουν σε κάθε στάδιο τον ανήλικο για τα δικαιώματα, τις επιλογές, τις διαδικασίες, τις αποφάσεις και τις συνέπειες αυτών σε γλώσσα που κατανοεί, να ζητούν τη γνώμη του και συνεκτιμούν αυτή ανάλογα με την ηλικία και τον βαθμό ωριμότητάς του.

- Η ωριμότητα του ανηλίκου, σύμφωνα με την περ. νγ' του άρθρου 1 του ν. 4939/2022, ορίζεται ως *«η εν γένει ψυχοπνευματική και συναισθηματική συγκρότηση του ανηλίκου που του επιτρέπει να αντιλαμβάνεται το βέλτιστο συμφέρον του, την κατάσταση επιτροπείας και να έχει επίγνωση των συνεπειών αυτής»*.
- Σημειώνεται δε, ότι, σύμφωνα με το Γενικό Σχόλιο 12 της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (2009) σχετικά με το δικαίωμα του παιδιού να ακούγεται² (CRC/C/GC/12), τα παιδιά ακόμη και πολύ μικρής ηλικίας είναι σε θέση να εκφράσουν το πώς νιώθουν, ακόμη κι αν δεν εκφράζονται ακόμη λεκτικά. Για τα παιδιά είτε μικρής ηλικίας είτε με δυσκολία στην έκφραση είτε με κάποια μορφή αναπηρίας, οι αρχές και τα όργανα οφείλουν να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να διευκολύνεται η ενημέρωση και η έκφρασή τους και να πραγματώνεται το δικαίωμά τους στη συμμετοχή.
- Αυτονόητο δε είναι ότι κάθε ενημέρωση και κάθε ακρόαση ανηλίκου πρέπει να πραγματοποιείται σε γλώσσα που αυτός κατανοεί, άρα σε γλώσσα απλή και κατανοητή για την ηλικία και το εκπαιδευτικό του υπόβαθρο, και με τη χρήση διερμηνείας, εφόσον αυτό απαιτείται.

Σε συμμόρφωση με τη γενική αρχή του άρθρου 3 της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού περί του βέλτιστου συμφέροντος, στην παρ. 3 του άρθρου 66B του ν. 4939/2022 περιγράφονται συνοπτικά η διαδικασία και τα συστατικά στοιχεία της αξιολόγησης του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού, την οποία διενεργούν οι αρχές και τα όργανα, κατά τον τομέα αρμοδιότητάς τους, που συμμετέχουν στην επιτροπεία των ασυνόδευτων ανηλίκων και στις λειτουργίες αυτής. Συνεπώς, για να αξιολογήσει κανείς ποιο είναι το βέλτιστο συμφέρον ενός ανηλίκου, οφείλει να αναζητήσει πληροφορίες από τον ίδιο τον ανήλικο, από τα μέλη της οικογένειάς του, από τους επαγγελματίες και τους φροντιστές που τον πλαισιώνουν σε μια δεδομένη στιγμή, και από άλλα σημαντικά για τον ανήλικο πρόσωπα. Οι επαγγελματίες μπορεί ενδεικτικά να είναι ο κοινωνικός λειτουργός, ο ψυχολόγος, ο ψυχοθεραπευτής, ο ψυχίατρος, ο ιατρός, ο δικηγόρος, ο εκπαιδευτικός στο σχολείο, ο εκπαιδευτικός στη δομή. Στους φροντιστές εντάσσονται το υποστηρικτικό προσωπικό της δομής φιλοξενίας, ανάδοχοι γονείς, συγγενείς ή οικεία πρόσωπα που έχουν

² General comment No. 12 (2009): The right of the child to be heard. Διαθέσιμο στο: <https://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/advanceversions/crc-c-gc-12.pdf>

αναλάβει τη φροντίδα ενός παιδιού, είτε με πράξη τοποθέτησης της Μονάδας Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης και Μετεγκαταστάσεων (άρθρο 66Λ ν. 4939/2022) είτε με εισαγγελική διάταξη (παρ. 2 άρθρου 64 και παρ. 3 άρθρου 66ΙΑ ν. 4939/2022) είτε με έγκριση άλλων αρμόδιων αρχών (π.χ. στην περίπτωση της αναδοχής). Οι πληροφορίες που αναζητούνται αφορούν κατ' ελάχιστον τα εξής:

- Προσωπικά στοιχεία ανηλίκου (στοιχεία ταυτοποίησης, στοιχεία επικοινωνίας, στοιχεία οικογενειακής κατάστασης και οικογενειακού περιβάλλοντος)
- Την πυρηνική οικογένεια και το ευρύτερο οικογενειακό περιβάλλον του ανηλίκου (με ποιους μεγάλωσε, ζούσε, ταξίδευσε, αν επικοινωνούν τώρα, πού βρίσκονται, στοιχεία επικοινωνίας τους), τον αποχωρισμό του από την οικογένεια (πώς έφυγε, ποιου απόφαση ήταν, πώς ήταν το ταξίδι)
- Προσπάθειες αναζήτησης και εντοπισμού μελών της οικογένειάς του (εφόσον έχουν γίνει. Εφόσον σχεδιάζονται, διερευνάται αν είναι προς το συμφέρον του ανηλίκου)
- Τις συνθήκες διαβίωσης και φροντίδας του ανηλίκου, τη διατροφή και την υγιεινή
- Την ψυχοκοινωνική ευημερία, προστασία και ασφάλεια που απολαμβάνει
- Την υγεία και την πρόσβαση σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη
- Την εκπαίδευση
- Καθημερινές δραστηριότητες του ανηλίκου

Η αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στον σχεδιασμό των ενεργειών που πρέπει να ληφθούν για κάθε ανήλικο (πλάνο δράσης, κ.ά.) και στην αναζήτηση μιας βιώσιμης λύσης για εκείνον. Η αξιολόγηση αυτή μπορεί να διενεργείται με τη μορφή είτε ενός προτυποποιημένου εργαλείου είτε ως μιας πιο διευρυμένης διαδικασίας εκτίμησης και στάθμισης του συμφέροντος του παιδιού. Στην παρ. 4, τονίζεται ότι κάθε αρχή και όργανο, κατά τον τομέα αρμοδιότητάς του, οφείλει να αναζητά ταχέως μία βιώσιμη λύση, που θα διασφαλίζει την ευημερία και το βέλτιστο συμφέρον του ανηλίκου. Βιώσιμες λύσεις μπορούν να είναι α) η κοινωνική ένταξη ενός ανηλίκου στη Χώρα, β) η επανένωσή του με μέλος της οικογένειας του σε άλλη ευρωπαϊκή χώρα, γ) η μετεγκατάσταση σε άλλη χώρα ή δ) ο εθελούσιος επαναπατρισμός. Ο όρος «βιώσιμη λύση» αποτελεί έννοια που χρησιμοποιήθηκε πρώτη φορά από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες. Στο πλαίσιο της επιτροπείας των ασυνόδευτων ανηλίκων, ο όρος χρησιμοποιείται για να περιγράψει την μακροπρόθεσμη λύση ή το σχέδιο ζωής που θα έχει έναν σημαντικό θετικό αντίκτυπο στη ζωή και την ευημερία των παιδιών. Σύμφωνα με το εδάφιο γ' της παρ. 1 του άρθρου 63 του ν. 4939/2022, «για την εκτίμηση του βέλτιστου συμφέροντος του ανηλίκου, λαμβάνονται υπόψη ιδίως οι δυνατότητες επανένωσης της οικογένειας, η ποιότητα ζωής και η κοινωνική ανάπτυξη του ανηλίκου, ζητήματα ασφάλειας και προστασίας, ιδίως εάν υπάρχει κίνδυνος να καταστεί ο ανήλικος θύμα εμπορίας ανθρώπων, και οι απόψεις του ανηλίκου ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά του.»

Επιπροσθέτως, από τον συνδυασμό των διατάξεων του στοιχ. μβ' του άρθρου 1 και της παρ. 4 του άρθρου 63 του ν. 4939/2022, συνάγεται ότι οι αρμόδιες αρχές θέτοντας ως πρωταρχικό μέλημα το βέλτιστο συμφέρον του ανηλίκου, διασφαλίζουν ένα επαρκές επίπεδο διαβίωσης για τη σωματική, ψυχική, διανοητική, ηθική και κοινωνική του ανάπτυξη εκπληρώνοντας κατ' αυτό τον τρόπο και τη γενική αρχή του άρθρου 6 της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού περί του δικαιώματος στη ζωή, την επιβίωση και την ανάπτυξη.

Τέλος, με την παρ. 5 του άρθρου 66B καθιερώνεται στο Ε.Σ.Ε.Α.Α. άλλη μία εκ των τεσσάρων γενικών αρχών της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, αυτή του άρθρου 2 της Σύμβασης περί της αρχής της μη διάκρισης, διασφαλίζοντας ότι οι υπηρεσίες επιτροπείας παρέχονται στους ασυνόδευτους ανηλίκους, χωρίς διακρίσεις και με σεβασμό στις ιδιαίτερες προσωπικές, κοινωνικές, θρησκευτικές και πολιτισμικές ανάγκες τους.

3. Λειτουργίες της επιτροπείας ασυνόδευτων ανηλίκων – άρθρο 66Γ του ν. 4939/2022 (άρθρο 9 ν. 4960/2022)

Η επιτροπεία των ασυνόδευτων ανηλίκων ορίζεται σύμφωνα με το στοιχ. με' του άρθρου 1 του ν. 4939/2022, ως «[ο] θεσμός που αποβλέπει στην προστασία των προσωπικών και περιουσιακών συμφερόντων του ασυνόδευτου ανηλίκου μέσω της εγκαθίδρυσης οιονεί οικογενειακής σχέσης που αναπληρώνει τη γονική μέριμνα του ασυνόδευτου ανηλίκου, η οποία ελλείπει ή δεν ασκείται κατά το χρονικό διάστημα που βρίσκεται ο ανήλικος στη χώρα, για λόγους πραγματικούς ή νομικούς». Η επιτροπεία των ασυνόδευτων ανηλίκων διακρίνεται σε τρεις (3) λειτουργίες: α) στην επιμέλεια, β) στην εκπροσώπηση σε ζητήματα προσωπικής κατάστασης και γ) στη συνδρομή σε περιουσιακά ζητήματα.

Είναι σημαντικό ο ανήλικος να κατανοήσει τι είναι ο «επίτροπος», τι αναμένεται και δύναται να κάνει αυτός για τον ανήλικο, τα όρια των αρμοδιοτήτων που έχει, και για ποιους λόγους έχει οριστεί να τον εκπροσωπεί στις υποθέσεις του³. Επιπλέον, σημειώνεται ότι ο επίτροπος⁴ για την άσκηση του συνόλου των καθηκόντων του καλείται να διατηρεί τακτική επαφή με τον ανήλικο, να επιμελείται των υποθέσεών του με σύνεση και επαγγελματισμό, να λαμβάνει συνεχή ενημέρωση για

³ Για το ποιες πληροφορίες είναι σημαντικό να γνωρίζει ένα παιδί βλ. Council of Europe (2018). How to convey child-friendly information to children in migration: A handbook for frontline professionals, σ. 118. Διαθέσιμο στο: <https://rm.coe.int/how-to-convey-child-friendly-information-to-children-in-migration-a-ha/1680902f91>

⁴ Για τον σκοπό της περιγραφής των λειτουργιών της επιτροπείας χρησιμοποιείται ο όρος «επίτροπος» ως το πρόσωπο που συνδράμει τον ανήλικο, τον εκπροσωπεί και προβαίνει σε κάθε απαραίτητη ενέργεια εννοώντας τον εντεταλμένο επιτροπείας, δηλαδή το φυσικό πρόσωπο στον οποίο μεταβιβάζονται οι επιτροπικές εξουσίες και ασκούνται εξ ονόματος και για λογαριασμό του επιτρόπου.

την υπόθεση και την κατάσταση του ανηλίκου, καθώς και να παρέχει σχετική ενημέρωση προς το υπόλοιπο σύστημα υποστήριξης αυτού με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του και σε συμμόρφωση με τους κανόνες εμπιστευτικότητας και δεοντολογίας. Για τον σκοπό αυτό, συνεργάζεται με το εκάστοτε πλαίσιο φιλοξενίας και φροντίδας, με φορείς, υπηρεσίες και αρχές που εμπλέκονται στη διαχείριση της υπόθεσης του ανηλίκου ή άλλους επαγγελματίες που τον υποστηρίζουν. Παράλληλα, αξιοποιεί διερμηνείς⁵, οι οποίοι διευκολύνουν το έργο του και την επικοινωνία με τον ανήλικο σε γλώσσα που κατανοεί και εκφράζεται ικανοποιητικά.

4. Επιμέλεια ασυνόδευτου ανηλίκου – άρθρο 66Δ του ν. 4939/2022 (άρθρο 10 ν. 4960/2022)

Με το άρθρο 66Δ του ν. 4939/2022 καθορίζεται η λειτουργία της επιμέλειας που αναλαμβάνει ο επίτροπος ασυνόδευτου ανηλίκου. Ο επίτροπος οφείλει να προβαίνει σε κάθε σχετική με την επιμέλεια του ανηλίκου ενέργεια, όπως προβλέπεται στην κατά περίπτωση οικεία νομοθεσία. Ενδεικτικά, αναφέρονται οι κυριότεροι τομείς της ζωής ενός παιδιού και οι βασικές ενέργειες ανά τομέα, στις οποίες καλείται να προβεί ένας επίτροπος. Η μη αποκλειστική απαρίθμηση επιδιώκει να περιγράψει το έργο του επιτρόπου χωρίς να το περιορίζει. Οι αναφερόμενοι τομείς είναι: η στέγαση, η ιατρική φροντίδα, η μόρφωση και η εκπαίδευση, η καθημερινή φροντίδα. Ο επίτροπος δεν παρέχει ο ίδιος την υπηρεσία της στέγασης ή εκπαίδευσης ή ιατρικής φροντίδας, αλλά διασφαλίζει την πρόσβαση του ανηλίκου σε αυτές και μεριμνά για την ποιοτική παροχή τους.

Σχετικά με τη **στέγαση** (περ. α' παρ. 2 του άρθρου 66Δ): σύμφωνα με το γράμμα και το πνεύμα του νόμου, ο επίτροπος οφείλει να διασφαλίζει ότι: α) έχει υποβληθεί αίτημα στέγασης του τελούντος υπό επιτροπεία ανηλίκου σύμφωνα με τις απαιτήσεις του νόμου (παρ. 2 άρθρου 66Λ ν. 4939/2022), β) η προτεινόμενη λύση εξυπηρετεί το συμφέρον του παιδιού και ότι γ) ο ανήλικος βρίσκεται σε ασφαλές και κατάλληλο για την ηλικία και τις ανάγκες του περιβάλλον. Προς τούτο συνεργάζεται με την Μονάδα Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης και Μετεγκαταστάσεων (ή και τον Εθνικό Μηχανισμό Επείγουσας Ανταπόκρισης και τους επιχειρησιακούς εταίρους αυτού αν πρόκειται για παιδιά σε επισφαλείς συνθήκες) της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας, με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, με το προσωπικό των δομών μακροχρόνιας ή επείγουσας φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων, με υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, με τις υπηρεσίες του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας ή του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με

⁵ Ενδεικτικά αναφέρονται οι διερμηνείς που απασχολεί ο ίδιος ο επίτροπος ή από τις δομές φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων, ή από την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, ή από πιστοποιημένους φορείς που παρέχουν υπηρεσίες διερμηνείας, αναλόγως του πλαισίου διαμονής του ανηλίκου και τις ανάγκες επικοινωνίας που πρέπει να καλύπτονται.

υπηρεσίες άλλων Υπουργείων που είναι αρμόδια για τη στέγαση ή φροντίδα ατόμων με ζητήματα σωματικής ή ψυχικής υγείας ή άλλο, με τις εισαγγελικές αρχές.

Στο πλαίσιο αυτό, ο επίτροπος δύναται να υποβάλλει κι ο ίδιος το αίτημα στέγασης, χωρίς όμως να αναιρείται η αρμοδιότητα (και υποχρέωση) των αρχών, υπηρεσιών και φορέων, π.χ. Υπηρεσία Ασύλου, Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΥΠΥΤ), που έχουν εντοπίσει ή καταγράψει έναν ανήλικο ή στους οποίους έχει παραπεμφθεί ένας ανήλικος, να υποβάλλουν εκείνοι το αίτημα στέγασης. Για τον τόπο και τον τύπο στέγασης ή φροντίδας, ο επίτροπος δύναται να υποβάλλει την πρότασή του είτε συμπληρώνοντας το αίτημα των αρχών είτε υποβάλλοντας την πρότασή του στην αρμόδια Μονάδα, αφού έχει αξιολογήσει το βέλτιστο συμφέρον του. Ωστόσο, όσον αφορά την τοποθέτηση σε δομή φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων, αυτό καθορίζεται οριστικά από τη Μονάδα Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης και Μετεγκαταστάσεων της Γενικής Γραμματείας (ή τον Εθνικό Μηχανισμό Επείγουσας Ανταπόκρισης αν αφορά δομή επείγουσας φιλοξενίας), ως προς την τοποθέτηση σε άλλες δομές του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, αυτή καθορίζεται από την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, όπως για παράδειγμα για τα χωρισμένα από την οικογένειά τους παιδιά των οποίων την φροντίδα έχει αναλάβει κάποιος συγγενής ή οικείος, ενώ η τοποθέτηση σε ανάδοχη οικογένεια γίνεται αφού ολοκληρωθούν διαδικασίες που εποπτεύονται ή συντονίζονται από το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και άλλους συναρμόδιους φορείς), κ.ο.κ. ανάλογα με την εξειδικευμένη φροντίδα που απαιτείται για την ευημερία του ανηλίκου.

Επί του ζητήματος της τοποθέτησης ενός ανηλίκου σε ανάδοχη οικογένεια, σημειώνεται ότι ενώ το Ατομικό Σχέδιο Οικογενειακής Αποκατάστασης (Α.Σ.Ο.Α.) συντάσσεται από τον κοινωνικό λειτουργό του πλαισίου φιλοξενίας ενός παιδιού⁶, ο επίτροπος είναι το νομικό πρόσωπο που μπορεί να ολοκληρώσει την διαδικασία αναδοχής για ένα παιδί, με την υπογραφή της απαραίτητης σύμβασης μεταξύ εκείνου και της ανάδοχης οικογένειας. Η ανάδοχη οικογένεια πρέπει να έχει εγκριθεί από τις αρμόδιες αρχές κατά την κείμενη νομοθεσία⁷.

Παράλληλα, ο επίτροπος (δια του εντεταλμένου επιτροπείας) συνεργάζεται με το προσωπικό της δομής φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων ή άλλου πλαισίου φροντίδας, π.χ. Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας ή Παράρτημα Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας ή το προσωπικό των Περιφερειακών Υπηρεσιών (δομών) της ΥΠΥΤ ή την ανάδοχη οικογένεια προκειμένου από κοινού να διασφαλίσουν ότι ο ανήλικος λαμβάνει την απαιτούμενη φροντίδα ανάλογα με τις

⁶ Η κοινωνική υπηρεσία αν το παιδί διαμένει σε παράρτημα κέντρου κοινωνικής πρόνοιας της εκάστοτε περιφέρειας.

⁷ Σχετικά με τις διαδικασίες που ακολουθούνται βλ. την οικεία νομοθεσία και ιδίως άρθρα 1655 - 1665 του Αστικού Κώδικα, ν. 4538/2018 «Μέτρα για την προώθηση των Θεσμών της Αναδοχής και Υιοθεσίας και άλλες διατάξεις» (Α' 85), όπως ισχύει. Στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://www.anynet.gr/pubnr/Information> βρίσκονται συγκεντρωμένα όλα τα σχετικά θεσμικά κείμενα που ρυθμίζουν, μεταξύ άλλων, τα θέματα της αναδοχής.

ανάγκες του. Επισημαίνεται ότι μία δομή φιλοξενίας ή Μονάδα Παιδικής Προστασίας ή άλλο ίδρυμα, ή μια ανάδοχη οικογένεια, εξακολουθεί και παραμένει υπεύθυνη για τη φροντίδα του ανηλίκου, όπως τους έχει ανατεθεί από την Πολιτεία⁸. Εκ του Συντάγματος, το Κράτος προστατεύει την παιδική ηλικία και τη νεότητα (άρθρο 21). Ως εκ τούτου, όταν η Πολιτεία εμπιστεύεται την καθημερινή φροντίδα ενός παιδιού σε ένα νομικό ή φυσικό πρόσωπο, το πρόσωπο αυτό έχει την υποχρέωση εξ ολοκλήρου να ανταποκρίνεται στο καθήκον που του ανατίθεται. Ιδίως για τις δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων έχει αναπτυχθεί το αντίστοιχο θεσμικό πλαίσιο στο οποίο αποτυπώνεται ποιος είναι ο ρόλος και οι υποχρεώσεις του προσωπικού και του φορέα λειτουργίας μιας δομής⁹.

Ο επίτροπος ελέγχει τις συνθήκες διαβίωσης και φροντίδας του παιδιού που τελεί υπό την επιτροπεία του στη δομή φιλοξενίας και φροντίδας ή στην ανάδοχη οικογένεια¹⁰ ή σε όποιο άλλο πλαίσιο στέγασης, όπου βρίσκεται το παιδί. Ο επίτροπος, δηλαδή, παρότι δεν παρέχει ο ίδιος την στέγαση ή την καθημερινή φροντίδα του παιδιού, έχει υποχρέωση να διασφαλίζει ότι το παιδί απολαμβάνει ποιοτικές και κατάλληλες υπηρεσίες υποστήριξης και φροντίδας καθώς και ότι οι συνθήκες διαβίωσης είναι κατάλληλες για την ομαλή ανάπτυξή του. Ο έλεγχος αυτός συνίσταται ενδεικτικά στην τακτική επικοινωνία με τον ανήλικο και στην επίσκεψη στο χώρο που διαβιεί. Τονίζεται, επίσης, ότι σε καμία περίπτωση ο επίτροπος, μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του (Φ.Π.Υ.Ε.), και το απασχολούμενο σε αυτόν προσωπικό δεν φιλοξενούν στην οικία τους, είτε ως ανάδοχοι είτε εκτάκτως ή άλλως, έναν υπό επιτροπεία ασυνόδευτο ανήλικο. Αυτό θα πρέπει να προσδιορίζεται με σαφήνεια στον Κώδικα Δεοντολογίας που δεσμεύει τους εντεταλμένους επιτροπείας και τους συντονιστές, ή το εν γένει προσωπικό του Φ.Π.Υ.Ε..

Ως προς την **ιατρική φροντίδα** και υγεία του ανηλίκου (περ. β' παρ. 2 άρθρου 66Δ), ο επίτροπος μεριμνά για την πρόσβαση του ανηλίκου σε υπηρεσίες υγείας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, συναινεί για τις απαραίτητες ιατρικές πράξεις που

⁸ Βλ. και περ. γ) παρ. 3 του άρθρου 66Α του ν. 4939/2022.

⁹ Με τον ν. 4960/2022 θεσμοθετήθηκε μεταξύ άλλων το πλαίσιο λειτουργίας των δομών φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων, με στόχο τη διασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντος των ασυνόδευτων ανηλίκων και την παροχή σε αυτούς ποιοτικών υπηρεσιών. Παράλληλα, οι λεπτομέρειες της οργάνωσης και λειτουργίας των κέντρων φιλοξενίας καθορίζονται στην υπ' αριθμ. 187634/2023 κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Εσωτερικών, Μετανάστευσης και Ασύλου, Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας με θέμα «Πλαίσιο Πρότυπων Κανόνων Λειτουργίας και Αδειοδότησης των Κέντρων Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων (Β' 2125), όπως ισχύει [πρώτη τροποποίηση με την υπ' αριθμ. 330659/2023 κοινή υπουργική απόφαση με θέμα «Τροποποίηση της υπ' αρ. 187634/31.03.2023 κοινής απόφασης των υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Εσωτερικών, Μετανάστευσης και Ασύλου, Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας με θέμα «Πλαίσιο Πρότυπων Κανόνων Λειτουργίας και Αδειοδότησης Κέντρων Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων» (Β' 2125)» (Β' 4154)], ενώ οι λεπτομέρειες της οργάνωσης και λειτουργίας των εποπτευόμενων διαμερισμάτων ημιαυτόνομης διαβίωσης καθορίζονται στην υπ' αριθμ. 138529/2023 απόφαση της Υφυπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου με τίτλο «Πλαίσιο Πρότυπων Κανόνων Λειτουργίας Εποπτευόμενων Διαμερισμάτων Ημιαυτόνομης Διαβίωσης Ασυνόδευτων Ανηλίκων» (Β' 1615), όπως ισχύει. Μέχρι την έναρξη ισχύος της τελευταίας υπουργικής απόφασης, παραμένει σε ισχύ η υπό στοιχεία Δ11/οικ.60207/2717/2019 απόφαση (Β' 4924) της Υφυπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

¹⁰ Σε συνεργασία ή από κοινού με τον φορέα εποπτείας.

αφορούν σε ζητήματα υγείας του ανηλίκου, μεριμνά για την φροντίδα της υγείας του ανηλίκου και διασφαλίζει ότι ο ανήλικος υπό επιτροπεία έχει ικανοποιητικό επίπεδο σωματικής και ψυχικής υγείας, σε συνεργασία με το προσωπικό ή τα πρόσωπα που τους έχει ανατεθεί από το Κράτος η φροντίδα του. Ακόμη, συνεργάζεται με το προσωπικό των δομών υγείας που εμπλέκονται στην υγειονομική περίθαλψη του ανηλίκου, αλλά και μεριμνά για τις απαραίτητες παραπομπές του ανηλίκου σε εξειδικευμένες υπηρεσίες. Επίσης, ο επίτροπος διασφαλίζει ότι ο ανήλικος διαθέτει αριθμό ασφάλισης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, και βιβλιάριο υγείας παιδιού, και διευκολύνει την πρόσβαση του ανηλίκου σε παροχές και υπηρεσίες που προβλέπονται βάσει νομοθεσίας για τυχόν περίπτωση αναπηρίας ή άλλου ζητήματος υγείας. Ο επίτροπος έχει πρόσβαση στον ιατρικό φάκελο του ανηλίκου. Επιπλέον, ο επίτροπος ως πρόσωπο αναφοράς του ανηλίκου ενημερώνεται άμεσα για τυχόν αλλαγές που παρατηρούνται στη ζωή του ανηλίκου.

Εν προκειμένω, παρατίθενται μερικά ενδεικτικά παραδείγματα:

- Αν ο ανήλικος νοσήσει, το προσωπικό του πλαισίου φιλοξενίας ή η ανάδοχη οικογένεια οφείλει να ενημερώνει άμεσα τον επίτροπο για την πορεία της υγείας του ανηλίκου, καθώς και να φροντίζει, ώστε ο ανήλικος να έχει άμεση και απρόσκοπτη πρόσβαση σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.
- Το πλαίσιο φιλοξενίας και φροντίδας έχει καταρχήν την υποχρέωση να συνοδεύσει έναν ανήλικο σε μία δομή υγείας, και ο επίτροπος συναινεί όπου απαιτείται και παρακολουθεί την κατάσταση της υγείας του ανηλίκου.
- Σε περίπτωση νοσηλείας, ο επίτροπος επισκέπτεται τον ανήλικο, ενώ το προσωπικό του πλαισίου φιλοξενίας και φροντίδας ή η ανάδοχη οικογένεια ή άλλο φυσικό πρόσωπο που έχει αναλάβει την καθημερινή φροντίδα του ανηλίκου βάσει διάταξης μεριμνά, ώστε ο ανήλικος να συνοδεύεται κατά τη διάρκεια της νοσηλείας του από κατάλληλο ενήλικο πρόσωπο. Διαφορετική είναι η περίπτωση που ο ανήλικος είναι στην πράξη άστεγος ή διαβιεί σε επισφαλείς συνθήκες, όπου ο επίτροπος, σε συνεργασία με την Γενική Γραμματεία και το νοσοκομείο, μεριμνά για την συνοδεία του ανηλίκου.
- Αν, όμως, πρόκειται για ιατρική διακομιδή ασθενούς παιδιού από μία Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή ή ένα Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης προς νοσοκομείο της ενδοχώρας, και κρίνεται απαραίτητη η συνοδεία από εκπρόσωπο του παιδιού, τότε ο επίτροπος συνοδεύει τον ανήλικο ή αν αυτό δεν είναι εφικτό, μεριμνά για την συνοδεία του από κατάλληλο ενήλικο πρόσωπο.
- Επίσης, αν πρόκειται να λάβει χώρα μία σημαντική επέμβαση του ανηλίκου, ο επίτροπος βρίσκεται καταρχήν μαζί με τον ανήλικο και το πλαίσιο φροντίδας συνοδεύει τον ανήλικο κατά την διάρκεια της παραμονής του στο νοσοκομείο βάσει του οικείου θεσμικού πλαισίου που ρυθμίζει την λειτουργία του.

Επισημαίνεται, ότι όλοι οι ανήλικοι έχουν πρόσβαση στο Εθνικό Σύστημα Υγείας (Ε.Σ.Υ.). Σύμφωνα με το άρθρο 33 του ν. 4368/2016 (Α' 21), οι ευάλωτες ομάδες¹¹ χωρίς ασφάλιση υγείας έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης και σε νοσηλεία. Συγκεκριμένα, κατά την παρ. 1 του άρθρου 33, «[η] νοσηλευτική περίθαλψη παρέχεται μέσω των Νοσοκομείων του ν.δ. 2592/1953 (Α' 254), των εποπτευόμενων και επιχορηγούμενων από το Υπουργείο Υγείας νοσηλευτικών ιδρυμάτων, των εποπτευόμενων και επιχορηγούμενων από το Υπουργείο Υγείας Ν.Π.Ι.Δ., των Μονάδων Ψυχικής Υγείας του ν. 2716/1999 (Α' 96), όλων των δημόσιων μονάδων παροχής υπηρεσιών της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας του Εθνικού Συστήματος Υγείας, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 του ν. 4486/2017 και των εποπτευόμενων και επιχορηγούμενων από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων Νοσοκομείων, των Δημοτικών Ιατρείων, καθώς και μέσω των εποπτευόμενων από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ιδρυμάτων αποκατάστασης και κοινωνικής φροντίδας.»

Επιπλέον, «[η] φαρμακευτική περίθαλψη παρέχεται από τα συμβεβλημένα με τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. ιδιωτικά φαρμακεία. Φάρμακα υψηλού κόστους, που εμπίπτουν στο πλαίσιο της παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 3816/2010 (Α' 6), παρέχονται αποκλειστικά από τα φαρμακεία των Νοσοκομείων και του Ε.Ο.Π.Υ.Υ.. Οι ιατροί των Νοσοκομείων του Εθνικού Συστήματος Υγείας και των δημοσίων δομών παροχής υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας του Πρωτοβάθμιου Εθνικού Δικτύου Υγείας (Π.Ε.Δ.Υ.), καθώς και οι απασχολούμενοι στις δομές της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 4375/2016 (Α' 51), έχουν το δικαίωμα να συνταγογραφούν φάρμακα, θεραπευτικές πράξεις και διαγνωστικές εξετάσεις στους ανασφάλιστους και τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, όπως αυτές ορίζονται ανωτέρω. Οι ως άνω θεραπευτικές πράξεις και διαγνωστικές εξετάσεις πραγματοποιούνται σε δημόσιες δομές υγείας.» Σύμφωνα με την υπό στοιχεία Γ.Π.οικ.23872/2022 απόφαση του Υπουργού Υγείας, στις 01.06.2023 τέθηκε σε ισχύ το ως άνω τροποποιημένο άρθρο 33 του ν. 4368/2016 ως προς το ποιος έχει δικαίωμα συνταγογράφησης. Αυτό είναι σημαντικό, καθώς το δικαίωμα αυτό διατηρούν και οι Περιφερειακές υπηρεσίες της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης δια του αρμόδιου Κλιμακίου Ιατρικού Ελέγχου και Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης. Σημειώνεται ότι αν προβλέπεται συμμετοχή ασφαλισμένου σε συνταγογραφημένα φάρμακα ή εξετάσεις που εκτελούνται σε ιδιωτικά φαρμακεία ή κλινικές, το ίδιο ισχύει και για τους ασυνόδευτους ανηλίκους που διαθέτουν αριθμό ασφάλισης.

Ανήλικοι με τίτλο διαμονής (προσωρινό ή μόνιμο) έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας είτε με τον Αριθμό Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (Α.Μ.Κ.Α., για ανήλικους με καθεστώς διεθνούς προστασίας ή άλλη άδεια διαμονής του Κώδικα Μετανάστευσης), είτε με τον Προσωρινό Αριθμό Ασφάλισης και Υγειονομικής

---

¹¹ Βλ. παρ. 2 άρθρου 33 ν. 4368/2016.

Περίθαλψης Αλλοδαπού (Π.Α.Α.Υ.Π.Α., για ανήλικους αιτούντες άσυλο)¹². Εφόσον ένας αιτών διεθνή προστασία αναγνωριστεί δικαιούχος διεθνούς προστασίας, θα πρέπει ο επίτροπος να μεριμνήσει για την έγκαιρη μετάπτωση του ΠΑΑΥΠΑ σε ΑΜΚΑ. Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 59 του ν. 4939/2022 και την υπ' αριθμ. 605869/2022 κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας Και Θρησκευμάτων, Εργασίας Και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας, Προστασίας του Πολίτη, Μετανάστευσης και Ασύλου και Ψηφιακής Διακυβέρνησης με θέμα «Ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της πρόσβασης των αιτούντων διεθνή προστασία στις υπηρεσίες υγείας, την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, την κοινωνική ασφάλιση και την αγορά εργασίας - Έκδοση Π.Α.Α.Υ.Π.Α.» (Β' 5392), οι ανήλικοι των οποίων το αίτημα διεθνούς προστασίας έχει απορριφθεί τελεσίδικα (από τον Σεπτέμβριο του 2021) διατηρούν τον ΠΑΑΥΠΑ που είχαν ως αιτούντες άσυλο και συνεχίζουν να έχουν απρόσκοπτη πρόσβαση στο Ε.Σ.Υ. μέχρι την ενηλικίωση τους^{13,14}.

Σε περίπτωση που ο ανήλικος αντιμετωπίζει ένα σοβαρό πρόβλημα υγείας και, κατά τις οδηγίες εξειδικευμένου ιατρικού προσωπικού δομής υγείας, απαιτείται η διενέργεια ιατρικής επέμβασης, καταρχήν απαιτείται η συναίνεση του επιτρόπου. Αν ο επίτροπος αρνείται αιτιολογημένα και εγγράφως να συναίνεσει, τότε ο κατά τόπο αρμόδιος Εισαγγελέας Ανηλίκων ή Πρωτοδικών ενημερώνεται άμεσα από το προσωπικό της δομής υγείας, προκειμένου να δώσει την απαιτούμενη έγκριση, εφόσον συμφωνεί. Ένα παράδειγμα περίπτωσης άρνησης είναι το εξής:

- ο ανήλικος 17 ετών αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα υγείας και σύμφωνα με τους ιατρούς του νοσοκομείου που τον παρακολουθούν χωρεί μόνο επέμβαση για την αφαίρεση ενός νεφρού του ανηλίκου. Ο ανήλικος δεν θέλει να εγχειριστεί και ο επίτροπος αρνείται να δώσει συναίνεση.

Η άρνηση του επιτρόπου υποβάλλεται προς τον θεράποντα ιατρό ή τη δομή υγείας και κοινοποιείται στη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας και τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών ή Ανηλίκων. Η ενημέρωση και το αίτημα για τη χορήγηση άδειας ή εντολής από τον Εισαγγελέα υποβάλλεται από τον θεράποντα ιατρό ή τον διευθυντή της δομής υγείας που νοσηλεύεται ο ανήλικος ή οποιουδήποτε άλλου αρμόδιου

¹² άρθρο 30 και άρθρο 59, ν. 4939/2022 και Κοινή Υπουργική Απόφαση με αριθμ. Οικ. 605869/2022 (Β' 5392/19-10-2022)

¹³ παρ. 2 του άρθρου 59, ν. 4939/2022

¹⁴ Περαιτέρω, πολύ σημαντικές ρυθμίσεις εισάγονται με την από 19.05.2023 και με **Α.Π. Φ.80320/51002 εγκύκλιος του Υφυπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων περί «Απόδοσης Αριθμού Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ) σε ειδικές κατηγορίες ανηλίκων»**, σύμφωνα με την οποία ανήλικοι που δεν διαθέτουν ή δεν αναμένεται να αποκτήσουν ΠΑΑΥΠΑ και διαμένουν σε δομές του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου μπορούν να αποκτήσουν ΑΜΚΑ μέχρι την ενηλικίωσή τους, καθώς και με την **υπ' αριθμ. Φ80320/109864/22.12.2023 κοινή απόφαση των Υπουργών** Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας, Εσωτερικών, Υγείας, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Προστασίας του Πολίτη, Μετανάστευσης και Ασύλου, Ναυτιλίας Και Νησιωτικής Πολιτικής, και Ψηφιακής Διακυβέρνησης με θέμα **«Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης»** (Β' 7280), η οποία ρυθμίζει μεταξύ άλλων και τα ανωτέρω ζητήματα - επιπλέον προβλέπει την χορήγηση ΑΜΚΑ για όσα πρόσωπα κατέχουν άδεια διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους ακόμη κι αν η συγκεκριμένη κατηγορία άδειας διαμονής δεν συνδέεται με πρόσβαση στην αγορά εργασίας.

υγειονομικού οργάνου και κοινοποιείται στη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας. Ο Εισαγγελέας συνεκτιμά παράλληλα, την κατάσταση υγείας του ανηλίκου, τη γνώμη του ανηλίκου, ανάλογα με την ηλικία και τον βαθμό ωριμότητάς του, εφόσον κατανοεί την κατάσταση της υγείας του και με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 12 του Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας [ν. 3418/2005 (Α' 287), όπως ισχύει] περί της συναίνεσης του ενημερωμένου ασθενή¹⁵, τη γνώμη του επιτρόπου, το περιεχόμενο, τα οφέλη και τυχόν κινδύνους της ιατρικής πράξης.

Σύμφωνα και με την παρ. 3 του άρθρου 12 του Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας, *«3. Κατ' εξαίρεση δεν απαιτείται συναίνεση: α) στις επείγουσες περιπτώσεις, κατά τις οποίες δεν μπορεί να ληφθεί κατάλληλη συναίνεση και συντρέχει άμεση, απόλυτη και κατεπείγουσα ανάγκη παροχής ιατρικής φροντίδας, β) στην περίπτωση απόπειρας αυτοκτονίας ή γ) αν οι γονείς ανήλικου ασθενή ή οι συγγενείς ασθενή που δεν μπορεί για οποιονδήποτε λόγο να συναινέσει ή άλλοι τρίτοι, που έχουν την εξουσία συναίνεσης για τον ασθενή, αρνούνται να δώσουν την αναγκαία συναίνεση και υπάρχει ανάγκη άμεσης παρέμβασης, προκειμένου να αποτραπεί ο κίνδυνος για τη ζωή ή την υγεία του ασθενή.»*

Επομένως, ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών (ανηλίκων ή υπηρεσίας) στου οποίου την τοπική αρμοδιότητα εμπίπτει το νοσοκομείο όπου νοσηλεύεται ένας ασυνόδευτος ανήλικος, μπορεί να καλύψει την «ελλείπουσα» συναίνεση (άρνηση) του επιτρόπου του (όπως αντίστοιχα συμβαίνει με παιδιά των οποίων η γονική μέριμνα ασκείται κανονικά από τους γονείς τους κατά το άρθρο 1534 του Αστικού Κώδικα). Ωστόσο, σύμφωνα και με ερμηνείες που δίνονται από εισαγγελείς και νομικούς κατά την τελευταία δεκαπενταετία¹⁶, η παρ. 3 του άρθρου 12 του Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας εφαρμόζεται πρωτίστως και τυχόν άλλες διατάξεις εφαρμόζονται συμπληρωματικά.

Σχετικά με τη **μόρφωση και την εκπαίδευση** του ανηλίκου (περ. γ' παρ. 2 άρθρου 66Δ), ο επίτροπος εγγράφει τον ανήλικο στο σύστημα τυπικής εκπαίδευσης της Χώρας, επικοινωνεί με το διδακτικό προσωπικό και παραλαμβάνει τους βαθμούς του ανηλίκου, μεριμνά για την πρόσβασή του σε επαγγελματική κατάρτιση, στη μη τυπική εκπαίδευση και για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, αλλά και της μητρικής ή άλλων γλωσσών. Για τον σκοπό αυτό, και πάλι συνεργάζεται με το προσωπικό της δομής φιλοξενίας του ανηλίκου ή τα πρόσωπα φροντίδας του ανηλίκου, προκειμένου να τίθενται κοινοί στόχοι και να γίνονται συντονισμένες ενέργειες για τη μόρφωση του παιδιού. Η δομή φιλοξενίας που έχει την φροντίδα του

¹⁵ Βλ. άρθρο 12 του ν. 3418/2005 όπως ισχύει, ιδίως την περ.β' της παρ. 2 και την παρ. 3 του άρθρου.

¹⁶ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ ΠΡΩΤΟΔΙΚΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, Διάταξη υπ' αριθμ. 3/29.12.2008, Εισαγγελέας: Δημήτριος Παπαγεωργίου, Αντεισαγγελέας Εφετών, δημοσίευση: ΝΟΜΙΚΟ ΒΗΜΑ, έτος: 2009, σελ: 453, και Κατερίνα Φουντεδάκη (2006). Η «συναίνεση του ενημερωμένου ασθενούς» σύμφωνα με το νέο Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας, στο συλλογικό έργο: Ο νέος Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας (ν. 3418/2005): Βασικές ρυθμίσεις (νομική, ιατρική και κοινωνιολογική προσέγγιση), Δημοσιεύματα Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής τομ.1, σελ.13-38.

παιδιού υποστηρίζει την τυπική και μη τυπική εκπαίδευση που λαμβάνει ο ανήλικος, καθώς διαθέτει εκπαιδευτικό στα μέλη του προσωπικού του για τον σκοπό αυτό. Παράλληλα, συνεργάζεται με τις σχολικές μονάδες, τις κατά τόπους Διευθύνσεις Εκπαίδευσης και τον Συντονιστή Εκπαίδευσης Προσφύγων όπου υπάρχει, του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού ή με άλλο φορέα εκπαίδευσης.

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 55 του ν. 4939/2022 και τις παρ. 7 & 8 του άρθρου 21 του Ν. 4251/2014, οι ανήλικοι πολίτες τρίτων χωρών διευκολύνονται να εγγραφούν στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα, σε όλες τις τάξεις του Νηπιαγωγείου, Δημοτικού, Γυμνασίου και αποκλειστικά στην Α' τάξη Λυκείου, οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους, με ελλιπή δικαιολογητικά, ακόμη και αν δεν έχει ρυθμισθεί η νόμιμη διαμονή τους στη χώρα¹⁷. Μάλιστα, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 55 του ν. 4939/2022, το αργότερο τρεις μήνες μετά την ταυτοποίησή τους, οι ανήλικοι θα πρέπει να έχουν εγγραφεί σε δημόσιο σχολείο. Εάν υπάρχουν λόγοι για τους οποίους ο ανήλικος δεν μπορεί να παρακολουθήσει το σχολείο, θα πρέπει να ληφθούν ειδικά μέτρα (παρ. 4 του άρθρου 55). Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι υπάγονται και εκείνοι στην υποχρεωτική σχολική φοίτηση όπως οι ημεδαποί, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1566/1985 "Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις" (Α' 167), όπως ισχύει.

Η **καθημερινή φροντίδα** του ανηλίκου (περ. δ' παρ. 2 του άρθρου 66Δ) καταλαμβάνει στην πράξη πολλούς τομείς της ζωής του και ακολούθως σε αυτήν εμπλέκονται αρκετοί επαγγελματίες, αρχές, υπηρεσίες και πρόσωπα, όπως ενδεικτικά το προσωπικό της δομής φιλοξενίας, η ανάδοχη οικογένεια ή ο συγγενής ή οικείο πρόσωπο που έχει αναλάβει την φροντίδα ενός παιδιού¹⁸. Ο λόγος που περιγράφεται ως διακριτή περίπτωση είναι διότι ως σύνολο ενεργειών, όπως περιγράφονται ενδεικτικά κι όχι αποκλειστικά, μπορούν να ανατίθενται σε συγγενικό ή οικείο πρόσωπο, βάσει και της παρ. 3 του άρθρου 66Α του ν. 4939/2022. Ο επίτροπος στο πλαίσιο αυτό, μεριμνά, δια της εποπτείας του, και διασφαλίζει ότι ο ανήλικος:

- σιτίζεται επαρκώς, υγιεινά, και ανάλογα με την ηλικία και την κατάσταση της υγείας του
- διαθέτει κατάλληλη και αξιοπρεπή ένδυση ανάλογα με την εποχή του έτους, την ηλικία του, την ανάπτυξή του και το φύλο του
- έχει πρόσβαση σε και τηρεί ατομική και καθημερινή καθαριότητα
- παρακολουθεί τα μαθήματά του στο σχολείο και είναι επαρκώς προετοιμασμένος.

¹⁷ βλ. και την υπό στοιχεία 2099/ΓΔ4/2020 απόφαση της Υφυπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων (Β' 208) για τις εγγραφές ανηλικών αιτούντων διεθνή προστασία σε σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

¹⁸ Ο λόγος που περιγράφεται ως διακριτή περίπτωση είναι διότι ως σύνολο ενεργειών, όπως περιγράφονται ενδεικτικά κι όχι αποκλειστικά, μπορούν να ανατίθενται σε συγγενικό ή οικείο πρόσωπο, βάσει και της παρ. 3 του άρθρου 66Α του ν. 4939/2022.

Επιπλέον, ο επίτροπος:

- έχει γνώση και εποπτεύει τις δραστηριότητες του ανηλίκου, λαμβάνει τακτική ενημέρωση για το εβδομαδιαίο πρόγραμμα του ανηλίκου από τα πρόσωπα που έχουν επιφορτιστεί με την καθημερινή φροντίδα του, ενημερώνεται για τις συναναστροφές του ασυνόδευτου ανηλίκου,
- αναπτύσσει με σεβασμό μία σχέση εμπιστοσύνης με τον ανήλικο, συμβουλεύει τον ανήλικο και ενθαρρύνει τη συμμετοχή του σε κατάλληλες για την ηλικία και ανάλογες με τα ενδιαφέροντά του δραστηριότητες,
- μεριμνά για τη διαδικτυακή διαπαιδαγώγηση και ενημέρωση του ανηλίκου για τους κινδύνους στο διαδίκτυο,
- μεριμνά για την πρόληψη της κακοποίησης ή παραμέλησης του και σε περίπτωση τέτοιου περιστατικού, για την ασφάλεια, προστασία και υποστήριξή του.
- αν υπάρχει ενήλικο πρόσωπο στην Ελλάδα που συνοδεύει τον ανήλικο και πρέπει να διερευνηθεί η μεταξύ τους σχέση για να διαπιστωθεί αν προκρίνεται ως βέλτιστη λύση η ανάθεση της καθημερινής φροντίδας στο ενήλικο πρόσωπο, ο επίτροπος συμβάλλει στην διερεύνηση του βέλτιστου συμφέροντος του ανηλίκου. Αν η ανάθεση ευοδωθεί τότε ο επίτροπος παρακολουθεί την ευημερία του ανηλίκου και την ποιότητα της φροντίδας που απολαμβάνει (βλ. και ενότητα 11 «Διαδικασία ορισμού επιτρόπου – άρθρο 661Α του ν. 4939/2022 (άρθρο 17 του ν. 4960/2022)»).

Για όλα τα ανωτέρω, ο επίτροπος οφείλει να είναι σε τακτική επικοινωνία και επαφή με τον ανήλικο, και στο πλαίσιο της δημιουργίας ενός κοινού πλάνου δράσης για κάθε ανήλικο, να συνεργάζεται και επικοινωνεί τακτικά με το προσωπικό των δομών ή με τον ενήλικο συγγενή ή οικείο του ασυνόδευτου ανηλίκου ή την οικογένεια ή τα πρόσωπα που τον αναδέχονται¹⁹. Ταυτόχρονα, ο επίτροπος είναι σε επαγρύπνηση ώστε να διασφαλίζει ότι τα πρόσωπα που έχουν αναλάβει τη φροντίδα του ανηλίκου είναι σε θέση να το κάνουν με επάρκεια, ασφάλεια και με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του ανηλίκου.

- ο Για παράδειγμα, ο επίτροπος επικοινωνεί με το εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου, τον ανήλικο και τη δομή φιλοξενίας σχετικά με την πρόοδό του ανηλίκου στο σχολείο και το κατά πόσο είναι σε καθημερινή βάση προετοιμασμένος. Δεν αναμένεται από τον επίτροπο να επιλαμβάνεται της καθημερινής προετοιμασίας του ανηλίκου, καθώς αυτό εμπίπτει στα καθήκοντα του προσωπικού της δομής φιλοξενίας. Ωστόσο, αν μετά από ένα τρίμηνο για παράδειγμα, προκύψει ότι ο ανήλικος κινδυνεύει να χάσει τη σχολική χρονιά λόγω απουσιών και δεν το έχει διερευνήσει κανείς (γιατί δεν είχε επικοινωνήσει κανείς με το σχολικό πλαίσιο ούτε είχε ασχοληθεί με την πρόοδο και παρακολούθηση του ανηλίκου), ούτε ο

¹⁹ Σε συνεννόηση με τον φορέα που εποπτεύει την αναδοχή. Για λεπτομέρειες για τα καθήκοντα του εκάστοτε πλαισίου φροντίδας, π.χ. του προσωπικού των δομών φιλοξενίας, βλ. το θεσμικό πλαίσιο κατά περίπτωση.

επίτροπος ούτε η δομή, τότε είναι υπόλογοι και οι δύο για πλημμελή εκπλήρωση των καθηκόντων τους κατά το μέρος της αρμοδιότητάς τους.

- ο Σε άλλο παράδειγμα, αν ένας ανήλικος δεν τρώει συστηματικά και χάνει βάρος, παρότι είναι καθήκον του προσωπικού και του φορέα λειτουργίας της δομής φιλοξενίας η παροχή σίτισης, κατάλληλης διατροφής και η προαγωγή της υγείας του ανηλίκου, ο επίτροπος θα πρέπει να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλίζει ότι ο ανήλικος σιτίζεται σωστά και έχει καλή σωματική υγεία. Αν υπάρχει ανάγκη τήρησης ειδικού διαιτολογίου, τότε η δομή μεριμνά για την προσαρμογή των γευμάτων του ανηλίκου σε επικοινωνία με τον επίτροπο και ειδικό επιστήμονα. Εάν η δομή αδυνατεί να προχωρήσει στις απαραίτητες προσαρμογές, ο επίτροπος θα πρέπει να ενημερώνεται και τελικά να διασφαλίσει ότι ο ανήλικος λαμβάνει όλες τις προβλεπόμενες υπηρεσίες από ένα πλαίσιο στέγασης και φροντίδας του προβαίνοντας στις όποιες απαραίτητες ενέργειες, αξιοποιώντας όλα τα εργαλεία που προβλέπονται στο κατά περίπτωση οικείο θεσμικό πλαίσιο.

Τέλος, στο πλαίσιο της καθημερινής φροντίδας του ανηλίκου, σε περίπτωση αδικαιολόγητης απουσίας από το πλαίσιο φιλοξενίας ή φροντίδας του ή αδυναμίας εντοπισμού του (εξαφάνιση), ο επίτροπος δηλώνει την εξαφάνιση του ανηλίκου στην αρμόδια αστυνομική αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 124 του Π.Δ. 141/1991 (Α' 58) και το άρθρο 9 της υπ' αρ. 2/1985 Κανονιστικής Διαταγής του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας ή όπως εκάστοτε ισχύει. Για τη δήλωση εξαφάνισης, τον επίτροπο συνδράμει και συνοδεύει όποιο πρόσωπο έχει λάβει άμεσα γνώση της εξαφάνισης του παιδιού ή γενικώς έχει ουσιώδεις πληροφορίες που θα μπορέσουν να οδηγήσουν στη στοχευμένη αναζήτηση και εντοπισμό του ανηλίκου. Ο επίτροπος συνεργάζεται με τις εισαγγελικές και αστυνομικές αρχές για να εντοπιστεί ο ανήλικος δίνοντας επαρκείς και ακριβείς πληροφορίες.

- ο Για παράδειγμα, αν ένας ανήλικος που φιλοξενείται σε κέντρο φιλοξενίας, δεν επιστρέψει την αναμενόμενη ώρα στο κέντρο φιλοξενίας, δεν ανταποκρίνεται στο κινητό του, οι φίλοι του δεν γνωρίζουν πού είναι, τα προσωπικά του αντικείμενα βρίσκονται ακόμη στη δομή, και το προσωπικό είχε πληροφορίες για ένα ύποπτο άτομο στο περιβάλλον του ανηλίκου, τότε το προσωπικό του κέντρου φιλοξενίας ενημερώνει τον επίτροπο σχετικά και παρίσταται στο Τμήμα Ασφαλείας του Αστυνομικού Τμήματος για να μεταφέρει με ακρίβεια τις επιπλέον πληροφορίες, ενόσω ο επίτροπος υποβάλλει την δήλωση εξαφάνισης.
- ο Εάν, ωστόσο, ο επίτροπος κατόπιν ενημέρωσής του δεν μπορεί άμεσα να μεταβεί σε Α.Τ. για τη δήλωση εξαφάνισης, δεν πρέπει να χάνεται χρόνος και αυτή πρέπει να υποβάλλεται από όποιον είχε υπό τη φροντίδα του τον ανήλικο τη δεδομένη χρονική στιγμή, γιατί π.χ. ο επίτροπος του ανηλίκου απουσιάζει για δύο ημέρες.

- ο Επιπλέον, είναι δυνατό, αν το συμβάν λάβει χώρα κατά τις νυχτερινές ώρες και δεν εμφανίζεται κίνδυνος ζωής ή ασφάλειας του ανηλίκου, το πλαίσιο φιλοξενίας και φροντίδας να ενημερώνει άμεσα την αστυνομία και τον επίτροπο, τις πρώτες πρωινές ώρες ο επίτροπος υποβάλλει την δήλωση εξαφάνισης και το προσωπικό του πλαισίου φιλοξενίας ή η ανάδοχη οικογένεια καταθέτει περισσότερα στοιχεία εκείνη τη στιγμή που υποβάλλεται γραπτώς η δήλωση εξαφάνισης, εκτός αν διαφορετικά ορίσει η Ελληνική Αστυνομία.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι, στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών σε ανηλίκους, όπως για παράδειγμα ως ομάδα λειτουργίας και υποστήριξης σε ασφαλή περιοχή ενός Κέντρου Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή μίας Κλειστής Ελεγχόμενης Δομής, ή ως μονάδα ψυχικής υγείας ή ως κέντρο άτυπης εκπαίδευσης ή ως ομάδα λειτουργίας δομής φιλοξενίας ασυνόδευτου ανηλίκου, **το προσωπικό δεν λαμβάνει εξουσιοδότηση από τον επίτροπο ή άλλο πρόσωπο για να παρέχει τις υπηρεσίες που οφείλει βάσει σύμβασης με κρατικό φορέα ή συγκεκριμένου θεσμικού πλαισίου.** Διαφορετική είναι η περίπτωση που ένα μέλος του προσωπικού θα πρέπει να εκπροσωπήσει τον ανήλικο σε κάποια διοικητική, νομική (δικαστική) ή άλλη διαδικασία που απαιτούσε την παρουσία/υπογραφή/συναίνεση του επιτρόπου ή του γονέα ενός παιδιού. Επίσης, **η συναίνεση του επιτρόπου αναζητείται σε κάθε περίπτωση όταν πρόκειται για ανήλικο που θα συμμετάσχει σε δραστηριότητες, ή ακόμη και θα ξεκινήσει θεραπευτική διαδικασία π.χ. από κλινική ψυχολόγο.**

- ο Για παράδειγμα, αν η οργάνωση Χ δραστηριοποιείται εντός της ασφαλούς περιοχής μίας ΚΕΔ βάσει σύμβασης ή μνημονίου συνεργασίας με το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου και παρέχει εκπαιδευτικές δραστηριότητες, το προσωπικό της οργάνωσης δεν θα εξουσιοδοτηθεί από τον επίτροπο για να παρέχει τις υπηρεσίες που έχει λάβει εντολή να παρέχει. Αν ωστόσο, οργανωθεί εκδρομή στη δημοτική βιβλιοθήκη εκτός της ΚΕΔ θα πρέπει να ενημερώσει τον επίτροπο και να λάβει την συναίνεσή του.

5. Εκπροσώπηση σε θέματα προσωπικής κατάστασης – άρθρο 66Ε του ν. 4939/2022 (άρθρο 11 ν. 4960/2022)

Με το άρθρο 66Ε του ν. 4939/2022, θεμελιώνεται η αρμοδιότητα και η υποχρέωση του επιτρόπου ως προς την εκπροσώπηση του ασυνόδευτου ανηλίκου σε θέματα προσωπικής και νομικής κατάστασης λόγω της περιορισμένης δικαιοπρακτικής ικανότητας του ανηλίκου. Λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του

Αστικού Κώδικα περί δικαιοπρακτικής ικανότητας του ανηλίκου²⁰, την παρ. 12 του άρθρου 69 του ν. 4939/2022, σύμφωνα με την οποία ανήλικος άνω των 15 ετών δύναται να υποβάλει μόνος του αίτηση διεθνούς προστασίας, αλλά και τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας περί της δυνατότητας αυτοπρόσωπης εκπροσώπησης, ο επίτροπος εκπροσωπεί τον ανήλικο σε κάθε νομική πράξη δεκτική άμεσης αντιπροσώπευσης, στις διαδικασίες που ορίζονται στη νομοθεσία για τη διεθνή προστασία, τη μετανάστευση και την κοινωνική ένταξη, καθώς και σε κάθε άλλη διαδικασία, διοικητική ή δικαστική, και διασφαλίζει το βέλτιστο συμφέρον του και τη συνολική ευημερία του.

Επισημαίνεται ότι ο επίτροπος δεν είναι ο δικηγόρος του επί επιτροπεία ασυνόδευτου ανηλίκου, αλλά είναι ο εκπρόσωπός του σε όλες τις σχετικές διαδικασίες²¹. Σύμφωνα με το Γενικό Σχόλιο 6 της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (2005, CRC/GC/2005/6) περί της μεταχείρισης των ασυνόδευτων και χωρισμένων από την οικογένειά τους παιδιών²² και το εγχειρίδιο του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2015) με τίτλο «Επιτροπεία για παιδιά τα οποία στερούνται τη γονική φροντίδα: ένα εγχειρίδιο για την ενίσχυση των συστημάτων επιτροπείας με σκοπό την κάλυψη των ιδιαίτερων αναγκών των παιδιών που είναι θύματα εμπορίας»²³, ο επίτροπος είναι το ανεξάρτητο πρόσωπο που διασφαλίζει το βέλτιστο συμφέρον και τη συνολική ευημερία του παιδιού και προς τούτο συμπληρώνει την περιορισμένη δικαιοπρακτική ικανότητα του παιδιού, όπου αυτό είναι αναγκαίο, κατά τον ίδιο τρόπο που ένας γονέας εκπροσωπεί το παιδί του. Αν ο επίτροπος κρίνει, ότι πρέπει να αναλάβει την εξειδικευμένη εκπροσώπηση του ανηλίκου σε μια συγκεκριμένη διαδικασία ένας δικηγόρος, τότε δύναται, ή και κατά περίπτωση οφείλει, να τον εξουσιοδοτεί. Περαιτέρω, διασφαλίζεται η πρόσβαση στο δικαίωμα της δωρεάν νομικής συνδρομής και της αποτελεσματικής προσφυγής μέσω της συνεργασίας με τους νομικούς συμβούλους και τους δικηγόρους των δομών φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων, όπως και μέσω της συνεργασίας με φορείς και οργανώσεις παροχής νομικών υπηρεσιών ή δια άλλων χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων νομικής συνδρομής.

²⁰ Βλ. άρθρα 127-137 του Αστικού Κώδικα.

²¹ Ακόμη κι αν ο εντεταλμένος επιτροπείας, δηλαδή το φυσικό πρόσωπο στον οποίο έχει ανατεθεί η άσκηση των επιτροπικών καθηκόντων στο όνομα και για λογαριασμό του επιτρόπου, φέρει την ιδιότητα του δικηγόρου, αυτός σε σχέση με το παιδί που έχει αναλάβει ενεργεί αποκλειστικά βάσει της ιδιότητας του εντεταλμένου επιτροπείας όπως προβλέπει και η σύμβαση εργασίας του με τον Φορέα Παροχής Υπηρεσιών Επιτροπείας (Φ.Π.Υ.Ε.) και όχι με αυτή του δικηγόρου. Κατ' επέκταση, στην περίπτωση του επιτρόπου ασυνόδευτων ανηλίκων του ν. 4960/2022 δεν έχει εφαρμογή η πρόβλεψη του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 80 του ν. 4939/2022 και ο ανήλικος μπορεί να επωφεληθεί της δωρεάν νομικής συνδρομής της παρ. 3 του άρθρου 76 του ν. 4939/2022.

²² Διαθέσιμο στο: <https://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/gc6.pdf>

²³ Διαθέσιμο στο: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2014-guardianship-children_el.pdf, βλ. σελ. 16

Στην παρ. 2 του άρθρου 66Ε του ν. 4939/2022 αναφέρονται ενδεικτικά, και όχι αποκλειστικά, έξι ευρείες κατηγορίες διαδικασιών – περιπτώσεις, στις οποίες ο επίτροπος εκπροσωπεί τον ανήλικο. Αυτές είναι οι εξής:

- διαδικασίες διεθνούς προστασίας και μετανάστευσης,
- διαδικασία διαπίστωσης ανηλικότητας ή προσδιορισμού ηλικίας,
- οικογενειακή επανένωση,
- μετεγκατάσταση,
- δικαστικές διαδικασίες για ποινικές ή αστικές ή διοικητικές υποθέσεις,
- νομική προστασία.

Σε σχέση με τις διαδικασίες διεθνούς προστασίας και μετανάστευσης, ο επίτροπος εκπροσωπεί και συνδράμει τον ανήλικο:

- στις διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης, όπου αυτό είναι απαραίτητο,
- στην ενημέρωση και κατανόηση των δικαιωμάτων, των υποχρεώσεων, των διαδικασιών και σταδίων και των συνεπειών αυτών, σχετικά με το νομικό καθεστώς ενός πολίτη τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς στην Ελλάδα,
- στην υποβολή και καταγραφή αιτήματος διεθνούς προστασίας (αρχικού και τυχόν μεταγενέστερου) και των ατομικών στοιχείων του ανηλίκου,
- στην υπογραφή κάθε σχετικού εγγράφου,
- στην παραλαβή του δελτίου αιτούντος διεθνή προστασία (ΔΑΔΠ) και την ανανέωση αυτού,
- στην επικαιροποίηση των στοιχείων επικοινωνίας και προσωπικών στοιχείων, ενώπιον των αρμόδιων αρχών, σε περίπτωση που αυτά μεταβάλλονται και στην υποβολή σχετικού αιτήματος για αλλαγή στοιχείων,
- στην προετοιμασία του ανηλίκου για την προσωπική του συνέντευξη μαζί με δικηγόρο ή νομικό σύμβουλο, εφόσον είναι απαραίτητο, και στην παράσταση την ημέρα της συνέντευξης του ανηλίκου με δυνατότητα υποβολής ερωτήσεων ή παρατηρήσεων όπως ορίζεται στο άρθρο 80 του ν. 4939/2022 (ακόμη κι αν ο ανήλικος συνοδεύεται και από δικηγόρο κατά το άρθρο 76 του ν. 4939/2022)²⁴,
- στη συλλογή και κατάθεση εγγράφων υποστηρικτικών για την υπόθεση του ανηλίκου, σε συνεργασία με δικηγόρο ή νομικό σύμβουλο, εφόσον είναι απαραίτητο, ή εγγράφων ταυτοποίησης, ή υποστηρικτικών εγγράφων που αποδεικνύουν ότι ο ανήλικος δεν μπορεί να παραβρεθεί αυτοπροσώπως είτε σε ανανέωση δελτίου είτε στη συνέντευξή του, αν υφίσταται ανωτέρα βία αυτού, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, όπως π.χ. προβλέπεται στην παρ. 8 του άρθρου 75 του ν. 4939/2022,

²⁴ Βλ. και δύο σχετικές κοινές εκδόσεις από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο [European Union Agency for Asylum (EUAA)] και τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα [European Union Agency for Fundamental Rights (FRA)] με τίτλο «Practical Tools for Guardians: Introduction to International Protection» και «Practical Tools for Guardians: The Asylum procedure» [Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Οκτώβριος 2023]. Διαθέσιμα σε: <https://euaa.europa.eu/practical-tools-and-guides>

- στην υποβολή αιτήματος αναβολής προσωπικής συνέντευξης, εφόσον υπάρχει ανωτέρα βία που αποδεικνύεται,
- στην παραλαβή και επίδοση των αποφάσεων,
- στην άσκηση των προβλεπόμενων από την οικεία νομοθεσία ενδικοφανών και ενδίκων βοηθημάτων και μέσων κατά αποφάσεων περί διακοπής της διαδικασίας ασύλου ή χορήγησης ή μη καθεστώτος διεθνούς προστασίας,
- στη διεκπεραίωση των απαραίτητων ενεργειών για την έκδοση άδειας διαμονής ή και ταξιδιωτικών εγγράφων και την παραλαβή αυτών,
- στη χορήγηση καθεστώτος προσωρινής προστασίας,
- στην υποβολή αίτησης για τη χορήγηση άδειας διαμονής για ανθρωπιστικούς ή άλλους λόγους βάσει του Κώδικα Μετανάστευσης, στη διεκπεραίωση των απαιτούμενων σχετικών ενεργειών και την παραλαβή της άδειας διαμονής,
- στην ανανέωση άδειας διαμονής ή τυχόν ταξιδιωτικών εγγράφων,
- στην παραίτηση από αίτηση ή καθεστώτος διεθνούς προστασίας,
- στην υποβολή αιτήματος χορήγησης οποιουδήποτε εγγράφου κρίνεται απαραίτητο για την ταυτοποίηση ή για άλλο λόγο σχετικό με το νομικό καθεστώς του ανηλίκου ενώπιον των αρμόδιων εθνικών ή προξενικών ή άλλων αρχών,
- στις διαδικασίες εθελούσιου επαναπατρισμού.

Αναφορικά με τη διαδικασία διαπίστωσης ανηλικότητας και προσδιορισμού ηλικίας, ο επίτροπος ενημερώνει τον ανήλικο για τη διαδικασία, τη μεθοδολογία και τα στάδια που ακολουθούνται βάσει και του θεσμικού πλαισίου (περ. στ' του άρθρου 41 και παρ. 3 του άρθρου 80 του ν. 4939/2022 και υπ' αριθμ. 9889/2020 κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας και Μετανάστευσης και Ασύλου με θέμα «Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αρ. 1982/15-02-2016 απόφασης (Β' 335) και τροποποίηση της υπό στοιχεία Υ1.Γ.Π.οικ. 92490/04-10-2013 απόφασης (Β' 2745)» περί της διαπίστωσης ανηλικότητας, Β' 3390), και για τις συνέπειες τυχόν άρνησης συμμετοχής στη διαδικασία, δύναται να συναινεί για τη διενέργεια της διαδικασίας, εκπροσωπεί τον ανήλικο και παρίσταται μαζί του στα στάδια εξέτασης ενώπιον των αρμόδιων υπηρεσιών και φορέων, και κάνει τις απαραίτητες ενέργειες για την υποβολή τυχόν ενδικοφανούς προσφυγής, εφόσον είναι απαραίτητο. Παράλληλα, ο επίτροπος μπορεί να εκφράσει την αμφιβολία του για την ανηλικότητα ενός προσώπου, η επιτροπεία του οποίου του έχει ανατεθεί²⁵, προς την κατά περίπτωση αρμόδια αρχή που βάσει του θεσμικού πλαισίου παραπέμπει και συντονίζει τη διαδικασία διαπίστωσης ανηλικότητας.

Βασική αρχή στη διαχείριση υποθέσεων ασυνόδευτων ανηλίκων είναι η αρχή της διατήρησης της οικογενειακής ενότητας. Στο πλαίσιο αυτό και λαμβάνοντας υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του ανηλίκου (διενέργεια αξιολόγησης του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού), ο επίτροπος διερευνά τις συγγενικές σχέσεις του ανηλίκου

²⁵ Βλ. εσωτερική παρ. 2 του άρθρου 1 της κυα 9889/2020.

και συνδράμει τον ανήλικο στον εντοπισμό και την αποκατάσταση των οικογενειακών δεσμών και της επικοινωνίας μεταξύ των μελών, εφόσον αυτό εξυπηρετεί το συμφέρον και την ασφάλειά του. Αν τα μέλη της οικογένειας χωρίστηκαν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, ο επίτροπος του ανήλικου λειτουργεί ως συνδεδετικός κρίκος και εκπροσωπεί τον ανήλικο σε διαδικασία αναζήτησης των συγγενών μέσω εξειδικευμένων οργανώσεων, όπως ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός (διασύνδεση με τις διεθνείς αναζητήσεις), ή διεθνών οργανισμών, όπως η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ή ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, ή αρμόδιων αρχών όπως η Ελληνική Αστυνομία, η Υπηρεσία Ασύλου, η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης. Η επανένωση μπορεί να λάβει χώρα και εντός της ελληνικής επικράτειας αν για παράδειγμα έλαβε χώρα σε διαφορετικό χρόνο η άφιξη των γονέων του ανήλικου από τον ίδιο.

Ο επίτροπος συνδράμει τον ανήλικο στις σχετικές ενέργειες για την επανένωσή του με την οικογένειά του²⁶. Τέτοιες ενέργειες είναι η κατάθεση αιτήματος οικογενειακής επανένωσης εγκαίρως σύμφωνα με τις προθεσμίες που θέτει η Ευρωπαϊκή, ή κατά περίπτωση εθνική, νομοθεσία, ενώ μπορεί να είναι ακόμη: η συλλογή στοιχείων για τα ακριβή στοιχεία επικοινωνίας, τοποθεσίας και ταυτοποίησης των μελών οικογένειας, για την απόδειξη των οικογενειακών δεσμών (όπως οικογενειακά βιβλιάρια, ληξιαρχικές πράξεις γεννήσεως, φωτογραφίες, κ.α.), καθώς και της καταλληλότητας των ενηλίκων μελών της οικογένειας να αναλάβουν τη φροντίδα του ανήλικου, η επικοινωνία με τα μέλη της οικογένειας, η συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες, όπως η Υπηρεσία Ασύλου, η συνδρομή και εκπροσώπηση στη διενέργεια ιατρικών εξετάσεων γενετικής ταυτοποίησης (DNA) του ανήλικου με μέλη της οικογένειάς του και η διενέργεια αξιολόγησης βέλτιστου συμφέροντος.

Σε περίπτωση που (πρόκειται να) ευοδωθεί η οικογενειακή επανένωση, ο επίτροπος εκπροσωπεί τον ανήλικο στην επίδοση απόφασης απαραδέκτου λόγω μεταφοράς του ανήλικου σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ ή μεριμνά για την επαρκή και ακριβή ενημέρωση των μελών της οικογένειας ή άλλης αρμόδιας αρχής για την προστασία των παιδιών στη χώρα προορισμού σχετικά με ζητήματα φροντίδας ή περίθαλψης του ανήλικου. Αν το αίτημα οικογενειακής επανένωσης μέσω του

---

²⁶ Σύμφωνα με το ισχύον κάθε φορά θεσμικό πλαίσιο, όπως είναι τα άρθρα 6 και 8 (ή και 17) του Κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013 για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (L 180), ο Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 118/2014 της Επιτροπής, της 30ής Ιανουαρίου 2014 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) 1560/2003 για τα μέτρα εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 343/2003 του Συμβουλίου για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας, και ο Κανονισμός (ΕΚ) 1560/2003 της Επιτροπής, της 2ας Σεπτεμβρίου 2003 για τα μέτρα εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 343/2003 του Συμβουλίου για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας (L 222), αλλά και το π.δ. 131/2006 (Α' 143) για την εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία 2003/86/ΕΚ σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης. Βλ. και την υπ' αριθμ. 47094/2018 σχετική κοινή υπουργική απόφαση (Β' 3678).

Κανονισμού Δουβλίνου ΙΙΙ απορριφθεί από το κράτος μέλος, ο επίτροπος μεριμνά για την κατάθεση αιτήματος επανεξέτασης ή για την παραίτηση από την αίτηση αυτή και τον επαναπρογραμματισμό της προσωπικής συνέντευξης ουσίας για τη χορήγηση καθεστώτος διεθνούς προστασίας.

Ο επίτροπος ενημερώνεται σχετικά με διαθέσιμα προγράμματα μετεγκατάστασης που συντονίζει το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου και στο πλαίσιο της αξιολόγησης του βέλτιστου συμφέροντος του ασυνόδευτου ανηλίκου δύναται να διερευνήσει αν αυτό συνιστά βιώσιμη λύση για τον ανήλικο και κατ' επέκταση να καθορίσει εξατομικευμένα την βέλτιστη λύση. Σε περίπτωση που κριθεί ότι είναι στο συμφέρον του να μετεγκατασταθεί σε ένα άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε άλλη χώρα, τότε ο επίτροπος συμμετέχει στις απαιτούμενες ενέργειες και εκπροσωπεί τον ανήλικο σε συνεντεύξεις, υποβολή εγγράφων, επικοινωνίες με αρμόδιες αρχές εντός ή και εκτός της Χώρας, παροχή συναίνεσης για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα, επίδοση αποφάσεων μεταφοράς, κ.ά..

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 66ΙΓ του ν. 4939/2022, ο επίτροπος συνεχίζει να εκπροσωπεί τον ανήλικο και μετά την αναχώρησή του τελευταίου από τη χώρα σε εκκρεμείς διαδικασίες, διοικητικές και δικαστικές, μέχρι την ολοκλήρωσή τους.

Ως προς τις δικαστικές διαδικασίες, είτε πρόκειται για ποινική υπόθεση είτε για αστική είτε για διοικητική, ο επίτροπος καλείται να εκπροσωπήσει τον ανήλικο, όπως θα έκανε ένας γονέας, και όχι όπως θα έκανε ένας δικηγόρος. Ένας ανήλικος μπορεί να εμπλέκεται σε δικαστικές διαδικασίες ενδεικτικά στις εξής περιπτώσεις:

- παιδί θύμα βίας ή εκμετάλλευσης
- παιδί παραβάτης
- παιδί που έχει απομακρυνθεί προσωρινά ή οριστικά από τους γονείς του και η επιμέλειά του χρειάζεται να ρυθμιστεί δικαστικά είτε το πρώτον μετά από το έκτακτο μέτρο της απομάκρυνσης είτε εκ νέου λόγω μεταβολής των συνθηκών
- παιδί, τα οικονομικά συμφέροντα του οποίου έχουν θιχτεί και επιθυμεί να προσφύγει κατά του αντισυμβαλλόμενου του, π.χ. εργοδότη
- παιδί που διεκδικεί αποζημίωση λόγω βλάβης σε βάρος του
- παιδί που επιθυμεί να προσφύγει δικαστικά κατά απόφασης της Διοίκησης

Ο επίτροπος εκπροσωπεί τον ανήλικο, παρίσταται στο δικαστήριο, συνεργάζεται με τις αστυνομικές, εισαγγελικές ή δικαστικές αρχές, καθώς και με την Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων (σε περίπτωση τέλεσης αξιόποινης πράξης) και παραλαμβάνει κάθε έγγραφο που απευθύνεται στον ανήλικο. Ως προς τα πολιτικά δικαστήρια, ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας προβλέπει περιπτώσεις όπου ο ανήλικος μπορεί κατ' εξαίρεση να εκπροσωπείται από τον εαυτό του (άρθρα 63, 64, 66 και 742

του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας [π.δ. 503/1985, (Α' 182)], περί ικανότητας παράστασης στα δικαστήρια). Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι ο επίτροπος ενός ασυνόδευτου ανηλίκου μπορεί να απεκδυθεί των καθηκόντων του.

Εάν είναι απαραίτητη η συνδρομή δικηγόρου είτε συμβουλευτικά είτε για λόγους νόμιμης εκπροσώπησης είτε για κατάθεση αγωγών, ή άλλων ενδίκων βοηθημάτων ή μέσων, σε δικαστήριο, τότε ο επίτροπος μεριμνά για την ανάθεση της εκπροσώπησης ή/και υποστήριξης του ανηλίκου σε δικηγόρο ως προς τα συγκεκριμένα ζητήματα. Η συνδρομή δικηγόρου μπορεί να αφορά την υποστήριξη σε ζητήματα ασύλου²⁷, οικογενειακής επανένωσης, ποινικής δίωξης, ή όταν ο ανήλικος είναι θύμα-μάρτυρας βίας ή εκμετάλλευσης, ή για τη ρύθμιση ζητημάτων επιμέλειας ή την προσφυγή κατά διοικητικών πράξεων. Δωρεάν νομική συνδρομή κατά περίπτωση παρέχεται στις δομές φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων, από το Μητρώο Δικηγόρων που τηρεί το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου για παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής κατά την έννοια της παρ. 3 του άρθρου 76 του ν. 4939/2022²⁸, από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που υλοποιούν προγράμματα νομικής στήριξης, από συγκεκριμένους Δικηγορικούς Συλλόγους και από το Κράτος βάσει του ν. 3226/2004 (Α' 24), όπως ισχύει, περί νομικής βοήθειας²⁹. Εφόσον ο επίτροπος διαθέτει χρηματοδότηση για να αναθέσει τη νομική εκπροσώπηση σε δικηγόρο επ' αμοιβή, έχει αυτή τη δυνατότητα, λαμβάνοντας υπόψη τα οριζόμενα στον Κώδικα Δικηγόρων [ν. 4194/2013 (Α' 208)].

Συγκεκριμένα, για την περίπτωση που ο ανήλικος φέρεται να έχει διαπράξει κάποιο αδίκημα, έπειτα από σύλληψη, ο επίτροπος διασφαλίζει ότι (τόσο ο ίδιος όσο και) ο ανήλικος έχει ενημερωθεί σε γλώσσα που κατανοεί και έχει αντιληφθεί τα δικαιώματά του καθώς και τις διαδικασίες που πρόκειται να ακολουθήσουν³⁰. Ο επίτροπος μεριμνά για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων του ανηλίκου, όπως το να εκπροσωπηθεί ο ανήλικος από δικηγόρο σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας εφόσον προβλέπεται στον νόμο³¹, και ότι παρέχεται διερμηνεία για τυχόν καταθέσεις και τα έγγραφα που καλείται να υπογράψει ή ακόμη και για τις διάφορες συζητήσεις σχετικά με την υπόθεσή του. Σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 4689/2020 (Α' 103), ο επίτροπος καταρχήν παρευρίσκεται μαζί με τον ανήλικο στις καταθέσεις και σε όλη

²⁷ Βλ. άρθρο 76 του ν. 4939/2022.

²⁸ Βλ. την υπ' αριθμ. 788502/2023 Κοινή Απόφαση των Υπουργών ανάπτυξης και Επενδύσεων, Δικαιοσύνης και Μετανάστευσης και Ασύλου με θέμα «Παροχή νομικής συνδρομής σε αιτούντες διεθνή προστασία» (Β' 42)

²⁹ Βλ. επίσης άρθρο 91 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, άρθρο 16 ν. 4689/2020 (Α' 103), όπως ισχύει, και άρθρο 200 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

³⁰ Αυτό είναι σημαντικό γιατί οι ανήλικοι καλούνται να υπογράψουν έγγραφο ότι έλαβαν σχετική γνώση. Βλ. άρθρα 95 και 96 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και άρθρα 4 και 5 του ν. 4689/2020.

³¹ Βλ. άρθρο 16 ν. 4689/2020 και άρθρο 340 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

την ποινική διαδικασία, εκτός αν η παρουσία του αντιβαίνει στο υπέρτερο συμφέρον του ανηλίκου ή αν εμποδίζει την πρόοδο της ποινικής διαδικασίας.

Συνεπώς, ο επίτροπος θα αναζητήσει δικηγόρο για να συνδράμει τον ανήλικο στην υπόθεσή του και ιδίως να τον εκπροσωπήσει την ημέρα της δίκης. Ο επίτροπος θα επιδιώξει τη συνεργασία με την Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων είτε για τη διενέργεια κοινωνικής έρευνας πριν τη δίκη είτε γιατί κάτι τέτοιο έχει επιβληθεί ως όρος ήδη από τον Ανακριτή ή τον Εισαγγελέα (π.χ. περιοριστικός όρος μέχρι τη δίκη ή όρος για την αποχή από την άσκηση ποινικής δίωξης αντίστοιχα ή ως αναμορφωτικό μέτρο 122ΠΚ και 283 ΚΠΔ). Σύμφωνα με το άρθρο 340 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αν ανήλικος που κατηγορείται για κακούργημα (αν το τελούσε ενήλικος), δεν εκπροσωπείται από δικηγόρο την ημέρα της δίκης, θα πρέπει να του οριστεί αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο, ή μετά από αίτηση, από τον κατάλογο των αυτεπαγγέλτως διοριζόμενων δικηγόρων του οικείου δικηγορικού συλλόγου.

Για την εκπροσώπηση από δικηγόρο ισχύουν τα εξής:

- ως προς τις διαδικασίες διεθνούς προστασίας: παρ. 1 του άρθρου 76 του ν. 4939/2022 (Α' 111),
- ως προς τα πολιτικά δικαστήρια: άρθρα 94 έως 104 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182, όπως ισχύει) που ρυθμίζουν ζητήματα πληρεξουσιότητας (βλ. ιδίως άρθρο 96 ΚΠολΔ), και άρθρα 742 και 743 ΚΠολΔ περί εκπροσώπησης των ανηλίκων.
- ως προς τα ποινικά δικαστήρια: παρ. 2 άρθρου 89 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ν. 4620/2019, Α' 96), όπως ισχύει.
- ως προς τα διοικητικά δικαστήρια: άρθρα 23 έως 32 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97), όπως ισχύει.

6. Συνδρομή σε περιουσιακά θέματα – άρθρο 66ΣΤ του ν. 4939/2022 (άρθρο 12 ν. 4960/2022)

Με το άρθρο 66ΣΤ του ν. 4939/2022 ρυθμίζεται και η τρίτη λειτουργία της επιτροπείας, κατά την οποία ο επίτροπος συνεπικουρεί τον ασυνόδευτο ανήλικο στη διαχείριση περιουσιακών θεμάτων του. Ενδεικτικά αναφέρονται στην παρ. 2 του ίδιου άρθρου περιπτώσεις του εύρους των καθηκόντων του επιτρόπου σε σχέση με αυτή τη λειτουργία.

Από την κατηγορία των περιουσιακών ζητημάτων διακρίνονται κυρίως η συνδρομή που παρέχει ο επίτροπος για την πρόσβαση του ανηλίκου σε παροχές και επιδόματα, τόσο σε επίπεδο συμβουλευτικής όσο και σε επίπεδο υποστήριξης σε διαδικασίες χορήγησης οικονομικού βοηθήματος. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται,

μεταξύ άλλων, το χρηματικό ποσό που παίρνει ο ανήλικος κατά τη διαμονή του σε κέντρο φιλοξενίας, και το οικονομικό βοήθημα που λαμβάνει κατά τη διαμονή του σε εποπτευόμενο διαμέρισμα ημιαυτόνομης διαβίωσης. Άλλες περιπτώσεις είναι ο ασυνόδευτος ή χωρισμένος από την οικογένειά του ανήλικος να δικαιούται να λάβει επίδομα αναπηρίας ή άλλα προνοιακά προγράμματα ή επιδόματα, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις της οικείας νομοθεσίας.

Επίσης, ο επίτροπος συνδράμει τον ανήλικο, ώστε να μπορεί να συμμετέχει στην οικονομική ζωή και στην απασχόληση³². Τέτοιες ενέργειες μπορεί να είναι ενδεικτικά η συνδρομή στην έκδοση ΠΑΑΥΠΑ ή ΑΜΚΑ σύμφωνα με την οικεία νομοθεσία³³, την έκδοση αριθμού μητρώου ασφαλισμένου (ΑΜΑ) από τον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης, στη χορήγηση ασφαλιστικής ικανότητας, στην απόδοση Αριθμού Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) και στην έκδοση βιβλιαρίου εργασίας. Επιπλέον, ο επίτροπος συνδράμει τον ανήλικο, με διαφάνεια και ασφάλεια, σε τραπεζικές υπηρεσίες και εργασίες, όπως είναι το άνοιγμα, η τήρηση και το κλείσιμο λογαριασμού πληρωμών³⁴, η απόκτηση προπληρωμένης ή χρεωστικής κάρτας και η εκτέλεση κάθε πράξης πληρωμής.

Στην παρ. 3 του άρθρου 66ΣΤ προβλέπεται ότι για τις πράξεις εκείνες που συνδέονται με τη διοίκηση (επιμέλεια) της περιουσίας του ανηλίκου, θα πρέπει:

- ο επίτροπος να έχει τεκμηριώσει στον αρμόδιο Εισαγγελέα γιατί είναι ανάγκη να αναλάβει τέτοιες πράξεις,
- ο Εισαγγελέας να έχει μνημονεύσει αυτές τις πράξεις στην εισαγγελική διάταξη του ορισμού του επιτρόπου, είτε εξαρχής είτε κατόπιν τροποποίησης της διάταξης ορισμού,
- κατά περίπτωση για τις πράξεις εκείνες που σύμφωνα με τον Αστικό Κώδικα απαιτείται γνώμη του Εποπτικού Συμβουλίου ή άδεια του δικαστηρίου, εν προκειμένω για να τις εκτελέσει ο επίτροπος θα πρέπει να λάβει τη γνώμη ή άδεια του Συμβουλίου Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων (ΣΕΑΑ). Οι συνηθέστερες εξ αυτών πράξεις είναι:
  - ο η σύναψη σύμβασης στο όνομα του ανηλίκου, κατόπιν άδειας του ΣΕΑΑ, με αντικείμενο την παροχή της εργασίας του ανηλίκου ή σύμβαση μαθητείας,

³² Βλ. και Σύνταγμα της Ελλάδος, άρθρο 5, παρ. 1.

³³ Βλ. και «επιμέλεια», λειτουργία της επιτροπείας των ασυνόδευτων ανηλίκων.

³⁴ Ν. 4465/2017 «Ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας 2014/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 2014 για τη συγκριστικότητα των τελών που συνδέονται με λογαριασμούς πληρωμών, την αλλαγή λογαριασμού πληρωμών και την πρόσβαση σε λογαριασμούς πληρωμών με βασικά χαρακτηριστικά και άλλες διατάξεις» (Α' 47)

- ο η χορήγηση εκ μέρους του επιτρόπου γενικής συναίνεσης του άρθρου 136 του Αστικού Κώδικα και συναίνεσης να ασκήσει επάγγελμα, κατόπιν άδειας του ΣΕΑΑ³⁵.

Ο επίτροπος δεν χρησιμοποιεί για δικό του λογαριασμό οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο, υλικό ή άυλο, του ασυνόδευτου ανηλίκου, πχ. χρήματα, διαμέρισμα, απαιτήσεις αποτιμητές σε χρήμα, και λαμβάνει κάθε απαραίτητο και προβλεπόμενο μέτρο για την ασφάλεια των συναλλαγών και των περιουσιακών στοιχείων του ανηλίκου.

7. Αρμόδια αρχή και όργανα επιτροπείας ασυνόδευτων ανηλίκων – άρθρο 66Ζ του ν. 4939/2022 (άρθρο 13 ν. 4960/2022)

Αρμόδια Αρχή για τον σχεδιασμό, την παρακολούθηση της εφαρμογής και την αξιολόγηση του θεσμού της επιτροπείας, καθώς και για την έκδοση συναφών κατευθυντήριων γραμμών και οδηγιών είναι η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας (πρώην Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων) του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου. Τα **όργανα της επιτροπείας** είναι:

- ο Εισαγγελέας του στοιχ. μδ' του άρθρου 1 του ν. 4939/2022,
- ο Επίτροπος του στοιχ. μστ' του άρθρου 1 του ν. 4939/2022 (νομικό πρόσωπο, όπως εκπροσωπείται νόμιμα), ήτοι ο φορέας παροχής υπηρεσιών επιτροπείας του άρθρου 66Η του ν. 4939/2022, ο οποίος έχει οριστεί με διάταξη από τον Εισαγγελέα ως επίτροπος συγκεκριμένου ασυνόδευτου ανηλίκου βάσει των διατάξεων του άρθρου 66ΙΑ του ν. 4939/2022,
- ο εντεταλμένος επιτροπείας του στοιχ. μθ' του άρθρου 1 και του άρθρου 66ΙΔ του ν. 4939/2022, και
- το Συμβούλιο Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του άρθρου 66ΙΘ του ν. 4939/2022.

Σύμφωνα με το στοιχ. μδ' του άρθρου 1 του ν. 4939/2022, όπως ισχύει, «**Εισαγγελέας**» για τους σκοπούς του νόμου - και ιδίως των κεφαλαίων Γ' και Δ' που αφορούν την επιτροπεία και το πλαίσιο φιλοξενίας των ασυνόδευτων ανηλίκων, είναι ο Εισαγγελέας Ανηλίκων ή, ελλείψει αυτού, ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών του τόπου περιστασιακής ή παροδικής διαμονής του ασυνόδευτου ανηλίκου, κατά τον χρόνο ενημέρωσης της αρμόδιας αρχής, ήτοι της Μονάδας Θεσμικής Προστασίας για την

³⁵ άρθρο 136 ΑΚ – Ανήλικος που συμπλήρωσε το δέκατο πέμπτο έτος: «Ο ανήλικος που συμπλήρωσε το δέκατο πέμπτο έτος μπορεί, με τη γενική συναίνεση των προσώπων που ασκούν την επιμέλεια του, να συνάψει σύμβαση εργασίας ως εργαζόμενος. Αν δεν δίνεται η συναίνεση, αποφασίζει το δικαστήριο ύστερα από αίτηση του ανηλίκου.»

επιτροπεία, κατά την παρ. 1 του άρθρου 66Ι (αναγγελία κατάστασης επιτροπείας). Η αρμοδιότητα του Εισαγγελέα προσδιορίζεται καταρχήν βάσει του τόπου που εντοπίστηκε ένας ανήλικος και ιδίως με την αναγγελία κατάστασης επιτροπείας. Στην περίπτωση άστεγου ασυνόδευτου ανηλίκου ή ανηλίκου που διαβιεί σε επισφαλείς συνθήκες, η τοπική αρμοδιότητα του Εισαγγελέα καθορίζεται στη βάση του τόπου εντοπισμού του ανηλίκου από το φορέα αναγγελίας. Συνεπώς, αρμόδιος για να διατάξει την επιτροπεία είναι ο Εισαγγελέας στην κατά τόπο αρμοδιότητα του οποίου εντοπίζεται ένας ασυνόδευτος ανήλικος.

Ο Εισαγγελέας λειτουργεί ως ανεξάρτητη θεσμική εγγύηση για τον ορισμό επιτρόπου και για την κατ' εξαίρεση ανάθεση της καθημερινής φροντίδας ενός ασυνόδευτου ανηλίκου σε πρόσωπο συγγενικό ή οικείο, εφόσον αυτό εξυπηρετεί το βέλτιστο συμφέρον του ανηλίκου. Στο πλαίσιο αυτό, ο Εισαγγελέας ενημερώνεται για την άφιξη ενός ανηλίκου, την αναγγελία κατάστασης επιτροπείας, τη μεταβολή των στοιχείων ταυτοπροσωπίας και διαμονής του και της κατάστασης επιτροπείας του ανηλίκου (π.χ. παραίτηση επιτρόπου, λήξη επιτροπείας κλπ.). Παράλληλα, ο Εισαγγελέας διατηρεί τον ρόλο που έχει βάσει του Αστικού Κώδικα για όλα τα παιδιά που βρίσκονται στην ελληνική επικράτεια, ημεδαπά και αλλοδαπά, όπως και βάσει του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Ο **επίτροπος** είναι το νομικό πρόσωπο που, όπως εκπροσωπείται νόμιμα, αναδέχεται την επιτροπεία ασυνόδευτου ανηλίκου, με σκοπό τη διασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντος και την προάσπιση των δικαιωμάτων, των εννόμων συμφερόντων και της συνολικής ευημερίας του ανηλίκου.

Ο **εντεταλμένος επιτροπείας** είναι το φυσικό πρόσωπο που τελεί σε σχέση εργασίας με τον Επίτροπο και υποδεικνύεται από τον επίτροπο για την άσκηση, στο όνομα και για λογαριασμό του, των επιτροπικών καθηκόντων.

Το **Συμβούλιο Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων** (Σ.Ε.Α.Α.) απαρτίζεται από πέντε μέλη της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας. Ο ρόλος του Σ.Ε.Α.Α. είναι κατά περίπτωση γνωμοδοτικός και αποφασιστικός, καθώς, ενδεικτικά, επιλύει διαφωνίες μεταξύ ανηλίκου και επιτρόπου ή επιτρόπου και προσώπου φροντίδας, εξετάζει αναφορές και παράπονα, δίνει άδεια για να εργαστεί ανήλικος και για άλλες ενέργειες οικονομικού χαρακτήρα για τον ανήλικο.

8. Φορείς παροχής υπηρεσιών επιτροπείας – άρθρο 66Η του ν. 4939/2022 (άρθρο 14 ν. 4960/2022)

Επίτροπος ασυνόδευτου ανηλίκου κατά τις διατάξεις του ν. 4939/2022, μπορεί να οριστεί μόνο νομικό πρόσωπο. Ένα νομικό πρόσωπο για να μπορεί να οριστεί από

τον Εισαγγελέα ως επίτροπος ενός ασυνόδευτου ανηλίκου κατά τις διατάξεις του άρθρου 66ΙΑ του ν. 4939/2022, πρέπει να πληροί συγκεκριμένες προδιαγραφές, οι οποίες καθορίζονται στο άρθρο 66Η του ίδιου νόμου. Οι εν δυνάμει επίτροποι ορίζονται ως φορείς παροχής υπηρεσιών επιτροπείας (Φ.Π.Υ.Ε.).

Στην παρ. 1 του άρθρου 66Η απαριθμούνται αποκλειστικά οι περιπτώσεις νομικής προσωπικότητας που δύναται να διαθέτουν οι Φ.Π.Υ.Ε., περιλαμβάνοντας ένα πολύ μεγάλο εύρος φορέων (ν.π.δ.δ. ή κρατικά ν.π.ι.δ., ΟΤΑ ά βαθμού και νομικά πρόσωπα αυτών, άλλα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και διεθνείς οργανισμοί). Στην παρ. 2 του ίδιου άρθρου προβλέπονται τα ουσιαστικά κριτήρια που οφείλουν οι ΦΠΥΕ να πληρούν σωρευτικά: α) έχουν μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα, β) υλοποιούν δράσεις και προγράμματα προστασίας της παιδικής ηλικίας, γ) εφόσον πρόκειται για νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Ελληνικών και Ξένων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ) του άρθρου 78 του Κώδικα, και δ) τηρούν Πολιτική Παιδικής Προστασίας (Π.Π.Π.).

Ο μη κερδοσκοπικός χαρακτήρας ενός φορέα αποδεικνύεται ιδίως από το καταστατικό του ή τις οργανικές διατάξεις (οργανισμός) ή την συστατική πράξη του, στα οποία δεν περιλαμβάνεται ως σκοπός του φορέα η επίτευξη κέρδους και δεν προβλέπεται η διανομή κερδών στα μέλη του.

Επιπλέον, από το καταστατικό ή οργανισμό ή συστατική πράξη θα πρέπει να προκύπτει ότι ο φορέας υλοποιεί δράσεις και προγράμματα προστασίας της παιδικής ηλικίας. Από οποιοδήποτε σημείο ή το σύνολο του καταστατικού θα πρέπει να συνάγεται ότι ο φορέας λειτουργίας παρέχει υπηρεσίες και δρα για την προστασία των παιδιών, μεταξύ άλλων κατηγοριών πληθυσμού που μπορεί να ωφελούνται από τις δράσεις του. Ενδεικτικά παραδείγματα τέτοιων δράσεων είναι η παροχή υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, φροντίδας, φιλοξενίας, εκπροσώπησης. Η προστασία της παιδικής ηλικίας, σύμφωνα με το στοιχ. ν' του άρθρου 1 του ν. 4939/2022 ορίζεται ως *«η προστασία του παιδιού από τη βία, την κακοποίηση, την παραμέληση, την εγκατάλειψη και την εκμετάλλευση, εντός και εκτός οικογενειακού περιβάλλοντος, και η προώθηση και διασφάλιση των δικαιωμάτων του, υπό το πρίσμα, ιδίως, του Συντάγματος, του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, η οποία κυρώθηκε με τον ν. 2101/1992 (Α' 192) και του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, το οποίο κυρώθηκε με τον ν. 2462/1997 (Α' 25)»*.

Η προαναφερόμενη εμπειρία του φορέα στην προστασία της παιδικής ηλικίας απαιτείται να αποδεικνύεται από τον απολογισμό έργου των δύο (2) τελευταίων ετών πριν την υποβολή της πρότασής του να επιλεγεί ως Φ.Π.Υ.Ε.. Από το γράμμα και το πνεύμα του νόμου προκύπτει ότι οι φορείς πρέπει να έχουν πραγματική και ουσιαστική εμπειρία στη διαχείριση ενός τόσο ευάλωτου πληθυσμού, όπως τα παιδιά,

κι όχι μια προσχηματική και ευκαιριακή ενασχόληση, όπως π.χ. θα ήταν μια δίμηνη εμπειρία μέσα σε διάστημα δύο ετών. Στόχος είναι οι φορείς που θα αναλάβουν να παρέχουν υπηρεσίες σε παιδιά, να διαθέτουν την απαραίτητη εμπειρία, επαγγελματισμό και αξιοπιστία. Για το σκοπό αυτό, απαιτείται ο φορέας να έχει συμπληρώσει σχετική εμπειρία από δεκαοκτώ (18) έως είκοσι τέσσερις (24) μήνες αθροιστικά μέσα στο διάστημα των δυο (2) τελευταίων ετών από την ημερομηνία υποβολής της πρότασης του.

Οι φορείς, παράλληλα, θα πρέπει να τηρούν Πολιτική Παιδικής Προστασίας (Π.Π.Π.)^{36, 37}. Η Π.Π.Π. περιλαμβάνει τουλάχιστον:

α) περιγραφή των βασικών ρόλων του απασχολούμενου προσωπικού, σε σχέση με την προώθηση της Π.Π.Π., την εκπαίδευση του προσωπικού σε θέματα παιδικής προστασίας, την ενημέρωση των ανήλικων για την Π.Π.Π., την παρακολούθηση της εφαρμογής της πολιτικής, τον ορισμό ενός μέλους του προσωπικού ως υπεύθυνου για την εφαρμογή της Π.Π.Π.. Μάλιστα, το πρόσωπο που ορίζεται ως υπεύθυνο για την εφαρμογή της Π.Π.Π. αναμένεται να είναι αρμόδιο για την υποβολή αναφορών στο Εθνικό Σύστημα Καταγραφής και Παρακολούθησης Αναφορών Περιστατικών Κακοποίησης Ανηλίκων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 του ν. 4837/2021 (Α'178).

β) περιγραφή των διαδικασιών που εφαρμόζονται για να εξασφαλιστεί ότι το προσωπικό δεσμεύεται από, και τηρεί τους κανόνες παιδικής προστασίας. Τέτοιες διαδικασίες είναι ιδίως: η υπογραφή του κειμένου της Π.Π.Π. κατά την πρόσληψη του εργαζομένου, ο έλεγχος ποινικού μητρώου όπως προβλέπεται στην οικεία νομοθεσία, η περιοδική εκπαίδευση και τακτική εποπτεία του απασχολούμενου προσωπικού, η τήρηση κώδικα δεοντολογίας, τα μέτρα προστασίας που λαμβάνονται κατά την πραγματοποίηση δραστηριοτήτων (π.χ. επιλογή χώρου, έλεγχος συμμετεχόντων, ενημέρωση και συναίνεση ανηλίκων για τη συμμετοχή τους, όροι για τη λήψη/δημοσίευση φωτογραφιών, συνεντεύξεων, βίντεο), τα μέτρα πρόληψης που λαμβάνονται κατά τη συνεργασία με άλλους φορείς ή υπηρεσίες, η δημιουργία ενός περιβάλλοντος στον φορέα όπου ενθαρρύνεται η συμμετοχή και η έκφραση των παιδιών, το πρωτόκολλο ενεργειών για τη διαχείριση πιθανού περιστατικού κακοποίησης, εκμετάλλευσης ή άσκησης βίας ή την αποκάλυψη από τον ανήλικο, συμπεριλαμβάνοντας τη διαδικασία καταγγελίας στις αρμόδιες αρχές, τα μέτρα προστασίας του παιδιού θύματος και των υπολοίπων παιδιών από τον φερόμενο ως

³⁶ Βλ. "10 Principles for integrated child protection systems" του 2015, οι αρχές υπ' αριθμ. 6 και 9. Διαθέσιμο στο: https://commission.europa.eu/system/files/2022-12/10_principles_for_integrated_child_protection_systems_en.pdf

³⁷ Οδηγίες για το απαραίτητο περιεχόμενο μιας Πολιτικής Παιδικής Προστασίας διαθέσιμες στο: <https://ec.europa.eu/newsroom/just/items/668275>

θύτη, μέχρι τη διερεύνηση της υπόθεσης από τις αρμόδιες Αρχές και τις ενέργειες για την υποστήριξη του παιδιού θύματος.

γ) τον μηχανισμό υποβολής και διαχείρισης παραπόνων των ωφελούμενων από τις υπηρεσίες τους ασυνόδευτων ανηλίκων,

δ) τον μηχανισμό παρακολούθησης του φορέα για τη διασφάλιση της εφαρμογής όλων των μέτρων της Π.Π.Π..

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Μετανάστευσης και Ασύλου και Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας δύναται να καθορίζονται οι λεπτομέρειες για το περιεχόμενο της Πολιτικής αυτής.

Επιπρόσθετα, εφόσον πρόκειται για νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, οι φορείς θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Ελληνικών και Ξένων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ) του άρθρου 78 του ν. 4949/2022³⁸.

Τέλος, όταν οι Φ.Π.Υ.Ε. προκύψουν κατόπιν διαγωνιστικής ή άλλης διαδικασίας που προβλέπεται στην παρ. 3 του άρθρου 66Η του ν. 4939/2022, η οποία ολοκληρώνεται με την υπογραφή σύμβασης ή μνημονίου συνεργασίας με το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, διαμορφώνεται **ένας κατάλογος των επιλεγμένων Φ.Π.Υ.Ε.**, ο οποίος κοινοποιείται από τη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας στις εισαγγελικές αρχές προκειμένου να εκκινήσει η διαδικασία ορισμού επιτρόπων. Σε περίπτωση που προκύψουν μεταβολές, ο κατάλογος επικαιροποιείται και διαμοιράζεται στις κατά τόπο αρμόδιες Εισαγγελίες Πρωτοδικών με μέριμνα της Μονάδας Θεσμικής Προστασίας.

9. Πόροι χρηματοδότησης – άρθρο 66Θ του ν. 4939/2022 (άρθρο 15 ν. 4960/2022)

Με το άρθρο 66Θ ορίζονται οι χρηματοδοτικοί πόροι του Εθνικού Συστήματος Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων (Ε.Σ.Ε.Α.Α.), οι οποίοι μπορεί να είναι εθνικοί, ευρωπαϊκοί, διεθνείς ή ιδιωτικοί. Η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας της Γενικής

³⁸ Για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. την υπ' αριθμ. 10616/2020 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Μετανάστευσης και Ασύλου με θέμα «Καθορισμός λειτουργίας του «Μητρώου Ελληνικών και Ξένων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ)» και του «Μητρώου Μελών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ)», που δραστηριοποιούνται σε θέματα διεθνούς προστασίας, μετανάστευσης και κοινωνικής ένταξης εντός της Ελληνικής Επικράτειας» (Β' 3820).

Γραμματείας εισηγείται και υποβάλλει σχετικές προτάσεις για χρηματοδότηση, ώστε να εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα του συστήματος.

10. Αναγγελία κατάστασης επιτροπείας – άρθρο 661 του ν. 4939/2022 (άρθρο 16 ν. 4960/2022)

Όταν ελληνική αρχή, υπηρεσία ή φορέας λάβει γνώση για την παρουσία πολίτη τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς, ο οποίος:

α) ως προς το στοιχείο της ανηλικότητας: είναι εμφανώς ανήλικος ή έχει καταγραφεί ως ανήλικος από τις αρμόδιες ελληνικές αρχές, όπως την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή την Υπηρεσία Ασύλου ή την Ελληνική Αστυνομία ή το Λιμενικό Σώμα – Ελληνική Ακτοφυλακή,

και

β) ως προς το γεγονός ότι είναι ασυνόδευτος: δεν συνοδεύεται από τους γονείς τους ή άλλα πρόσωπα που νομίμως έχουν την επιμέλειά του ή συνοδεύεται από συγγενικό ή οικείο πρόσωπο που έχει αναλάβει στην πράξη τη φροντίδα του ή έχει απομακρυνθεί από την οικογένειά του για λόγους νομικούς ή πραγματικούς,

τότε ενημερώνει, εντός 24 ωρών, με τη χρήση μέσων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.), τη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας και τον Εισαγγελέα, γνωστοποιώντας κάθε πληροφορία σχετική με τα στοιχεία και την προσωπική κατάσταση του ανηλίκου - αναγγέλλει την κατάσταση επιτροπείας του παιδιού.

Με την ταυτοποίηση ή καταγραφή του ανηλίκου ως ασυνόδευτου, από αρμόδια αρχή, όπως Ελληνική Αστυνομία, Λιμενικό Σώμα – Ελληνική Ακτοφυλακή, Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, Υπηρεσία Ασύλου ή άλλη, εκκινεί η αναγγελία κατάστασης επιτροπείας. Για τους σκοπούς του νόμου, ο όρος ταυτοποίηση χρησιμοποιείται για να περιγράψει μια διαδικασία που προηγείται της οποίας ολοκληρωμένης καταγραφής που αφορά έναν πολίτη τρίτης χώρας ή ανιθαγενή. Παρότι μόνο μετά από την ολοκληρωμένη καταγραφή μπορεί να παραχθεί ένα έγγραφο ταυτοποίησης, η διαδικασία της ταυτοποίησης συνήθως προηγείται και δύναται να περιλαμβάνει τα προσωπικά στοιχεία κατά δήλωση του ατόμου ή όπως αυτά προκύπτουν κατόπιν ενδεδειγμένης συνέντευξης ή προσκόμισης εγγράφων ταυτοποίησης από τη χώρα καταγωγής ή προηγούμενης διαμονής. Ταυτοποίηση μπορεί να διενεργεί η Ελληνική Αστυνομία σε συνεργασία με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή/και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (FRONTEX). Συγκεκριμένα, στις Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές και στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης, την ταυτοποίηση αναλαμβάνει το κλιμάκιο Ταυτοποίησης και Εξακρίβωσης Ιθαγένειας της Δομής ή του Κέντρου. Στην ταυτοποίηση μπορεί να

εμπίπτει και η αρχική καταγραφή που κάνει το Λιμενικό Σώμα – Ελληνική Ακτοφυλακή ή σε άλλες περιπτώσεις η Ελληνική Αστυνομία.

Συνεπώς, σχετικά με τις νέες αφίξεις ή τον εντοπισμό ασυνόδευτων παιδιών: όταν το Λιμενικό Σώμα ή η Αστυνομία ή η Υπηρεσία Ασύλου ή η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, εντοπίσουν έναν ανήλικο και διαπιστώσουν ότι είναι ασυνόδευτος, τότε αναγγέλλουν την κατάσταση επιτροπείας του ανηλίκου, δηλαδή αναγγέλλουν την παρουσία ή τον εντοπισμό ενός ασυνόδευτου παιδιού στην ελληνική επικράτεια που συνεπάγεται τον ορισμό επιτρόπου (βλ. και ορισμό του όρου «κατάσταση επιτροπείας», περ. μζ' του άρθρου 1 του ν. 4939/2022). Σε αυτές τις περιπτώσεις, προκειμένου να εκπροσωπηθεί ο ανήλικος μετέπειτα σε διαδικασίες που θα έχουν έννομες συνέπειες στην πορεία της διαμονής του στην Χώρα (π.χ. screening, έκθεση εξακρίβωσης στοιχείων, αίτηση διεθνούς προστασίας), και ιδίως για τους κάτω των 15 ετών είναι αναγκαίο να αναγγελθεί η κατάσταση επιτροπείας και να ξεκινήσει η διαδικασία ορισμού επιτρόπου άμεσα.

Για να εκπροσωπείται ο ανήλικος σε όλα τα απαιτούμενα στάδια των διαδικασιών υποδοχής και ταυτοποίησης, πρέπει τουλάχιστον να παρίσταται καθορισμένος επαγγελματίας που ενεργεί με την ιδιότητα του εντεταλμένου επιτροπείας βάσει σύμβασης εργασίας με Φ.Π.Υ.Ε. του καταλόγου που έχει καταρτιστεί από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου ή βάσει ανάθεσης καθηκόντων από τον επίτροπο που του έχει ορίσει ήδη ο Εισαγγελέας ή βάσει άλλης οικείας διάταξης νόμου, εκτός αν άλλως ορίζει ο νόμος.

Αν ιδιωτικός ή κρατικός φορέας ή διεθνής οργανισμός εντοπίσει ασυνόδευτο ανήλικο σε αστεγία ή επισφαλείς συνθήκες διαβίωσης, τότε ενημερώνει την αρμόδια Εισαγγελία, τη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας ή/και τον Εθνικό Μηχανισμό Επείγουσας Ανταπόκρισης για την παρουσία του. Συγκεκριμένα, αν πρόκειται για επείγουσα κατάσταση κατά την οποία ανήλικος είναι σε επισφαλείς συνθήκες διαβίωσης ή άστεγος, τότε ενημερώνονται α) ο Εθνικός Μηχανισμός Επείγουσας Ανταπόκρισης (Ε.Μ.Ε.Α.) της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας του άρθρου 66ΑΓ του ν. 4939/2022 για την ανεύρεση κατάλληλου πλαισίου στέγασης, την άμεση παροχή προστασίας και τον συντονισμό της ταυτοποίησης/χαρτογράφησης του, και β) η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας για να λάβει γνώση και σε συνεργασία με τον Εισαγγελέα να μεριμνήσουν για τον ορισμό επιτρόπου. Η αναγγελία κατάστασης επιτροπείας εκκινεί από το σημείο που διαπιστώνουν την παρουσία του οι αρμόδιες αρχές για την ταυτοποίηση ή/και καταγραφή του, όπως είναι οι υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας ή η Υπηρεσία Ασύλου. Στην περίπτωση που ένα παιδί πρόκειται άμεσα να τοποθετηθεί σε δομή φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων μέσω του Ε.Μ.Ε.Α. ή της Μονάδας Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης και Μετεγκαταστάσεων της Γενικής Γραμματείας, και άρα να μην παραμείνει στην εποπτεία των αρχών μέχρι τον ορισμό επιτρόπου, λαμβάνεται

μέριμνα από τον φορέα αναγγελίας, ήτοι την ΕΛ.ΑΣ. ή την Υπηρεσία Ασύλου, σε συνεργασία με την Γενική Γραμματεία για την ενημέρωση της αρμόδιας Εισαγγελίας σχετικά με την αλλαγή του τόπου διαμονής. Είναι δυνατό για ανηλικούς που μετακινούνται οργανωμένα με μέριμνα των αρμόδιων αρχών εντός 24ώρου από τον τόπο εντοπισμού τους να επικαιροποιηθεί η αναγγελία κατάστασης επιτροπείας από την δομή επείγουσας ή μακροχρόνιας φιλοξενίας. Για τους ανηλικούς κάτω των 14 ετών που έχουν εντοπιστεί δια του Ε.Μ.Ε.Α., επειδή δεν υποβάλλονται σε διαδικασία χαρτογράφησης από την ΕΛ.ΑΣ., τότε ο φορέας που τους εντόπισε υποβάλλει άμεσα την αναγγελία κατάστασης επιτροπείας.

Οι ως άνω φορείς (δημόσια αρχή, υπηρεσία, ιδιωτικός φορέας, διεθνής οργανισμός) που διαπιστώνουν και αναγγέλλουν την παρουσία ασυνόδευτου ανηλικού στην ελληνική επικράτεια ορίζονται φορείς αναγγελίας (περ. νβ' του άρθρου 1 του ν. 4939/2022). Η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας, σε συνεργασία με τον Εισαγγελέα, μεριμνά για τον άμεσο ορισμό επιτρόπου για το συγκεκριμένο παιδί.

Ως προς την εκπροσώπηση σε διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης³⁹ λαμβάνονται ιδίως υπόψη ότι: i) σκοπός είναι να υπάρχει η απαραίτητη εκπροσώπηση ενός ανηλικού δια επιτρόπου, σε διαδικασίες οι οποίες θα έχουν έννομες συνέπειες ή στις οποίες ο ανήλικος καλείται να υπογράψει ότι συμφωνεί ή έχει λάβει γνώση, και ii) στόχος, σε κάθε περίπτωση, είναι να διασφαλίζεται σε κάθε στάδιο η ακώλυτη άσκηση των δικαιωμάτων των ασυνόδευτων ανηλικών. **Επομένως,**

α) καταρχήν στα σημεία εισόδου λαμβάνεται μέριμνα ώστε ο ορισμός επιτρόπου και η ανάθεση καθηκόντων σε εντεταλμένο επιτροπείας να γίνονται το συντομότερο δυνατό.

β) Αν, ωστόσο, απαιτούνται να λάβουν χώρα άμεσα διαδικασίες και είτε δεν έχει εκδοθεί ακόμη διάταξη ορισμού επιτρόπου είτε αυτή έχει εκδοθεί αλλά ο επίτροπος δεν έχει αναθέσει την άσκηση των επιτροπικών καθηκόντων σε συγκεκριμένο εντεταλμένο επιτροπείας, **για το χρονικό διάστημα μεταξύ της αναγγελίας κατάστασης επιτροπείας και του ορισμού επιτρόπου** (και της περαιτέρω ανάθεσης των επιτροπικών καθηκόντων σε εντεταλμένο επιτροπείας), για την άμεση εκπροσώπηση στις διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης οι Φ.Π.Υ.Ε. που έχουν συμβληθεί με το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου και βρίσκονται στον κατάλογο της παρ. 4 του άρθρου 66Η του ν. 4939/2022 και που δραστηριοποιούνται στη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή (βάσει πλάνου επιχειρησιακής κάλυψης) θα εκπροσωπήσουν

³⁹ Στις αναφερόμενες διαδικασίες δεν συμπεριλαμβάνονται διαδικασίες που δεν απαιτούν εκπροσώπηση και στην ουσία αποτελούν απαραίτητες υπηρεσίες για τον ανήλικο και συμμόρφωση με ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία, όπως είναι ο ιατρικός έλεγχος, η ψυχοκοινωνική εκτίμηση, η τοποθέτηση σε ασφαλή περιοχή εντός ΚΕΔ ή ΚΥΤ ή σε άλλη δομή φιλοξενίας, η παροχή άλλης μορφής υποστήριξης για ζητήματα που αντιμετωπίζει ο ανήλικος.

πάραυτα τον ανήλικο δια των επαγγελματιών που απασχολούν ως εντεταλμένους επιτροπείας – στην περίπτωση αυτή θα τρέχουν παράλληλα οι διαδικασίες,

γ) Αν δεν είναι αυτό εφικτό, οι διαδικασίες υποδοχής, ταυτοποίησης και ασύλου του ν. 4939/2022 θα σταματήσουν μέχρι να υπάρξει ορισμός επιτρόπου και να ανατεθούν επιτροπικά καθήκοντα σε εντεταλμένο επιτροπείας, εφόσον ο ανήλικος είναι κάτω των 15 ετών, ενώ για ανηλίκους άνω των 15 ετών οι διαδικασίες δύναται να διενεργούνται κανονικά (παρ. 12 άρθρου 69 ν. 4939/2022). Συγκεκριμένα για την υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας, ο ανήλικος επιλέγει, αφού έχει ενημερωθεί για το δικαίωμά του να υποβάλλει αυτοτελώς αίτηση ασύλου ή να την υποβάλλει μαζί με τον επίτροπό του όταν αυτός του οριστεί.

δ) Για τα ασυνόδευτα παιδιά που διαβιούν σε επισφαλείς συνθήκες ή είναι άστεγα και λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του άρθρου 43 του ν. 4760/2020 (Α' 247) περί κατάργησης προστατευτικής φύλαξης των ασυνόδευτων ανηλίκων και του άρθρου 66ΛΓ του ν. 4939/2022 περί Εθνικού Μηχανισμού Επείγουσας Ανταπόκρισης (Ε.Μ.Ε.Α.), αν ανήλικος είναι άνω των 14 ετών η διαδικασία χαρτογράφησης από τις υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας λαμβάνει χώρα κανονικά, ανεξαρτήτως αν έχει οριστεί ή όχι επίτροπος. Αν ένας ανήλικος εντοπιστεί το πρώτον και αναγνωριστεί ως ασυνόδευτος από την Υπηρεσία Ασύλου κατά την υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας, είναι άνω των 15 ετών και φέρεται να διαβιεί σε επισφαλείς συνθήκες, η διαδικασία της καταγραφής του αιτήματος είναι δυνατόν να συνεχιστεί κανονικά εφόσον ο ανήλικος το επιθυμεί, σύμφωνα με την παρ. 12 του άρθρου 69 του ν. 4939/2022.

Η αναγγελία κατάστασης επιτροπείας θα πρέπει να περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο τα προσωπικά στοιχεία του ανηλίκου (ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο, μητρώνυμο, ημερομηνία γέννησης, υπηκοότητα)⁴⁰, τον τρέχοντα τύπο στέγασης και την τρέχουσα διεύθυνση, τα στοιχεία του φορέα αναγγελίας και στοιχεία επικοινωνίας. Επιπλέον, χρήσιμο να περιλαμβάνει κι άλλα στοιχεία όπως το αν υπάρχουν αδέρφια ανήλικα ή ενήλικο πρόσωπο που το συνοδεύει, κα.. Σε κάθε περίπτωση, μέριμνα λαμβάνεται ώστε να αναγράφονται οι συγγενικοί δεσμοί μεταξύ των ανηλίκων αδερφών, ακόμη κι αν δεν αναμένεται να ενταχθούν όλοι στην ίδια διάταξη ορισμού επιτρόπου. Τα στοιχεία του τέκνου ενός ανηλίκου γονέα εντάσσονται στην ίδια αναγγελία κατάστασης επιτροπείας με του ανηλίκου γονέα, προκειμένου να υπάρχει ένας επίτροπος και για τους δύο, εκτός αν αυτό δεν εξυπηρετεί το

⁴⁰ Αν από το χρονικό σημείο της αναγγελίας κατάστασης επιτροπείας και μέχρι τον ορισμό επιτρόπου προκύψει αλλαγή στα προσωπικά στοιχεία του ασυνόδευτου ανηλίκου, και εφόσον ο φορέας αναγγελίας ή η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας είναι σε θέση να το γνωρίζουν σε εκείνο το στάδιο, θα αρκεί η διόρθωση της αναγγελίας ή της αίτησης ή πρότασης για ορισμό επιτρόπου, κατά περίπτωση. Συγκεκριμένα, αν τα στοιχεία διαφοροποιηθούν ενημερώνεται εγκαίρως η αρμόδια Εισαγγελία και η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας προκειμένου να εκδοθεί διάταξη ορισμού επιτρόπου με τα επικαιροποιημένα στοιχεία.

συμφέρον του βρέφους. Η αναγγελία κατάστασης επιτροπείας ενδέχεται να συμπίπτει χρονικά με την υποβολή ενός αιτήματος στέγασης⁴¹.

11. Διαδικασία ορισμού επιτρόπου – άρθρο 66ΙΑ του ν. 4939/2022 (άρθρο 17 του ν. 4960/2022)

Για τον Εισαγγελέα και τον ρόλο του στο Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων παρακαλούμε όπως δείτε την υπ' αριθμ. 7 ενότητα της παρούσας («αρμόδια αρχή και όργανα της επιτροπείας ασυνόδευτων ανηλίκων»).

Ο Εισαγγελέας με διάταξή του ορίζει τον επίτροπο, προσδιορίζει τα προσωπικά στοιχεία και τον τόπο διαμονής των ασυνόδευτων ανηλίκων που τελούν υπό επιτροπεία και καθορίζει τον τομέα δράσης του επιτρόπου. Καταρχήν κάθε διάταξη ορισμού επιτρόπου αφορά ατομικά και αποκλειστικά ένα ασυνόδευτο παιδί. Εξαιρετικά, σε μία διάταξη δύναται να ενταχθούν περισσότεροι ανήλικοι, μόνο αν αυτοί είναι αδέρφια ή ξαδέρφια μεταξύ τους, με την επιφύλαξη την πιθανότητα να διαφαίνεται να υπάρχει κίνδυνος για σύγκρουση συμφερόντων (π.χ. από σχόλια του φορέα αναγγελίας) ή να υπάρχει περίπτωση να χωριστούν μεταξύ τους και να τοποθετηθούν σε διαφορετικές περιοχές, και κατ' επέκταση να είναι πιθανό να δραστηριοποιείται άλλος επίτροπος (π.χ. αδέρφια αγόρι 14 ετών και κορίτσι 17 ετών).

Ο τομέας δράσης του επιτρόπου αφορά τις τρεις λειτουργίες της επιτροπείας, όπως αυτές ορίζονται στα άρθρα 66Δ, 66Ε, 66ΣΤ του ν. 4939/2022. Σε σχέση ιδίως με την τρίτη λειτουργία (συνδρομή σε περιουσιακά ζητήματα), η διάταξη μπορεί να αναφέρει το εύρος των αρμοδιοτήτων του επιτρόπου, π.χ. να περιλαμβάνει και ζητήματα εργασίας ή διαχείρισης περιουσίας από δωρεά, κλπ..

Ως προς τα προσωπικά στοιχεία, αν αυτά αλλάξουν κατόπιν νέων στοιχείων που προσκομίστηκαν στις αρχές, όπως Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή Υπηρεσία Ασύλου, η διάταξη ορισμού επιτρόπου τροποποιείται κατόπιν σχετικής αιτήσεως του επιτρόπου ή του φορέα αναγγελίας.

⁴¹ Στην πράξη, ένα αίτημα στέγασης για ανήλικο που βρίσκεται ήδη υπό την αρμοδιότητα ενός κρατικού φορέα, όπως η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, και άρα είναι ασφαλής, απαιτεί λίγο περισσότερο χρόνο προκειμένου να συλλεγούν οι απαραίτητες πληροφορίες για να ληφθεί μία ενημερωμένη απόφαση για τη στέγαση του παιδιού. Αρμόδια αρχή για τη διαχείριση αιτημάτων στέγασης, αλλά και των συνοδίων των ανηλίκων, είναι η Μονάδα Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης και Μετεγκαταστάσεων της Γενικής Γραμματείας (άρθρα 66ΚΘ και 66ΛΔ του ν. 4939/2022). Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 66Λ του ν. 4939/2022, ένα αίτημα στέγασης περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα εξής: «α) στοιχεία ταυτότητας και επικοινωνίας του φορέα αναγγελίας, β) την προσωπική και νομική κατάσταση του άμεσα ενδιαφερόμενου ανηλίκου, γ) στοιχεία ευαλωτότητας, όπως είναι η κατάσταση υγείας του ανηλίκου, δ) στοιχεία κοινωνικού ιστορικού, και ε) εκτίμηση του βέλτιστου συμφέροντος του ανηλίκου.»

Ως προς τον τόπο διαμονής, ο Εισαγγελέας συμπεριλαμβάνει στη διάταξη του ορισμού τον τρέχοντα τόπο διαμονής του ανηλίκου. Όταν ο ανήλικος μετακινείται, η αλλαγή αυτή του τόπου διαμονής καταρχήν δεν συνεπάγεται την αλλαγή επιτρόπου. Ως εκ τούτου, η διάταξη του ορισμού τροποποιείται μόνο κατά το μέρος που αφορά τον τόπο διαμονής του ανηλίκου. Διαφορετική είναι η περίπτωση που ο Εισαγγελέας έχει ορίσει Επίτροπο από τον κατάλογο που έχει καταρτιστεί από την Μονάδα Θεσμικής Προστασίας βάσει νομικής δέσμευσης που έχει υπογραφεί μεταξύ φορέα παροχής υπηρεσιών επιτροπείας και του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, και ο ανήλικος μεταφέρεται σε δομή φιλοξενίας που λειτουργεί ο ίδιος φορέας. Τότε, για να διασφαλιστεί ότι δεν υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων⁴², ο επίτροπος πρέπει να αλλάξει. Αν ο Επίτροπος δεν έχει οριστεί βάσει του συγκεκριμένου καταλόγου της παρ. 4 του άρθρου 66Η του ν. 4939/2022 (επειδή δεν έχει καταρτιστεί ακόμη ο κατάλογος αυτός ή δεν είναι σε ισχύ), τότε δεν ισχύει το ασυμβίβαστο περί μη διορισμού επιτρόπου του ίδιου φορέα που λειτουργεί δομή φιλοξενίας. Το κώλυμα αυτό εξετάζεται κάθε φορά συγκεκριμένα για κάθε ανήλικο και όχι γενικευμένα, π.χ. ανά γεωγραφική περιοχή.

Αν ο ανήλικος μετακινηθεί σε νέα τοποθεσία, ο Εισαγγελέας που διέταξε την επιτροπεία όπως και ο Εισαγγελέας που οποιού την τοπική αρμοδιότητα ανήκει ο νέος τόπος διαμονής του ανηλίκου ενημερώνονται σχετικά από τον επίτροπο ή τη Γενική Γραμματεία Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας. Σκοπός είναι να λάβει γνώση ο Εισαγγελέας, χωρίς να καλείται να προχωρήσει σε περαιτέρω ενέργειες, εκτός αν αυτές κρίνονται απαραίτητες κατά περίπτωση. Κατά το γράμμα και το πνεύμα του νόμου, οι αλλαγές στον επίτροπο πρέπει κατά το δυνατόν να αποφεύγονται. Ωστόσο, μπορεί αυτό να μην είναι εφικτό μερικές φορές, όπως στην περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων, γεωγραφικής κατανομής ή επιχειρησιακής κάλυψης της δράσης των Φ.Π.Υ.Ε., την τυχόν ολοκλήρωση χρηματοδότησης προγράμματος επιτροπείας κλπ..

Σχετικά με τυχόν γεωγραφική κατανομή της δράσης των Φ.Π.Υ.Ε. και αλλαγή του τόπου διαμονής του παιδιού, παρατίθενται κάποια σχετικά υποθετικά παραδείγματα:

Ο Εισαγγελέας Μυτιλήνης ορίζει επίτροπο για τον ανήλικο Μ.Ι., που αφίχθη στο νησί της Λέσβου και βρίσκεται στην Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή Λέσβου. Εν συνεχεία, εκδίδεται από την Μονάδα Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης και Μετεγκαταστάσεων της Γενικής Γραμματείας πράξη τοποθέτησης του ανηλίκου σε κέντρο φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων στην Θεσσαλονίκη, η οποία απευθύνεται στον επίτροπο, στον

---

⁴² Βλ. τον ορισμό της σύγκρουσης συμφερόντων, περ. νά' του άρθρου 1 του ν. 4939/2022, και το άρθρο 66ΙΣΤ του ν. 4939/2022, ιδίως την παρ. 3 αυτού.

φορέα αναγγελίας και στον φορέα συνοδείας και κοινοποιείται στον Εισαγγελέα Μυτιλήνης.

Ενδεχόμενο α: Σύμφωνα με τη γεωγραφική κατανομή των Φ.Π.Υ.Ε. του καταλόγου, ο ανήλικος τοποθετείται σε γεωγραφική περιοχή που καλύπτεται από τον ίδιο Φ.Π.Υ.Ε. που του είχε οριστεί ως επίτροπος. Σε αυτή την περίπτωση, ενημερώνονται από την Γενική Γραμματεία τόσο ο Εισαγγελέας Μυτιλήνης όσο και ο Εισαγγελέας Θεσσαλονίκης σχετικά με την μετακίνηση του παιδιού και τη διάταξη ορισμού επιτρόπου που έχει εκδοθεί από τον Εισαγγελέα Μυτιλήνης. Ο ορισμός επιτρόπου διατηρείται σε ισχύ.

- ο Στο ενδεχόμενο αυτό, θα πρέπει ο επίτροπος να αιτηθεί στον Εισαγγελέα Μυτιλήνης την τροποποίηση της διάταξης του ορισμού επιτρόπου ως προς τον τόπο διαμονής του ανηλίκου, προσκομίζοντας τα σχετικά έγγραφα που αποδεικνύουν ότι ο ανήλικος έχει εγκατασταθεί σε άλλο ασφαλές και γνωστό τόπο διαμονής, π.χ. εν προκειμένω στο συγκεκριμένο κέντρο φιλοξενίας στη Θεσσαλονίκη (πράξη τοποθέτησης της Γενικής Γραμματείας, το πρωτόκολλο παράδοσης-υποδοχής του φορέα συνοδείας και βεβαίωση διαμονής από τον φορέα λειτουργίας του κέντρου φιλοξενίας).
- ο Η ανωτέρω τροποποίηση δεν πρέπει να συγχέεται με την αυτοδίκαιη παύση άσκησης των επιτροπικών καθηκόντων από τον εντεταλμένο επιτροπείας, σε περίπτωση αδυναμίας αποτελεσματικής άσκησης των καθηκόντων του, όταν μεταβάλλεται ο τόπος κατοικίας του ασυνόδευτου ανηλίκου και ο νέος τόπος δεν βρίσκεται σε γεωγραφική εγγύτητα με τον τόπο εργασίας του εντεταλμένου επιτροπείας (στοιχείο α' της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 661Z του ν. 4939/2022). Το θέμα αυτό (του εντεταλμένου επιτροπείας) αφορά τον επίτροπο, και όχι τον Εισαγγελέα, ο οποίος επίτροπος μεριμνά για την άμεση αντικατάσταση του εντεταλμένου επιτροπείας, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 661Z του ν. 4939/2022.

Ενδεχόμενο β: Ο ανήλικος τοποθετείται σε γεωγραφική περιοχή που δεν καλύπτεται από τον επίτροπο που του είχε οριστεί. Τότε, γίνεται ανάκληση της διάταξης του ορισμού επιτρόπου από τον Εισαγγελέα Μυτιλήνης και πρέπει να οριστεί νέος επίτροπος από τον Εισαγγελέα Θεσσαλονίκης. Σε αυτή την περίπτωση, σημειώνεται ότι η ανάκληση της διάταξης του Εισαγγελέα Μυτιλήνης και ο ορισμός επιτρόπου από τον Εισαγγελέα Θεσσαλονίκης θα λάβουν χώρα μόλις το παιδί φτάσει στη Θεσσαλονίκη και εγκατασταθεί στο κέντρο φιλοξενίας - και όχι κατά την αναχώρησή του από την Μυτιλήνη.

- ο Το ενδεχόμενο αυτό συνιστά μάλιστα λόγο παραίτησης εκ μέρους του επιτρόπου (Φ.Π.Υ.Ε.) από τον ορισμό του, καθώς υπάρχει αντικειμενική

αδυναμία συνέχισης της επιτροπείας κατά την έννοια των προβλέψεων της παρ. 4 του άρθρου 661B του ν. 4939/2022 περί δικαιώματος παραίτησης του επιτρόπου. Υπό αυτό το πρίσμα, ο επίτροπος που είχε οριστεί με διάταξη Εισαγγελέα Μυτιλήνης, μετά την άφιξη του παιδιού στη Θεσσαλονίκη, υποβάλλει άμεσα αίτηση παραίτησης από τον ορισμό του, ενώπιον του Εισαγγελέα Μυτιλήνης, και προσκομίζοντας πράξη τοποθέτησης της Γενικής Γραμματείας, το πρωτόκολλο παράδοσης-υποδοχής του φορέα συνοδείας ή/και μία βεβαίωση διαμονής από τον φορέα λειτουργίας του κέντρου φιλοξενίας που έχει αναλάβει την καθημερινή φροντίδα του ανηλίκου. Η αίτηση αυτή, καθώς και η ανάκληση του ορισμού κοινοποιείται στη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας και στον Εισαγγελέα Θεσσαλονίκης.

- ο Κατά το ενδεχόμενο αυτό, η κοινοποίηση της ανάκλησης του ορισμού επιτρόπου ισοδυναμεί με αναγγελία κατάστασης επιτροπείας και ο Εισαγγελέας Θεσσαλονίκης βάσει του Καταλόγου και του πλάνου επιχειρησιακής κάλυψης και γεωγραφικής κατανομής, σε συνεργασία με την Μονάδα Θεσμικής Προστασίας, όπως δια της υποβολής πρότασης από την Μονάδα προς τον Εισαγγελέα (ιδίως σε περίπτωση που δραστηριοποιούνται δύο Φ.Π.Υ.Ε.), ορίζει τον κατά τόπο αρμόδιο Φ.Π.Υ.Ε. ως επίτροπο του συγκεκριμένου ανηλίκου. Ο Εισαγγελέας Θεσσαλονίκης, στη νέα διάταξη ορισμού επιτρόπου που εκδίδει, μνημονεύει στο προοίμιο της διάταξής του, την προηγούμενη διάταξη ορισμού επιτρόπου του Εισαγγελέα Μυτιλήνης και την νέα πρόταση της Μονάδας Θεσμικής Προστασίας, η οποία τεκμηριώνεται στη βάση μεταβολής των πραγματικών περιστατικών (αδυναμία επιχειρησιακής κάλυψης της συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής [ή ακόμη και λόγω πεπερασμένου αριθμού εντεταλμένων επιτροπείας] του Φ.Π.Υ.Ε.).

- Εφόσον οι Φ.Π.Υ.Ε. που έχουν συμπεριληφθεί στον σχετικό κατάλογο του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, βάσει γεωγραφικής κατανομής που έχει γίνει για το πεδίο δραστηριοποίησής τους, είναι περισσότεροι του ενός σε μία συγκεκριμένη περιφέρεια ή περιφερειακή ενότητα, τότε, προς διευκόλυνση των εισαγγελικών αρχών αλλά και προς επιτήρηση του αριθμού παιδιών που αναλαμβάνει κάθε ένας Φ.Π.Υ.Ε., η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας αποστέλλει πρόταση στον αρμόδιο Εισαγγελέα σχετικά με το ποιον Φ.Π.Υ.Ε. να ορίσει επίτροπο⁴³.
- Επίσης, σε περίπτωση που δεν έχει καταρτιστεί ακόμη Κατάλογος Φ.Π.Υ.Ε., κατόπιν διαδικασιών επιλογής και υπογραφής σύμβασης (ή άλλου τύπου νομική δέσμευση, όπως απόφαση ένταξης πράξης σε Ταμείο που διαχειρίζεται το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου) ή μνημονίου

⁴³ Η λύση αυτή προκρίνεται, επίσης, για λόγους που σχετίζονται με την αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ ανηλίκου και επιτρόπου, εφόσον έχει εκδοθεί ήδη πράξη τοποθέτησης σε δομή φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων.

συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και συγκεκριμένων φορέων, ο Εισαγγελέας ορίζει επίτροπο ύστερα από αίτημα φορέα ή από πρόταση της Μονάδας Θεσμικής Προστασίας. Ο φορέας σε κάθε περίπτωση πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 66Η του ν. 4939/2022. Η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας συνδράμει τον Εισαγγελέα σε τέτοια ζητήματα, μέσω της διαρκούς ενημέρωσής του.

- Σημειώνεται ότι η εισαγγελική διάταξη ορισμού επιτρόπου αφορά το νομικό πρόσωπο (Φ.Π.Υ.Ε.), όπως εκπροσωπείται νόμιμα. Νόμιμος εκπρόσωπος νομικού προσώπου είναι το όργανο διοίκησης που ενεργεί εντός των ορίων της εξουσίας του, κατά τους όρους της συστατικής πράξης ή του καταστατικού του νομικού προσώπου, ή το φυσικό πρόσωπο, στο οποίο παρέχει εξουσία εκπροσώπησης το όργανο διοίκησης.

Ακόμη, με την παρ. 3 του άρθρου 66ΙΑ του ν. 4939/2022 εισάγεται ρητά διαδικασία, όπου ο Εισαγγελέας μπορεί να αναθέσει την καθημερινή φροντίδα ενός ανηλίκου σε φυσικό πρόσωπο που, κατόπιν αξιολόγησης από αρμόδιο φορέα ή κοινωνική υπηρεσία ή τον επίτροπο, έχει κριθεί κατάλληλο για να αναλάβει την φροντίδα ενός ανηλίκου. Αυτό αφορά τόσο περιπτώσεις που ο ενήλικος διαβιεί με τον ανήλικο σε δομή του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, όσο και περιπτώσεις που ο ενήλικος διαμένει στον αστικό ιστό σε δική του κατοικία. Κατ' αυτό τον τρόπο, ανήλικοι των οποίων το βέλτιστο συμφέρον και η επιθυμία αποτελεί η διαμονή με συγγενικό ή οικείο τους πρόσωπο και η μη ένταξη στις οργανωμένες μορφές φιλοξενίας και φροντίδας που εποπτεύει η πολιτεία, μπορούν να παραμένουν με τους οικείους τους, οι οποίοι διαμένουν νόμιμα στη χώρα και είναι σε θέση να τους φροντίσουν. Επισημαίνεται ότι οι ανήλικοι εξακολουθούν να έχουν επίτροπο κατά τις διατάξεις του νόμου, ο οποίος μεριμνά για τη συνολική ευημερία του ανηλίκου και τη διασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντός του και αυτός, μεταξύ άλλων αρμοδίων, μπορεί να εισηγείται την ανάθεση της φροντίδας του παιδιού σε συγγενή ή οικείο. Επίσης, αν είναι στο βέλτιστο συμφέρον του, ο επίτροπος συνδράμει τον ανήλικο, ώστε ο συγγενής ή οικείος να αναλάβει την επιμέλεια (επιτροπεία) του παιδιού σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα.

Η καθημερινή φροντίδα των παιδιών περιλαμβάνει ιδίως τις ενέργειες εκείνες που περιγράφονται στην περ. δ) της παρ. 2 του άρθρου 66Δ του ν. 4939/2022. Αν ο επίτροπος αξιολογεί και διαπιστώνει ότι δεν είναι στο βέλτιστο συμφέρον του παιδιού να παραμένει με τον συγγενή ή οικείο, γιατί οι συνθήκες έχουν μεταβληθεί (π.χ. ο ανήλικος δεν επιθυμεί πλέον να στεγάζεται με τον συγγενή του, ή ο συγγενής ή οικείος δεν είναι σε θέση να φροντίσει πλέον τον ανήλικο), τότε εισηγείται τεκμηριωμένα προς τον Εισαγγελέα την ανάκληση της διάταξης ανάθεσης φροντίδας. Ο βαθμός συγγένειας προσδιορίζεται γιατί πέρα από αυτόν τον βαθμό συγγένειας, είναι βέλτιστο να θεωρούμε το πρόσωπο ως οικείο του παιδιού, για τους σκοπούς της

επιτροπείας. Παρόλα αυτά, στον όρο «οικείο πρόσωπο» περιλαμβάνονται τόσο οι άλλοι βαθμοί συγγένειας όσο και επιπλέον περιπτώσεις, όπως για παράδειγμα η γειτόνισσα και φίλη της οικογένειας ενός οκτάχρονου αγοριού από το Αφγανιστάν, στην οποία η οικογένεια εμπιστεύτηκε τον γιο τους για να τον πάρει στο ταξίδι μαζί με τη δική της οικογένεια και να αναλάβει τη φροντίδα του στην Ελλάδα - το παιδί αποκαλούσε την οικογενειακή φίλη «θεία», ήθελε να μένει με εκείνη και την οικογένειά της και ήταν πολύ ικανοποιημένο εκεί.

- ο Στο ως άνω παράδειγμα, η μεταβολή συνθήκων θα είχε ως εξής: στην πορεία η «θεία», ήθελε να αλλάξει την προσωπική της κατάσταση και ένιωθε ότι σε αυτή την αλλαγή δεν μπορεί να φροντίζει δύο παιδιά. Παρότι έγιναν προσπάθειες να της εξηγηθεί ότι για τον ασυνόδευτο ανήλικο το καλύτερο είναι να μεγαλώνει με εκείνη και τον γιο της, η ίδια ήταν αμετακίνητη και ζήτησε να μεταφερθεί ο ανήλικος σε δομή φιλοξενίας. Υπό αυτές τις συνθήκες έπρεπε να ανακληθεί η ανάθεση της φροντίδας του ανηλίκου σε εκείνη.

Τέλος, ο ορισμός του επιτρόπου καταχωρείται σε ειδικό βιβλίο της κατά τόπο αρμόδιας Εισαγγελίας (εδάφιο α', παρ. 4 του άρθρου 661Α του ν. 4939/2022). Παράλληλα, η διάταξη ορισμού κοινοποιείται στον επίτροπο και στη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας. Η Μονάδα ενημερώνει με τη σειρά της τον φορέα αναγγελίας, δηλαδή τον φορέα, την υπηρεσία ή αρχή που έχει υπό την προστασία και ευθύνη του/της το παιδί, ώστε να ενημερώσουν σχετικά τον ανήλικο (διαβίβαση διάταξης ορισμού).

12. Αποποίηση και παραίτηση επιτρόπου – άρθρο 661Β του ν. 4939/2022 (άρθρο 18 του ν. 4960/2022)

Με την παρ. 1 του άρθρου 661Β του νόμου προβλέπεται η δυνατότητα για τον επίτροπο να αποποιηθεί τον ορισμό του, εντός τεσσάρων (4) ημερολογιακών ημερών από την επίδοση της σχετικής εισαγγελικής διάταξης σε αυτόν. Το δικαίωμα αυτό διατηρούν μόνο όσοι επίτροποι δεν οριστήκαν βάσει καταλόγου του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, καθώς οι Φ.Π.Υ.Ε. του καταλόγου έχουν αναλάβει νομική δέσμευση να υλοποιήσουν το Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων κατόπιν ειδικών διαδικασιών και χρηματοδότησης ή μνημονίου συνεργασίας. Η δήλωση αποποίησης κοινοποιείται στον Εισαγγελέα και στη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας. Η γραμματεία της Εισαγγελίας καταχωρεί τη δήλωση στο ειδικό δημόσιο βιβλίο που καταχωρούνται και οι ορισμοί επιτρόπων.

Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία των τεσσάρων (4) ημερολογιακών ημερών ή αν νωρίτερα γίνει ρητά δεκτός ο ορισμός επιτρόπου, ο επίτροπος οφείλει εντός τριών

(3) ημερολογιακών ημερών να γνωστοποιήσει στη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας τα στοιχεία του συντονιστή και εντεταλμένου επιτροπείας για κάθε ανήλικο. Σε κάθε περίπτωση, αν ο επίτροπος είχε προκύψει από τον κατάλογο Φ.Π.Υ.Ε., τότε εντός της τριήμερης προθεσμίας (η οποία εκκινεί από την επομένη της επίδοσης της διάταξης ορισμού του), οφείλει να ενημερώσει τη Μονάδα για το ποιους όρισε υπεύθυνους για την υπόθεση του ασυνόδευτου ανηλίκου που αφορά ο ορισμός. Ενδεικτικά, ενημέρωση μπορεί να συνιστά η καταχώρηση και σχετική ειδοποίηση σε εφαρμογή του Εθνικού Μητρώου Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων που διαχειρίζεται η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας, αλλά και η ενημέρωση μέσω Τ.Π.Ε.. Οι πληροφορίες αυτές δεν αποστέλλονται στον Εισαγγελέα, αλλά μόνο στη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας⁴⁴.

Ο επίτροπος έχει το δικαίωμα να παραιτηθεί, αν συντρέχει αντικειμενική αδυναμία συνέχισης της άσκησης της επιτροπείας του. Τέτοιες περιπτώσεις μπορεί να είναι το να έχει - διαπιστωμένα από αρμόδια αρχή - λήξει η χρηματοδότηση του επιτρόπου, να πτωχεύσει, ή να μην δραστηριοποιείται γεωγραφικά σε περιοχή στην οποία εγκαταστάθηκε το παιδί. Αυτό μπορεί να συμβεί οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια άσκησης των επιτροπικών καθηκόντων. Η παραίτηση του επιτρόπου καταχωρείται στο ειδικό δημόσιο βιβλίο που τηρείται στη γραμματεία της Εισαγγελίας. Ο επίτροπος υποβάλλει πρώτα σχετική αίτηση προς τον Εισαγγελέα, την οποία κοινοποιεί στη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας και προβάλλει τους λόγους εκείνους που αποδεικνύουν την αντικειμενική αδυναμία προκειμένου να διαπιστωθεί ότι δεν ασκείται το δικαίωμα παραίτησης καταχρηστικά. Αν η αντικειμενική αδυναμία αφορά μια γενικευμένη κατάσταση του Φ.Π.Υ.Ε. που έχει οριστεί επίτροπος, όπως η πτώχευση, τότε, βάσει και των όρων της σύμβασης και των ελεγκτικών και κυρωτικών διαδικασιών που εφαρμόζονται, εκπίπτει του Καταλόγου, ενημερώνονται όλες οι Εισαγγελίες ης επικράτειας, καθώς και η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας, και ο συγκεκριμένος Φ.Π.Υ.Ε. δεν αναλαμβάνει νέες υποθέσεις παιδιών.

Όταν υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων, η οποία είναι γνωστή εξ αρχής, ο φορέας παροχής υπηρεσιών επιτροπείας υποχρεούται να αποποιηθεί τον ορισμό του ή να παραιτηθεί. Η παραίτηση καταλαμβάνει και τις περιπτώσεις που η σύγκρουση συμφερόντων δημιουργείται ή διαπιστώνεται στην πορεία, όπως δηλαδή όταν μετακινηθεί ένα παιδί σε δομή της οποίας φορέας λειτουργίας είναι ο επίτροπος (το ίδιο νομικό πρόσωπο).

Σε κάθε περίπτωση, μετά την αποποίηση ή παραίτηση του επιτρόπου, η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας, σε συνεργασία με τον αρμόδιο Εισαγγελέα, μεριμνά

---

⁴⁴ Σημειώνεται ότι από την επίδοση του ορισμού επιτρόπου ο Φ.Π.Υ.Ε. είναι υπεύθυνος για τον ανήλικο. Η εν λόγω προθεσμία αφορά την υπόδειξη συγκεκριμένου φυσικού προσώπου (εντεταλμένου επιτροπείας) που θα αναλάβει την άσκηση των επιτροπικών καθηκόντων στην πράξη και την συνακόλουθη ενημέρωση της αρμόδιας αρχής για την επιτροπεία.

για την άμεση αντικατάσταση του επιτρόπου από νέο Φ.Π.Υ.Ε. για κάθε ασυνόδευτο ανήλικο που τελούσε υπό την επιτροπεία του. Ο επίτροπος που παραιτείται στην πορεία της εκτέλεσης των επιτροπικών του καθηκόντων οφείλει να έχει καταγράψει τις ενέργειες που έχουν λάβει χώρα και τις ενέργειες που αναμένεται ή είναι απαραίτητο να διεκπεραιωθούν για την υποστήριξη και εκπροσώπηση του ανηλίκου, ενημερώνει τη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας (υποβάλλεται το αργότερο με την αίτηση παραίτησης) και τον επόμενο επίτροπο για τις εκκρεμότητες και συνολικά για την περίπτωση του ανηλίκου που είχε υπό την μέριμνά του. Στόχος είναι να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη συνέχιση της εκπροσώπησης, φροντίδας και προστασίας του ανηλίκου.

13. Λήξη επιτροπείας – άρθρο 66Γ του ν. 4939/2022 (άρθρο 19 ν. 4960/2022)

Με το άρθρο 66Γ του ν. 4939/2002 ορίζονται οι περιπτώσεις που επιφέρουν την αυτοδίκαιη λήξη της επιτροπείας, όπως και οι εξαιρέσεις αυτής. Καταρχήν η επιτροπεία ισχύει και εφαρμόζεται μέχρι την ενηλικίωση κάθε παιδιού. Ο επίτροπος θα διασυνδέσει κατάλληλα τον ασυνόδευτο ανήλικο, ώστε μετά την ενηλικίωσή του να έχει γνώση των διαθέσιμων υπηρεσιών και των αρχών και φορέων που μπορεί να αποταθεί για κάθε ζήτημά του. Ο επίτροπος, σε συνεργασία με τη δομή φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων, εφόσον το παιδί βρισκόταν σε τέτοια, αν υπάρχουν εκκρεμείς διαδικασίες, μεριμνά για να γίνουν οι απαραίτητες παραπομπές σε άλλους φορείς πριν την ενηλικίωση του προσώπου, ώστε να έχει τα κατάλληλα εφόδια για τη μετάβαση αυτή.

Αν ένα άτομο, ενώ αρχικά είχε καταγραφεί και θεωρούνταν ανήλικο, κατόπιν, όμως, διαδικασίας διαπίστωσης ανηλικότητας κρίθηκε τελεσίδικα ότι είναι άνω των 18 ετών, τότε η επιτροπεία λήγει αυτοδικαίως. Στην περίπτωση αυτή, προϋποτίθεται ότι έχει βγει πράξη προσδιορισμού ηλικίας από αρμόδιο όργανο σύμφωνα με την οικεία νομοθεσία και έχει παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ή έχει εκδοθεί απόφαση επί αυτής.

Επίσης, η επιτροπεία λήγει, όταν ένας ανήλικος αναχωρήσει με οποιονδήποτε τρόπο (νομίμως) από την ελληνική επικράτεια. Ωστόσο, κατ' εξαίρεση, αν ο ανήλικος έχει εκκρεμείς διαδικασίες, διοικητικές ή δικαστικές, ο επίτροπος συνεχίζει να τον εκπροσωπεί μέχρι την ολοκλήρωση αυτών. Η υπόθεσή του δεν προσμετράται στο όριο της παρ. 3 του άρθρου 66ΙΔ του ν. 4939/2022. Χαρακτηριστικά παραδείγματα:

- ο Αν ο ανήλικος μεταβεί σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ για λόγους οικογενειακής επανένωσης, και παράλληλα εκκρεμεί ένα ποινικό δικαστήριο στην Ελλάδα, τότε

ο επίτροπος θα πρέπει να εκπροσωπήσει τον ανήλικο προβαίνοντας σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες, ώστε να μην δικαστεί ερήμην και χωρίς υπεράσπιση.

- ο Αν ο ανήλικος αιτών άσυλο αναχωρήσει από την Ελλάδα στο πλαίσιο οικογενειακής επανένωσης με συγγενή στο Ηνωμένο Βασίλειο (σύμφωνα με την οικεία νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου) και άρα εκτός διαδικασιών ενωσιακής νομοθεσίας. Οι διαδικασίες ασύλου του παραμένουν στην Ελλάδα εκκρεμείς, καθώς ο ανήλικος δεν παραιτήθηκε από το αίτημά του πριν φύγει από τη χώρα. Ο επίτροπος συνεχίζει να εκπροσωπεί τον ανήλικο σε αυτή τη διαδικασία προσκομίζοντας τα απαραίτητα έγγραφα.

Αν ένας ασυνόδευτος ανήλικος αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια, εφαρμογή έχει εκ των πραγμάτων μόνο ο Αστικός Κώδικας. Ο επίτροπος του ν. 4960/2022 του ασυνόδευτου ανηλίκου θα συνεργαστεί με τον νέο επίτροπό του (αν εξακολουθεί να στερείται γονικής μέριμνας) ή θετό γονέα του (αν έχει γίνει Έλληνας πολίτης αυτοδικαίως λόγω υιοθεσίας από Έλληνα) για να τον ενημερώσει για όλα τα ζητήματα του ασυνόδευτου ανηλίκου. Σε κάθε περίπτωση λαμβάνεται μέριμνα για τη διεκπεραίωση των υποθέσεων του ανηλίκου και για τη διασφάλιση της συνέχισης της φροντίδας του. Επισημαίνεται, επίσης, ότι αν φυσικό ή νομικό πρόσωπο αναλάβει την επιτροπεία ασυνόδευτου ανηλίκου με δικαστική απόφαση βάσει των διατάξεων του Αστικού Κώδικα, η επιτροπεία βάσει των διατάξεων του ν. 4939/2022 παρέλκει και δεν εφαρμόζεται - λήγει.

Αντίστοιχα, αν ανήλικος επανενωθεί στην ελληνική επικράτεια με τους ασκούντες τη γονική του μέριμνα ή με έναν από αυτούς, η επιτροπεία βάσει του ν. 4939/2022 λήγει. Ωστόσο, σε αυτή την περίπτωση, ο επίτροπος έχει διερευνήσει ήδη νωρίτερα, σε συνεργασία με άλλες αρμόδιες αρχές, κρατικές υπηρεσίες και φορείς, αν είναι πράγματι η οικογένειά του αυτή και είναι ασφαλές για τον ασυνόδευτο ανήλικο να επανενωθεί μαζί τους (διερεύνηση και διενέργεια αξιολόγησης βέλτιστου συμφέροντος). Τέτοιες περιπτώσεις μπορεί να είναι:

- ο παιδί που βρισκόταν στην Ελλάδα με τη μητέρα του, στην πορεία απομακρύνθηκε από αυτή λόγω αδυναμίας άσκησης της γονικής μέριμνας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1532 του Αστικού Κώδικα και άρα θεωρήθηκε ασυνόδευτο παιδί, οι συνθήκες μεταβλήθηκαν και η μητέρα κρίθηκε κατάλληλη για τη φροντίδα του, εκδόθηκε σχετική εισαγγελική διάταξη και το παιδί έπαυσε πλέον να είναι ασυνόδευτο.
- ο παιδί που, κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, χωρίστηκε από την οικογένειά του και έφτασε στην Ελλάδα ασυνόδευτο, μετά από κάποιους μήνες έφτασαν και οι γονείς του με τα αδέρφια του, ήρθαν σε επικοινωνία και αφού διερευνήθηκε η μεταξύ τους σχέση, η καταλληλότητα των γονέων και διαπιστώθηκε ότι αυτό εξυπηρετεί το βέλτιστο συμφέρον του, το παιδί επανενώθηκε με την οικογένειά του.

Ακόμη, αν και η επιτροπεία λήγει αυτοδικαίως με τον θάνατο του ανηλίκου, εντούτοις σε περίπτωση θανάτου, ο επίτροπος προβαίνει σε ενέργειες για τον εντοπισμό και ενημέρωση των πλησιέστερων συγγενών στη χώρα καταγωγής ή και στην Ελλάδα. Σε περίπτωση εντοπισμού συγγενικού περιβάλλοντος στη χώρα καταγωγής ή προέλευσης, ο επίτροπος προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για τον συντονισμό της μεταφοράς της σορού στη χώρα καταγωγής από τις αρμόδιες αρχές. Σε περίπτωση μη δυνατότητας εντοπισμού συγγενικού περιβάλλοντος, ο επίτροπος ενημερώνει τις αρμόδιες κρατικές αρχές για τη διευθέτηση ζητημάτων συναφών με κηδεία/ εναπόθεση λειψάνων/ ταφή/ καύση σορών πολιτών τρίτων χωρών, αναλόγως του θρησκευτικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος του θανούντος ανηλίκου ή των ανθρώπων που τον πλαισιώναν, μεταξύ αυτών και ο ίδιος ο επίτροπος (εντεταλμένος επιτροπείας), αλλά και των δυνατοτήτων της πολιτείας.

Σε περίπτωση που ο ανήλικος έχει εξαφανιστεί, η επιτροπεία λήγει με την παρέλευση ενός μήνα από τη δήλωση εξαφάνισης, εφόσον οι έρευνες για τον εντοπισμό του από τις αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΛ.ΑΣ. έχουν αποβεί άκαρπες. Αν ο ανήλικος εντοπιστεί ξανά σε χρόνο αργότερο από τον ένα μήνα, τότε ακολουθείται εκ νέου η διαδικασία της αναγγελίας κατάστασης επιτροπείας κατά τις διατάξεις του άρθρου 66Ι του ν. 4939/2022.

Σε κάθε περίπτωση λήξης της επιτροπείας, ο επίτροπος ενημερώνει άμεσα τη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας και τον Εισαγγελέα, για τις δικές τους ενέργειες.

14. Εντεταλμένος επιτροπείας – άρθρο 66ΙΔ του ν. 4939/2022 (άρθρο 20 του ν. 4960/2022)

Στο άρθρο 66ΙΔ του ν. 4939/2022 προβλέπονται: α) ο ρόλος του εντεταλμένου επιτροπείας και η φύση της σχέσης του με τον επίτροπο, β) τα προσόντα του εντεταλμένου επιτροπείας, και γ) ο μέγιστος αριθμός υποθέσεων (παιδιών) που μπορεί να αναλάβει.

Ο επίτροπος, για κάθε ανήλικο, την επιτροπεία του οποίου αναλαμβάνει με εισαγγελική διάταξη, οφείλει να υποδείξει κατάλληλο φυσικό πρόσωπο που απασχολεί με σχέση εργασίας, ώστε αυτό να ασκήσει στην πράξη, κατ' εντολή του, τα επιτροπικά καθήκοντα. Το πρόσωπο αυτό ονομάζεται εντεταλμένος επιτροπείας. Ο εντεταλμένος επιτροπείας διαθέτει κατ' ελάχιστο τα τυπικά προσόντα της παρ. 2 του άρθρου 66ΙΔ του ν. 4939/2022 και ενεργεί στο όνομα και για λογαριασμό του επιτρόπου, έχοντας τις ίδιες εξουσίες με αυτόν και ακολουθώντας τις οδηγίες του. Συνεπώς, ο εντεταλμένος επιτροπείας ασκεί τα καθήκοντα που πηγάζουν από τις τρεις λειτουργίες της επιτροπείας (66Δ, 66Ε και 66ΣΤ ν. 4939/2022).

Ο εντεταλμένος επιτροπείας οφείλει να ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές, υπηρεσίες και φορείς σχετικά με τον ρόλο του και να κοινοποιεί τα στοιχεία επικοινωνίας και ταυτοποίησής του για να μπορούν να έρχονται σε επαφή μαζί του για τα ζητήματα του ανηλίκου που εκπροσωπεί. Αν υπάρξει μεταβολή των στοιχείων ή αν αλλάξει ο εντεταλμένος επιτροπείας που είναι υπεύθυνος για ένα παιδί, ο επίτροπος μεριμνά για την έγκαιρη αντικατάσταση αυτού και τη σχετική ενημέρωση όλων των αρχών και υπηρεσιών (βλ. και εδάφιο γ' της παρ. 3 του άρθρου 661Ε, και παρ. 4 του άρθρου 661Ζ του ν. 4939/2022).

Ο εντεταλμένος επιτροπείας, προκειμένου να εκπροσωπήσει έναν ανήλικο ενώπιον αρχών, υπηρεσιών και φορέων, θα πρέπει να φέρει μαζί του αντίγραφο της εισαγγελικής διάταξης ορισμού επιτρόπου και της ανάθεσης των επιτροπικών καθηκόντων από τον νόμιμο εκπρόσωπο σε αυτόν (π.χ. εξουσιοδότηση από το gov.gr, ή απόφαση Δ.Σ. του επιτρόπου ή άλλος τρόπος τυπικής διαδικασίας ανάθεσης επιτροπικών καθηκόντων για ένα παιδί) για κάθε ασυνόδευτο ανήλικο ξεχωριστά. Σκοπός είναι να γνωρίζει κάθε αρμόδια υπηρεσία ότι το πρόσωπο που παρίσταται μαζί με τον ανήλικο είναι ο εντεταλμένος επιτροπείας του συγκεκριμένου ανηλίκου. Αυτό δεν πρέπει να συγχέεται με την υποχρέωση που έχει ο επίτροπος να ενημερώνει τη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας για τον ορισμό εντεταλμένου για κάθε ανήλικο που έχει υπό επιτροπεία (παρ. 2 άρθρου 661Β ν. 4939/2022). Επισημαίνεται ότι ο νόμιμος εκπρόσωπος δεν μπορεί να ασκήσει ο ίδιος τα επιτροπικά καθήκοντα και οφείλει να ορίζει για την υπόθεση κάθε παιδιού εντεταλμένο επιτροπείας που θα έχει όλο το εύρος των αρμοδιοτήτων που προβλέπεται στον νόμο.

Εφόσον ο επίτροπος ανήκει στην κατηγορία των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και άρα έχει εγγραφεί στο Μητρώο Ελληνικών και Ξένων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων του άρθρου 78 του ν. 4939/2022, οφείλει να εγγράψει και το προσωπικό του, μεταξύ των οποίων είναι οι εντεταλμένοι επιτροπείας, στο Μητρώο Μελών ελληνικών και Ξένων ΜΚΟ του ίδιου άρθρου. Διαφορετικά οι επαγγελματίες αυτοί δεν θα μπορούν να αναλάβουν καθήκοντα και να ασκήσουν επιτροπικά καθήκοντα.

Τέλος, στον εντεταλμένο επιτροπείας είναι δυνατόν να ανατίθενται έως δεκαπέντε (15) ασυνόδευτοι ανήλικοι. Μέριμνα πρέπει να λαμβάνεται από τον επίτροπο ώστε να γίνεται η καταλληλότερη ανάθεση υποθέσεων με στρατηγική και επιμέλεια.

15. Συντονισμός και επίβλεψη εντεταλμένων επιτροπείας – άρθρο 661Ε του ν. 4939/2022 (άρθρο 21 ν. 4960/2022)

Με το άρθρο 66ΙΕ προβλέπονται: α) ο ρόλος του συντονιστή των εντεταλμένων επιτροπείας και η φύση της συνεργασίας του με τον επίτροπο (παρ. 1), β) τα καθήκοντά του (παρ. 2 και 3), γ) ο μέγιστος αριθμός εντεταλμένων που μπορεί να έχει υπό την επίβλεψή του (παρ. 4), και δ) τα τυπικά προσόντα του (παρ. 5).

Ο συντονιστής καθοδηγεί το έργο των εντεταλμένων επιτροπείας κατά τη διαχείριση των υποθέσεων των ανηλίκων, συμβουλεύει και επιβλέπει την άσκηση των καθηκόντων τους, ενημερώνει τον επίτροπο εγκαίρως για οποιαδήποτε μεταβολή στη σύνθεση της ομάδας των εντεταλμένων επιτροπείας που επιβλέπει ή στον αριθμό των ασυνόδευτων παιδιών που τελούν υπό επιτροπεία, καθώς και για τυχόν κωλύματα ή ασυμβίβαστα που εντοπίζονται στους εντεταλμένους επιτροπείας, μεριμνά για την ορθή και ολοκληρωμένη τήρηση αρχείου με τις υποθέσεις των παιδιών, υποβάλλει αναφορές προς τη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας (άρθρο 66ΚΑ του ν. 4939/2022) και μεριμνά για τη διαδικασία υποβολής, εξέτασης και επίλυσης παραπόνων των ασυνόδευτων ανηλίκων που τελούν υπό επιτροπεία. Ακόμη, σε περίπτωση που προσωρινά αδυνατεί ένας εντεταλμένος επιτροπείας να εκτελέσει τα καθήκοντά του λόγω έκτακτου συμβάντος ή ανωτέρας βίας, και υπάρχει επείγουσα ανάγκη για τον ασυνόδευτο ανήλικο που εκπροσωπεί, ο συντονιστής μπορεί να αναπληρώσει τον εντεταλμένο, εν όλω ή εν μέρει, κατά την άσκηση επιτροπικών καθηκόντων. Το διάστημα αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ένα μήνα. Σκοπός είναι η αποτελεσματική επίβλεψη, ο έλεγχος, ο συντονισμός, αλλά και η παροχή συνδρομής και η αναπλήρωση των εντεταλμένων όπου χρειάζεται.

Ομοίως, όπως ισχύει για τον εντεταλμένο επιτροπείας, εφόσον ο επίτροπος ανήκει στην κατηγορία των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, οφείλει να εγγράψει και τους συντονιστές στο Μητρώο Μελών ελληνικών και Ξένων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων του άρθρου 78 του ν. 4939/2022.

16. Σύγκρουση συμφερόντων – άρθρο 66ΙΣΤ του ν. 4939/2022 (άρθρο 22 του ν. 4960/2022)

Με το άρθρο 66ΙΣΤ του ν. 4939/2022 καθορίζονται οι περιπτώσεις που συνιστούν σύγκρουση συμφερόντων κατά την άσκηση των καθηκόντων του επιτρόπου, του συντονιστή και του εντεταλμένου επιτροπείας, ώστε να διασφαλίζονται η ανεξαρτησία και η αμεροληψία τους.

Σύμφωνα με την περ. νά' του άρθρου 1 του ν. 4939/2022, σύγκρουση συμφερόντων είναι *«οποιαδήποτε κατάσταση που επηρεάζει αντικειμενικά την αμερόληπτη και ανεξάρτητη άσκηση των επιτροπικών καθηκόντων»*. Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 66ΙΣΤ του ν. 4939/2022, η αμερόληπτη και ανεξάρτητη άσκηση των

καθηκόντων επηρεάζεται ιδίως όταν προκύπτει όφελος για τον επίτροπο (μέλη του οργάνου διοίκησης), συντονιστή, εντεταλμένο επιτροπείας και τα συγγενικά και οικεία τους πρόσωπα ή νομικά πρόσωπα που σχετίζονται με αυτούς, και ταυτόχρονα βλάβη, οικονομική ή μη, για το ασυνόδευτο παιδί.

Σε επίπεδο φορέα, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 661ΣΤ του ν. 4939/2022 όπως ισχύει, ασυμβίβαστο ως προς την άσκηση των επιτροπικών καθηκόντων προκύπτει στην περίπτωση που ο ανήλικος διαμένει σε δομή φιλοξενίας που λειτουργεί φορέας, ο οποίος τυγχάνει να είναι και Φ.Π.Υ.Ε.. Ως εκ τούτου, ο φορέας αυτός δεν θα μπορεί και δεν πρέπει να οριστεί επίτροπος για το συγκεκριμένο παιδί (βλ. σχετικά ενότητες 11 και 12 της παρούσας). Αν έχει οριστεί ήδη, τότε θα πρέπει να ανακληθεί ο ορισμός του, κατόπιν ενημέρωσης της Μονάδας Θεσμικής Προστασίας ή υποβολής σχετικής αίτησης ενώπιον της αρμόδιας Εισαγγελικής αρχής.

Σε επίπεδο προσώπων, η σύγκρουση συμφερόντων αφορά τα πρόσωπα της παρ. 1 και της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 661ΣΤ του ν. 4939/2022. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 661ΣΤ του ν. 4939/2022 όπως ισχύει, τα μέλη του οργάνου διοίκησης του Φ.Π.Υ.Ε. που ορίζεται επίτροπος, ο συντονιστής και ο εντεταλμένος επιτροπείας δεν μπορούν να αναλάβουν την επιτροπεία ασυνόδευτου ανηλίκου, του οποίου τα συμφέροντα μπορεί να συγκρούονται με τα δικά τους, των συζύγων ή των συμβιούντων, και των συγγενών τους.

Επίσης, σύμφωνα με τον ν. 4538/2018 και τον Αστικό Κώδικα που ρυθμίζουν το πλαίσιο για την αναδοχή ανηλίκων, η αναδοχή, δηλαδή ο θεσμός της ανάληψης της πραγματικής/καθημερινής φροντίδας από ένα κατάλληλο πρόσωπο ή μία οικογένεια, αφορά αποκλειστικά σε φυσικά πρόσωπα, τους (υποψήφιους εγγεγραμμένους) ανάδοχους γονείς. Υπό το πρίσμα αυτό, μπορεί να προκύψει σύγκρουση συμφερόντων, αν οριστεί ως Επίτροπος ανηλίκου ένας Φ.Π.Υ.Ε. (νομικό πρόσωπο), του οποίου ο νόμιμος εκπρόσωπος ή άλλο μέλος του οργάνου διοίκησης (ή σύζυγοι, συγγενείς κλπ. σύμφωνα με την παρ. 1 του ά. 661ΣΤ του ν. 4939/2022) είναι ανάδοχος γονέας του ίδιου ανηλίκου.

Στο ίδιο πνεύμα, σύγκρουση συμφερόντων υπάρχει στην περίπτωση που εντεταλμένος επιτροπείας είναι ανάδοχος γονέας ασυνόδευτου ανηλίκου, για τον οποίο έχει αναλάβει την άσκηση επιτροπικών καθηκόντων. Αυτή η σύγκρουση μπορεί να εκτείνεται και να καταλαμβάνει και τον συντονιστή του ή άλλους συναδέλφους του. Σύγκρουση υπάρχει και αν ένας συντονιστής είναι ανάδοχος γονέας ασυνόδευτου ανηλίκου, και συνάδελφός του έχει αναλάβει την υπόθεση του ανηλίκου αυτού (είτε ως εντεταλμένος επιτροπείας είτε ως συντονιστής του εντεταλμένου επιτροπείας που έχει την υπόθεση).

17. Παύση επιτρόπου και εντεταλμένου επιτροπείας – άρθρο 661Z του ν. 4939/2022 (άρθρο 23 ν. 4960/2022)

Με το άρθρο 661Z του ν. 4939/2022 ορίζονται οι περιπτώσεις που επιφέρουν την παύση του επιτρόπου (παρ. 1) και του εντεταλμένου επιτροπείας (παρ. 2), περιγράφεται ο τρόπος παύσης, ήτοι αυτοδικαίως (περ. α' παρ. 1 και περ. α' παρ. 2), με εισαγγελική διάταξη (παρ. β' παρ. 1), ή με απόφαση του οργάνου διοίκησης του Φ.Π.Υ.Ε. (περ. β' παρ. 2), κατά περίπτωση.

Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι αν ο επίτροπος δεν πληροί πλέον τα κριτήρια εγγραφής στο Μητρώο Ελληνικών και Ξένων ΜΚΟ του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, τότε παύεται αυτοδικαίως. Συνεπώς, αν τεθούν οι ΦΠΥΕ σε κατάσταση απενεργοποιημένης εγγραφής, σύμφωνα με τους όρους της σχετικής κοινής υπουργικής απόφασης⁴⁵, η αρμόδια υπηρεσία τήρησης του Μητρώου του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου ενημερώνει σχετικά τη Γενική Γραμματεία Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας. Η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας με τη σειρά της ενημερώνει τους αρμόδιους Εισαγγελείς και κατόπιν τούτου ανακαλείται και η διάταξη ορισμού από κάθε αρμόδιο Εισαγγελέα.

Επιπλέον, ο Εισαγγελέας δύναται να εκδώσει διάταξη παύσης επιτρόπου, εφόσον, από αναφορά της Μονάδας Θεσμικής Προστασίας ή από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, προκύπτει υπαίτια συμπεριφορά ή κατάσταση του επιτρόπου που θέτει σε κίνδυνο το βέλτιστο συμφέρον και τα δικαιώματα του ανηλίκου (παραμέληση επιτροπικών καθηκόντων, παράβαση των διατάξεων περί επιτροπείας του ν. 4939/2022, σοβαρή και μόνιμη σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ επιτρόπου και ασυνόδευτου ανηλίκου).

Η υπαίτια συμπεριφορά ή κατάσταση του επιτρόπου μπορεί να αφορά είτε μεμονωμένη περίπτωση ανηλίκου είτε περισσότερες. Σε κάθε περίπτωση, ενημερώνεται και η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας για να λάβει τα απαραίτητα μέτρα τόσο για τον ορισμό νέου επιτρόπου σε συνεργασία με τον αρμόδιο Εισαγγελέα για κάθε ασυνόδευτο ανήλικο που τελούσε υπό την επιτροπεία του (παρ. 3 άρθρου 661Z του ν. 4939/2022), όσο και την προστασία των λοιπών ανηλίκων, και την έκπτωση του επιτρόπου από τον κατάλογο, εφόσον είναι αυτό απαραίτητο. Σημειώνεται ότι εφόσον ο επίτροπος επιθυμεί να προσφύγει κατά της διάταξης παύσης μπορεί να το κάνει σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

---

⁴⁵ Βλ. υπ' αριθμ. 10616/2020 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Μετανάστευσης και Ασύλου με θέμα «Καθορισμός λειτουργίας του «Μητρώου Ελληνικών και Ξένων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ)» και του «Μητρώου Μελών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ)», που δραστηριοποιούνται σε θέματα διεθνούς προστασίας, μετανάστευσης και κοινωνικής ένταξης εντός της Ελληνικής Επικράτειας» (Β' 3820).

Επιπλέον, προς τον σκοπό της διασφάλισης της αποτελεσματικής άσκησης των επιτροπικών καθηκόντων, προβλέπεται η αυτοδίκαιη παύση του εντεταλμένου επιτροπείας όταν:

- μεταβάλλεται ουσιωδώς ο τόπος διαμονής του ασυνόδευτου ανηλίκου, και καθίσταται πρακτικώς αδύνατη η εκτέλεση των λειτουργιών της επιτροπείας έτσι ώστε ο κάθε ανήλικος να έχει χωρική εγγύτητα με τον εντεταλμένο επιτροπείας που του έχει ανατεθεί.
- συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 1650 του Αστικού Κώδικα περί αυτοδίκαιης παύσης του επιτρόπου, δηλαδή
*«Άρθρο 1650 Αστικού Κώδικα- Αυτοδίκαιη παύση του επιτρόπου
Το λειτούργημα του επιτρόπου παύει αυτοδικαίως, αν αυτός, μετά την έναρξη της επιτροπείας, χάσει εν όλω ή εν μέρει τη δικαιοπρακτική του ικανότητα ή τεθεί υπό προσωρινό δικαστικό συμπαραστάτη. Επίσης, αν κηρυχθεί, σε αφάνεια ή να διαταχθεί δικαστική επιμέλεια των υποθέσεων του, σύμφωνα με το άρθρο 1689.»*
- Υποβάλλει παραίτηση ο εντεταλμένος επιτροπείας.

Ακόμη, η άσκηση των επιτροπικών καθηκόντων από τον εντεταλμένο επιτροπείας παύει με απόφαση του οργάνου της διοίκησης του Φ.Π.Υ.Ε. που έχει οριστεί από τον Εισαγγελέα ως επίτροπος, όταν:

- διαπιστωθεί υπαίτια παράβαση των επιτροπικών καθηκόντων που του έχουν ανατεθεί,
- διαπιστωθεί οριστική αδυναμία να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του,
- προκύψει ή διαπιστωθεί σύγκρουση των συμφερόντων του εντεταλμένου επιτροπείας με τα συμφέροντα του ανηλίκου.

Με την παύση ενός εντεταλμένου επιτροπείας, ο επίτροπος οφείλει να έχει μεριμνήσει για την άμεση αντικατάστασή του και να ενημερώσει σχετικά εντός τριών ημερών από την επομένη της παύσης τη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας.

18. Ευθύνη επιτρόπου και εντεταλμένου επιτροπείας – άρθρο 661Η του ν. 4939/2022 (άρθρο 24 του ν. 4960/2022)

Με το άρθρο 661Η του ν. 4939/2022 ορίζεται το εύρος της ευθύνης που έχουν ο επίτροπος, ο συντονιστής και ο εντεταλμένος επιτροπείας για πράξεις και παραλείψεις τους σε περίπτωση ζημίας σε βάρος του ανηλίκου, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 1632 του Αστικού Κώδικα. Ανάλογα εφαρμόζονται και οι διατάξεις του άρθρου 922 του Αστικού Κώδικα περί σχέσης πρόσθησης (ευθύνη του νομικού προσώπου για πράξεις/παραλείψεις των εργαζομένων του που παρανόμως έκαναν)

και των άρθρων 105 και 106 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, αν ο επίτροπος είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου.

Ζημία είναι κάθε δυσμενής μεταβολή στα έννομα αγαθά (περιουσιακά και μη περιουσιακά) του προσώπου ως συνέπεια μίας παράνομης (άδικης) πράξης (ΑΠ 1284/2017 – Α1 Πολιτικό Τμήμα). Ως ζημία νοείται τόσο η περιουσιακή, δηλαδή αυτή που προξενείται στα περιουσιακής φύσης αγαθά του ατόμου και είναι αποτιμητά σε χρήμα, όσο και η ηθική βλάβη, δηλαδή αυτή που προκαλείται σε εκείνα που συνδέονται στενά με την προσωπικότητα του ατόμου (προσβολή της τιμής, της ελευθερίας, της σωματικής και ψυχικής υγείας κ.λ.π του ατόμου) (ΑΠ 1284/2017)⁴⁶. Επισημαίνεται ότι το άρθρο αναφέρεται στην ευθύνη του επιτρόπου σε περίπτωση ζημίας του ανηλίκου και όχι στην ευθύνη του επιτρόπου αν το τελόν υπό επιτροπεία παιδί ζημιώσει τρίτο πρόσωπο. Στην τελευταία περίπτωση ισχύουν οι γενικές διατάξεις.

19. Σύσταση, συγκρότηση, αρμοδιότητες και λειτουργία Συμβουλίου Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων – άρθρο 661Θ του ν. 4939/2022 (άρθρο 25 του ν. 4960/2022)

Με το άρθρο 661Θ του ν. 4939/2022 προβλέπεται η σύσταση του Συμβουλίου Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων (Σ.Ε.Α.Α.), η σύνθεση αυτού και οι αρμοδιότητες του. Το Σ.Ε.Α.Α. συγκροτείται από τους προϊσταμένους των τεσσάρων Μονάδων της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας (πρώην Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων) που είναι αρμόδιες για την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων, ήτοι α) Εποπτείας και Αξιολόγησης Κέντρων Φιλοξενίας, β) Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης και Μετεγκαταστάσεων, γ) Ένταξης και Υποστήριξης Ασυνόδευτων Ανηλίκων, και δ) Θεσμικής Προστασίας, και τον Γενικό Γραμματέα ως Πρόεδρο.

Το Σ.Ε.Α.Α. έχει κατά περίπτωση γνωμοδοτικό και αποφασιστικό ρόλο. Καταρχάς, το Συμβούλιο χορηγεί άδεια για συγκεκριμένες πράξεις επιμέλειας της περιουσίας του ασυνόδευτου ανηλίκου όπως ορίζεται στην παρ. 3 του άρθρου 66ΣΤ του ν. 4939/2022, λειτουργώντας κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του Αστικού Κώδικα. Για παράδειγμα,

⁴⁶ Προϋπόθεση για τη γένεση της ευθύνης κατ' άρθρο 914 ΑΚ είναι και η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας συμπεριφοράς του δράστη και της ζημίας. Για περισσότερες πληροφορίες βλ. ενδεικτικά ανάλυση στην απόφαση Αρείου Πάγου 1284/2017, Εφετείου Πειραιά 234/2019 και Γεωργιάδης, Α. (2019) Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου, Αθήνα: ΠΝ Σάκκουλας, σελ. 448 και επ.. Για την ευθύνη του επιτρόπου βλ. και Παντελίδου, Κ. (2007) Η επιτροπεία ανηλίκων. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα, σ. 107 και επ..

- ο Αν ένας ανήλικος θέλει να εργαστεί, ο επίτροπος θα πρέπει πρώτα να υποβάλει στο Συμβούλιο αίτηση χορήγησης άδειας, ώστε να μπορεί να συνάψει ο ανήλικος σύμβαση εργασίας ως εργαζόμενος.
- ο Αν ο ανήλικος έχει χρήματα/εισόδημα, τότε ο επίτροπος υποβάλλει αίτηση για χορήγηση άδειας από το Σ.Ε.Α.Α. προκειμένου να προβεί σε παραγωγική χρήση ή επωφελή τοποθέτηση των μετρητών του ανηλίκου (βλ. και άρθρο 1525 ΑΚ, π.χ. τραπεζική κατάθεση, επένδυση σε ακίνητα).
- ο Αν ο ανήλικος δεν έχει πληρωθεί από την εργασία του και πρέπει να αναζητηθούν δικαστικά τα δεδουλευμένα, τότε ο επίτροπος υποβάλλει αίτηση για χορήγηση άδειας, προκειμένου να προβεί σε άσκηση αγωγών στο όνομα του ανηλίκου.

Επίσης, το Συμβούλιο Επιτροπείας επιλαμβάνεται σε περιπτώσεις διαφωνίας μεταξύ επιτρόπου και ανηλίκου ή επιτρόπου και εντεταλμένου επιτροπείας, επιτρόπου και προσωπικού της δομής φιλοξενίας ή αναδόχου γονέα ή συγγενή ή οικείου που έχει αναλάβει την καθημερινή φροντίδα του ανηλίκου, προκειμένου να ληφθεί μία απόφαση. Η έννοια της διαφωνίας περιλαμβάνει την αδυναμία λήψης κοινής απόφασης για ένα θέμα μείζονος σημασίας για την ευημερία του ανηλίκου.

- ο Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η διαφορετική εκτίμηση του εντεταλμένου επιτροπείας και του προσώπου αναφοράς στη δομή φιλοξενίας ως προς το εάν είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του ανηλίκου η οικογενειακή του επανένωση με συγγενή.

Ακόμη, το Συμβούλιο Επιτροπείας επιλαμβάνεται αυτεπάγγελτα ή κατόπιν αιτήσεως οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, επί καταγγελιών και αναφορών ως προς την εφαρμογή των κανόνων που ισχύουν για την επιτροπεία των ασυνόδευτων ανηλίκων, σε περιπτώσεις που ενέργειες του επιτρόπου μπορεί να επιφέρουν σημαντική βλάβη για την ευημερία του ανηλίκου. Για παράδειγμα, το Σ.Ε.Α.Α. εξετάζει καταγγελία:

- ο από μέλος του προσωπικού της δομής φιλοξενίας του ανηλίκου ότι ο εντεταλμένος επιτροπείας και ο συντονιστής του αρνήθηκαν να υποβληθεί ενδικοφανής προσφυγή κατά απορριπτικής πρωτοβάθμιας απόφασης επί αιτήματος διεθνούς προστασίας του ανηλίκου ή ότι ο εντεταλμένος επιτροπείας συστηματικά χάνει τις προθεσμίες για την εμπρόθεσμη κατάθεση προσφυγής ή ότι έχασε την προθεσμία για την υποβολή αιτήματος οικογενειακής επανένωσης σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κανονισμό Δουβλίνο III.
- ο ότι εντεταλμένος επιτροπείας εθεάθη στο χώρο του νοσοκομείου να ομιλεί υβριστικά και υποτιμητικά σε ασυνόδευτο ανήλικο τον οποίο εκπροσωπεί,
- ο ότι ένας χωρισμένος ανήλικος είναι εμφανώς παραμελημένος ως προς ζητήματα υγείας που αντιμετωπίζει και δεν έχει παραπεμφθεί από τον εντεταλμένο επιτροπείας σε κατάλληλη ιατρική μονάδα.

Τέλος, το Συμβούλιο Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων αποφασίζει επί παραπόνων που υποβάλλονται από ασυνόδευτους ανήλικους και τίθενται ενώπιον του, σύμφωνα με τη διαδικασία υποβολής και διαχείρισης παραπόνων του άρθρου 66ΚΒ του ν. 4939/2022, κατόπιν παραπομπής από τη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας. Επισημαίνεται ότι το Συμβούλιο δεν διερευνά ποινικά αδικήματα. Για τέτοιες περιπτώσεις ακολουθείται πάντα η διαδικασία, όπως αυτή ορίζεται στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και στους Κώδικες Δεοντολογίας συγκεκριμένων επαγγελματιών ή των υπαλλήλων.

Στην παρ. 7 περιγράφονται τα κωλύματα και ασυμβίβαστα που υπάρχουν κατά περίπτωση (ανάλογα με την υπόθεση που εξετάζεται αλλά και γενικώς) ως προς τη σύνθεση του Σ.Ε.Α.Α. κατά τις συνεδριάσεις του. Το έργο του Σ.Ε.Α.Α. υποστηρίζεται από ομάδες εργασίας που αποτελούνται από υπαλλήλους και εξωτερικούς συνεργάτες.

Στην παρ. 10 του άρθρου 66ΙΘ τίθεται εξουσιοδοτική διάταξη και με απόφαση του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου θα καθορισθεί ο κανονισμός οργάνωσης και λειτουργίας του Σ.Ε.Α.Α., στον οποίο θα ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα λειτουργίας και οι διαδικασίες που θα ακολουθούνται για την εισαγωγή, εξέταση και παρακολούθηση των υποθέσεων σε κάθε τομέα αρμοδιότητάς του.

20. Διαδικασία εποπτείας και ελέγχου – άρθρο 66Κ του ν. 4939/2022 (άρθρο 26 ν. 4960/2022)

Αρμόδια αρχή εποπτείας και ελέγχου της επιτροπείας των ασυνόδευτων ανηλίκων όπως εφαρμόζεται στην πράξη είναι η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας της Γενικής Γραμματείας. Η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας παρακολουθεί, υποστηρίζει και αξιολογεί το έργο του επιτρόπου, του συντονιστή και του εντεταλμένου επιτροπείας. Στο πλαίσιο αυτό, λαμβάνει περιοδικά (ή και εκτάκτως) αναφορές από τον επίτροπο και τον συντονιστή, και επιπλέον, δύναται να κάνει επιτόπιους ελέγχους στις εγκαταστάσεις του Φ.Π.Υ.Ε. που έχει οριστεί επίτροπος, να ελέγχει τους ατομικούς φακέλους των ασυνόδευτων ανηλίκων που τελούν υπό επιτροπεία, προκειμένου να διαπιστώσει αν είναι πλήρεις και αν έχουν γίνει οι απαραίτητες ενέργειες, και να οργανώσει ακροάσεις και ομάδες εστιασμένης συζήτησης με ασυνόδευτους ανήλικους που τελούν υπό επιτροπεία, προκειμένου να αξιολογείται η απόδοση των εντεταλμένων επιτροπείας και του επιτρόπου. Επιπλέον, η Μονάδα λαμβάνει εισροή, ανατροφοδότηση ή παράπονα από άλλες αρμόδιες αρχές, υπηρεσίες, φορείς και επαγγελματίες, αναφορικά με το επίπεδο της συνεργασίας με τον επίτροπο, τον συντονιστή και τον εντεταλμένο επιτροπείας, καθώς και για την αξιολόγηση και εκτίμησή τους ως προς τις υπηρεσίες που παρέχουν στους ανήλικους.

Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 66ΚΑ του ν. 4939/2022, τα πορίσματα της αξιολόγησης των αναφορών και των ελέγχων της προηγούμενης παραγράφου κοινοποιούνται στις αρμόδιες αρχές διαχείρισης, ελέγχου και υλοποίησης εθνικών ή ευρωπαϊκών χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων για το Έργο της επιτροπείας των ασυνόδευτων ανηλίκων. Τα πορίσματα δεσμεύουν τις ανωτέρω αρχές για τις δικές τους ενέργειες κατά τον τομέα αρμοδιότητάς τους. Σε περίπτωση που εντοπιστεί παραμέληση των επιτροπικών καθηκόντων, παραβίαση των διατάξεων του νόμου για την επιτροπεία και σοβαρή και μόνιμη σύγκρουση συμφερόντων, ενημερώνεται και ο αρμόδιος Εισαγγελέας προκειμένου να παύσει με διάταξή του τον επίτροπο (άρθρο 66ΙΖ ν. 4939/2022).

21. Υποβολή αναφορών – άρθρο 66ΚΑ του ν. 4939/2022 (άρθρο 27 ν. 4960/2022)

Με το άρθρο 66ΚΑ του ν. 4939/2022 εξειδικεύεται το άρθρο 66Κ (διαδικασία εποπτείας και ελέγχου) του ίδιου νόμου. Προβλέπεται το ελάχιστο περιεχόμενο των αναφορών που υποβάλλουν ο επίτροπος και ο συντονιστής, η δημιουργία ενός μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών επιτροπείας από τους ΦΠΥΕ, στον οποίο θα μετέχουν και άλλες αρχές, υπηρεσίες και φορείς που εμπλέκονται στην προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων. Σκοπός είναι να υπάρχει ένα σύστημα αναφορών με πραγματικά στοιχεία παιδιών και εργαζομένων, με τις ενέργειες που γίνονται για κάθε παιδί, με τυχόν προβλήματα και παράπονα που προκύπτουν, και το οποίο θα μπορεί να επιβεβαιώνεται ή να αντικρούεται και από άλλους φορείς που συνεργάζονται με τον επίτροπο/συντονιστή/εντεταλμένο επιτροπείας.

Ο επίτροπος οφείλει να υποβάλλει μια πιο γενική αναφορά προς τη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας κάθε έξι μήνες, ενώ ο συντονιστής υποβάλλει μια ειδικότερη αναφορά κάθε τρεις μήνες.

Ο επίτροπος αναφέρει κατ' ελάχιστον:

- Αριθμό συντονιστών που απασχολεί, έδρα εργασίας τους (π.χ. έδρα του φορέα ή εγκαταστάσεις του ΦΠΥΕ σε άλλες περιοχές εκτός έδρας), προσωπικά στοιχεία αυτών, τα πτυχία, την εμπειρία και τα προσόντα που κατέχουν (λαμβάνοντας υπόψη και τις ελάχιστες απαιτήσεις του νόμου – παρ. 5 άρθρου 66ΙΕ) και το καθεστώς εργασίας τους στον ΦΠΥΕ ανά άτομο, με ανάλυση ανά μήνα εφόσον ο αριθμός και τα άτομα δεν παραμένουν σταθερά τα ίδια,
- Αριθμό εντεταλμένων επιτροπείας που απασχολεί, έδρα και γεωγραφική περιοχή εργασίας, προσωπικά στοιχεία αυτών, τα πτυχία, την εμπειρία και τα προσόντα που κατέχουν (λαμβάνοντας υπόψη και τις ελάχιστες απαιτήσεις του νόμου – παρ.

- 2 άρθρου 66ΙΔ) και το καθεστώς εργασίας στον ΦΠΥΕ ανά άτομο, με ανάλυση ανά μήνα, εφόσον ο αριθμός και τα άτομα δεν παραμένουν σταθερά τα ίδια,
- Τον επιχειρησιακό σχεδιασμό της υλοποίησης του προγράμματος επιτροπείας ασυνόδευτων ανηλίκων (αριθμός παιδιών που έχει αναλάβει ανά μήνα - μοναδικές περιπτώσεις, γεωγραφική κατανομή εντεταλμένων επιτροπείας, πραγματικές αναθέσεις σε εντεταλμένους επιτροπείας για ανάληψη επιτροπικών καθηκόντων, σύστημα εποπτείας, υποστήριξης και αξιολόγησης του έργου των εντεταλμένων επιτροπείας και των συντονιστών, συνεργαζόμενοι επαγγελματίες που στηρίζουν το έργο των εντεταλμένων επιτροπείας, αναθέσεις καθηκόντων και υποθέσεων σε συντονιστές και περιγραφή συστήματος για να μην υπερβαίνουν τους 15 εντεταλμένους επιτροπείας ανά συντονιστή - οι υποθέσεις που αναλαμβάνει ο εντεταλμένος επιτροπείας και περιγραφή του συστήματος για να μην υπερβαίνουν τα 15 παιδιά ανά εντεταλμένο επιτροπείας, λίστα ελέγχου για ενέργειες που πρέπει να κάνει ο εντεταλμένος για κάθε παιδί που του ανατίθεται, τήρηση φακέλου παιδιού).
  - Τις εκπαιδεύσεις που σχεδιάζει και υλοποιεί για τους εντεταλμένους επιτροπείας και τους συντονιστές για τη διαρκή επιμόρφωσή τους, λαμβάνοντας υπόψη και το άρθρο 66ΚΓ του ν. 4939/2022 (πρόγραμμα επιμόρφωσης που έχει σχεδιαστεί, εκπαιδευτικό πρόγραμμα για κάθε επιμόρφωση που υλοποιείται - ατζέντα, παρουσιολόγιο συμμετοχής, εκπαιδευτικό υλικό, μέθοδοι που εφαρμόζονται για την εκτίμηση των εκπαιδευτικών αναγκών των εντεταλμένων επιτροπείας και των συντονιστών, συμμετοχή σε εκπαιδεύσεις που συντονίζει η Γενική Γραμματεία και άλλες αρμόδιες κατά περίπτωση κρατικές αρχές, καθώς και διεθνείς οργανισμοί).
  - Τις εσωτερικές πολιτικές προστασίας των ασυνόδευτων ανηλίκων σχετικά με τον τρόπο επίβλεψης και μεταχείρισης των παιδιών, τον τρόπο χειρισμού και παρακολούθησης τυχόν καταγγελιών. Εδώ περιλαμβάνεται η Πολιτική Παιδικής Προστασίας που οφείλει να τηρεί κάθε ΦΠΥΕ (περ. δ παρ. 2 άρθρου 66Η), ο μηχανισμός παραπόνων στο πλαίσιο της επιτροπείας που εφαρμόζει και ο τρόπος ενημέρωσης των ανηλίκων και διάδοσης της δυνατότητας να υποβάλλουν οι ανήλικοι παράπονα (άρθρο 66ΚΒ), και όλα εκείνα τα μέτρα που οφείλει να λαμβάνει ο επίτροπος για να διασφαλίζει ότι τα παιδιά είναι ασφαλή και προστατευμένα υπό την ευθύνη του προσωπικού που απασχολεί και το οποίο έρχεται σε επαφή με τα παιδιά ή διαχειρίζεται τις υποθέσεις τους.

Ο συντονιστής αναφέρει κατ' ελάχιστον:

- Στοιχεία των εντεταλμένων επιτροπείας που έχει υπό την επίβλεψή του.
- Στοιχεία των ασυνόδευτων ανηλίκων που έχουν αναλάβει οι εντεταλμένοι επιτροπείας που έχει υπό την επίβλεψή του.
- Τυχόν στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη για την διασύνδεση εντεταλμένου και ασυνόδευτου ανηλίκου.

- Τα καθήκοντα και τα όρια της επίβλεψης και καθοδήγησης που άσκησε συνολικά (π.χ. έλεγχος αν έχουν γίνει οι απαραίτητες ενέργειες για ένα παιδί, αξιολογήσεις βέλτιστου συμφέροντος που έχουν διενεργηθεί, ομαδικές ή ατομικές συναντήσεις με τους εντεταλμένους, έλεγχος αν ο εντεταλμένος βλέπει τακτικά το παιδί, καθορισμένες ώρες ακροάσεων παιδιών, κ.ά.), και κατά περίπτωση αν υπήρχε κάποια ειδική περίπτωση υπόθεσης είτε εντεταλμένου είτε ασυνόδευτου ανηλίκου.
- Προβλήματα που προέκυψαν στο τρίμηνο της περιόδου αναφοράς είτε με την άσκηση των δικών του καθηκόντων είτε με την άσκηση των καθηκόντων κάποιου εντεταλμένου επιτροπείας ή με την υπόθεση ενός ασυνόδευτου ανηλίκου ή σε συνεργασία με άλλες αρχές, υπηρεσίες ή φορείς.
- Συνολικά τις συνεργασίες που έγιναν με άλλες υπηρεσίες, αρχές ή φορείς.
- Συνολικά τα παράπονα που υποβλήθηκαν από ασυνόδευτους ανηλίκους σύμφωνα με το άρθρο 66ΚΒ του ν. 4939/2022 (συνολικός αριθμός, ημερομηνία παραλαβής, αριθμό πρωτοκόλλου που καταχωρήθηκε για καθένα από αυτά, αντικείμενο παραπόνου, στάδιο/ενέργειες επίλυσης).

Η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας αναπτύσσει πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης των υπηρεσιών επιτροπείας που παρέχονται και των ορισμένων από τον Εισαγγελέα επιτρόπων, και κατ' επέκταση των εντεταλμένων επιτροπείας, κατά την άσκηση των επιτροπικών καθηκόντων (βλ. άρθρα 66Κ και 66ΚΑ). Για τον σκοπό αυτό, σχεδιάζει εργαλεία και προτυποποιημένα έγγραφα, τα οποία διαμοιράζει στους επιτρόπους.

Τα πορίσματα όλων των ελέγχων αξιοποιούνται για τη συνολική αποτίμηση του επιτρόπου, του απασχολούμενου προσωπικού και την εν γένει εφαρμογή του θεσμού της επιτροπείας ασυνόδευτων ανηλίκων.

22. Διαδικασία υποβολής και διαχείρισης παραπόνων – άρθρο 66ΚΒ του ν. 4939/2022 (άρθρο 28 του ν. 4960/2022)

Με το άρθρο 66ΚΒ του ν. 4939/2022 προβλέπεται η διαδικασία υποβολής και διαχείρισης παραπόνων των ασυνόδευτων ανηλίκων, την οποία κάθε Φ.Π.Υ.Ε. οφείλει να τηρεί. Οι λεπτομέρειες για τη λειτουργία του μηχανισμού παραπόνων, δηλαδή οι διαδικασίες ενημέρωσης και ανατροφοδότησης του ανηλίκου, υποβολής, εξέτασης, επίλυσης και τυχόν παραπομπής των παραπόνων, καθώς και το σύστημα εποπτείας της λειτουργίας του μηχανισμού καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου (παρ. 2 άρθρου 66ΚΒ).

Σύμφωνα με το γράμμα και το πνεύμα του Νόμου και στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων, η σύσταση ενός τέτοιου μηχανισμού διασφαλίζει τόσο την προστασία των δικαιωμάτων και του βέλτιστου συμφέροντος των ασυνόδευτων ανηλίκων όσο και τη συμμετοχή τους σε αποφάσεις που επηρεάζουν τη ζωή τους.

Ο μηχανισμός παραπόνων διαπνέεται από τις αρχές της συμμετοχικότητας των ανηλίκων, της αρχής της μη διάκρισης, της ιδιωτικότητας, εμπιστευτικότητας και αμεροληψίας. Αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Πολιτικής Παιδικής Προστασίας, την οποία οφείλει κάθε Φ.Π.Υ.Ε. να τηρεί. Ωστόσο, είναι πιο εξειδικευμένος από τον μηχανισμό που διαθέτει ένας φορέας, διότι αφορά αποκλειστικά τα ασυνόδευτα παιδιά που τελούν υπό την επιτροπεία του. Οι διαδικασίες που εφαρμόζονται θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένες στις ιδιαίτερες ανάγκες των ασυνόδευτων παιδιών και να διευκολύνουν να ακουστεί η φωνή του παιδιού. Για το σκοπό αυτό, ο επίτροπος μεριμνά για την ενημέρωση του ανηλίκου σχετικά με την ύπαρξη του μηχανισμού και τη διαδικασία υποβολής παραπόνων δια μέσου του εντεταλμένου επιτροπείας, μέσω έντυπου υλικού και ενημέρωσης με τρόπο φιλικό και κατανοητό προς όλους τους ανηλίκους.

Υπεύθυνος για την παραλαβή και διερεύνηση του παραπόνου είναι ο εκάστοτε συντονιστής των εντεταλμένων επιτροπείας, ο οποίος μεριμνά για την παραλαβή και επίλυση του παραπόνου, με τη συνδρομή του υπευθύνου για την εφαρμογή της πολιτικής παιδικής προστασίας, ο οποίος εποπτεύει τη λειτουργία και αποτελεσματικότητα του μηχανισμού, αλλά και συγκεκριμένα την επίλυση των παραπόνων. Ο συντονιστής δύναται να προβαίνει σε συστάσεις, προτάσεις, καθώς και να παραπέμπει στη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας ή στις αρχές, ως οφείλει κατά περίπτωση. Επιπρόσθετα, ο συντονιστής οφείλει να κρατά ενήμερο τον ανήλικο σε όλα τα στάδια της διαδικασίας καθώς και να τον ενημερώνει για την τελική έκβαση της υπόθεσης.

Η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας εποπτεύει τον μηχανισμό μέσα από τακτικές ενημερώσεις, δηλαδή τις τριμηνιαίες αναφορές των συντονιστών, καθώς και την άμεση παραπομπή παραπόνων που αφορούν ιδιαίτερης σπουδαιότητας ζητήματα, ή για οποιοδήποτε άλλο λόγο χρήζουν εξωτερικής άμεσης παρέμβασης και διαχείρισης. Στην τελευταία περίπτωση, η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας κατόπιν ελέγχου υποβάλλει τα παράπονα των ανηλίκων ενώπιον του Συμβουλίου Επιτροπείας προς εξέταση και επίλυση.

Η πολυεπίπεδη αυτή διαδικασία εξασφαλίζει ότι οι ασυνόδευτοι ανήλικοι θα έχουν την δυνατότητα να αναφέρουν τα παράπονα που τυχόν έχουν, από τα πιο απλά (πχ. παράπονα σχετικά με το άθλημα, για το οποίο ο εντεταλμένος επιτροπείας, δήλωσε τη συμμετοχή του ασυνόδευτου ανηλίκου) μέχρι τα πιο σημαντικά (πχ.

παράπονα σχετικά με το ότι, ενώ ο ασυνόδευτος ανήλικος, ζητάει από τον εντεταλμένο επιτροπείας να του μιλήσει, εκείνος αρνείται και δεν έχει ορίσει συνάντηση μαζί του για μεγάλο χρονικό διάστημα) και να τύχουν της διαχείρισης που είναι πιο αποτελεσματική για καθένα από αυτά. Ο επίτροπος διασφαλίζει ότι το προσωπικό του εκπαιδεύεται περιοδικά σε ζητήματα προστασίας ασυνόδευτων ανηλίκων κατά την άσκηση των καθηκόντων του, καθώς και στη λειτουργία του μηχανισμού παραπόνων.

Στις 20 Δεκεμβρίου 2023 εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 539638/2023 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Μετανάστευσης και Ασύλου με θέμα «Μηχανισμός υποβολής και διαχείρισης παραπόνων ασυνόδευτων ανηλίκων στο πλαίσιο της επιτροπείας» (Β' 7143), η οποία ρυθμίζει τους κανόνες για την λειτουργία του μηχανισμού παραπόνων που οφείλουν να τηρούν οι Φ.Π.Υ.Ε. που ορίζονται επίτροποι.

23. Κατάρτιση και επιμόρφωση – άρθρο 66ΚΓ του ν. 4939/2022 (άρθρο 29 ν. 4960/2022)

Η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας ως αρμόδια αρχή για την επιτροπεία αναπτύσσει και καθιερώνει προγράμματα κατάρτισης και διαρκούς επιμόρφωσης του προσωπικού των επιτρόπων, των εντεταλμένων επιτροπείας και των συντονιστών. Για τον σκοπό αυτό, συνεργάζεται με συναρμόδιες αρχές, υπηρεσίες, φορείς της κοινωνίας των πολιτών, διεθνείς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς ή υπηρεσίες.

Οι επίτροποι (Φ.Π.Υ.Ε.) οφείλουν να παρέχουν κατάλληλη εισαγωγική και συνεχιζόμενη επιμόρφωση στο προσωπικό τους, είτε εφαρμόζοντας τα προγράμματα κατάρτισης που έχει αναπτύξει η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας είτε ακολουθώντας τις οδηγίες της (για το ελάχιστο περιεχόμενο εκπαίδευσης και μεθοδολογία εκπαίδευσης) και υπό την επίβλεψη της, τα οποία ακολουθούν τα πρότυπα ποιότητας, τις κατευθυντήριες γραμμές, και το περιεχόμενο όπως προκύπτουν από την οικεία διεθνή, ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία,. Στην παρ. 3 του άρθρου 66ΚΓ του ν. 4939/2022 προβλέπεται το περιεχόμενο που πρέπει να έχουν οι ως άνω εκπαιδεύσεις.

Ειδικότερα, κάποια βασικά σημεία που πρέπει να περιλαμβάνει η επιμόρφωση:

- τα καθήκοντά τους και τα όρια της αρμοδιότητάς τους, ρόλος του εντεταλμένου επιτροπείας, σύμφωνα με τον νόμο, (κατανόηση για τους ίδιους, αλλά και για το πώς το εξηγούν στα παιδιά)
- τα δικαιώματα των παιδιών κατά τη διεθνή, ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία, οι ανάγκες των παιδιών και η διαδικασία αξιολόγησης του βέλτιστου συμφέροντός τους,

- η νομοθεσία περί επιτροπείας, προστασίας των παιδιών, μετανάστευσης, διεθνούς προστασίας, κοινωνικής ένταξης,
- οι βασικές αρχές κατά την εργασία με ανηλίκους, η προσέγγιση με βάση τα δικαιώματα,
- διαπολιτισμικά ζητήματα, σε συνάρτηση με θέματα που αφορούν στο φύλο, τα στερεότυπα, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την προστασία, την υγεία,
- η εμπορία ανθρώπων, κακοποίηση και παραμέληση παιδιών (παράγοντες επικινδυνότητας και ενδείξεις),
- το εθνικό σύστημα παραπομπής για θέματα προστασίας των παιδιών (εξαφανισμένα παιδιά ή παιδιά-θύματα),
- το εθνικό σύστημα προστασίας των παιδιών, υγείας και εκπαίδευσης, φορείς, υπηρεσίες, οργανισμοί, ΜΚΟ και άλλοι πόροι που σχετίζονται με τη ζωή ενός ασυνόδευτου ανηλίκου στην Ελλάδα,
- η χρήση υπηρεσιών διερμηνείας και διαπολιτισμικής μεσολάβησης,
- οι δεξιότητες επικοινωνίας με παιδιά, και ιδιαίτερα με ευάλωτα παιδιά (π.χ. που έχουν υποστεί κάποια μορφή κακοποίησης ή εκμετάλλευσης ή βασανιστηρίων ή που έχουν υποστεί τραύμα), ή με παιδιά που παρουσιάζουν «δύσκολη» συμπεριφορά,
- τα αναπτυξιακά στάδια και η αναπτυξιακή ψυχολογία,
- η κοινωνική ένταξη των παιδιών και η υποστήριξη στην μετάβαση στην ενηλικίωση.

Υποστήριξη στις εκπαιδευτικές ανάγκες των εντεταλμένων επιτροπείας δύναται να παρέχουν και ο Οργανισμός της ΕΕ για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα, ο Οργανισμός της ΕΕ για το Άσυλο και η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, ιδίως για τις διαδικασίες αξιολόγησης του βέλτιστου συμφέροντος, αλλά και την ευαλωτότητα, το σχετικό ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο κ.α..

24. Κατευθυντήριες γραμμές και πρότυπες διαδικασίες – άρθρο 66ΚΔ του ν. 4939/2022 (άρθρο 30 ν. 4960/2022)

Η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας, ως αρμόδια αρχή, οργανώνει και συντονίζει πολιτικές και καθιερώνει διαδικασίες για την αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων που ισχύουν για την επιτροπεία των ασυνόδευτων ανηλίκων και την εναρμονισμένη πρακτική σε όλη την επικράτεια. Στο πλαίσιο αυτό,

- καταρτίζει πρότυπες διαδικασίες άσκησης των επιτροπικών καθηκόντων (προτυποποιημένες διαδικασίες λειτουργίας – SOPs),
- καθορίζει τους δείκτες αξιολόγησης βέλτιστου συμφέροντος, σε συνεργασία με ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς που διαθέτουν σχετική τεχνογνωσία, όπως

είναι ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο και η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες,

- καθορίζει και καθιερώνει τις διαδικασίες προσδιορισμού του βέλτιστου συμφέροντος (είτε σε επίπεδο αξιολόγησης/εκτίμησης του βέλτιστου συμφέροντος είτε σε επίπεδο καθορισμού βιώσιμης λύσης),
- αναπτύσσει κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες σε θέματα επιτροπείας και εκπαίδευσης επιτρόπων,
- ανταλλάσσει τεχνογνωσία και βέλτιστες πρακτικές με άλλες υπηρεσίες, αρχές και φορείς της κοινωνίας των πολιτών.

Συγκεκριμένα ως προς την αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος, είναι αναγκαίο να καθιερωθεί η διενέργεια αξιολόγησης βέλτιστου συμφέροντος ως μία διαδικασία που θα συμβάλλει τόσο στη διαχείριση της υπόθεσης κάθε ανηλίκου όσο και στον καθορισμό μίας βιώσιμης λύσης. Για τον σκοπό αυτό, η Γενική Γραμματεία, με τη συνδρομή της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και του Οργανισμού της ΕΕ για το Άσυλο αναπτύσσει μια ολοκληρωμένη Εργαλειοθήκη Διαδικασιών Βέλτιστου Συμφέροντος, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος όλων των ασυνόδευτων ανηλίκων (πρότυπο Έντυπο Αξιολόγησης Βέλτιστου Συμφέροντος – Σύντομο και Αναλυτικό, Οδηγίες Συμπλήρωσης αυτών, Κατευθυντήριες Οδηγίες και Μεθοδολογία για τη Διαδικασία Αξιολόγησης Βέλτιστου Συμφέροντος, Θεωρητικό και Νομικό Πλαίσιο για το Βέλτιστο Συμφέρον του Παιδιού), καθώς και εκπαιδευτικό υλικό για τις «Διαδικασίες Βέλτιστου Συμφέροντος – Διενέργεια Αξιολόγησης Βέλτιστου Συμφέροντος».

Ο εντεταλμένος επιτροπείας συμπληρώνει την κατάλληλη κατά περίπτωση Φόρμα αξιολόγησης βέλτιστου συμφέροντος ή την επικαιροποιεί, σε συνεργασία με άλλους επαγγελματίες/πρόσωπα αναφοράς ή άλλα πρόσωπα που πλαισιώνουν έναν ανήλικο. Στόχος είναι η δημιουργία ενός συνεκτικού πλάνου δράσης για κάθε παιδί, αποφεύγοντας τις επανειλημμένες συνεντεύξεις με τον ανήλικο για τα ίδια θέματα από διαφορετικά άτομα. Για τον λόγο αυτό είναι απαραίτητο να συνεργάζονται όλοι οι επαγγελματίες για το συμφέρον του ανηλίκου και να διαμοιράζονται την απαραίτητη πληροφορία προκειμένου αυτή να επικαιροποιείται τακτικά.

Η Υφυπουργός

Μετανάστευσης και Ασύλου

Σοφία Βούλτεψη

Συνημμένο:

- Προτυποποιημένο έγγραφο για την αναγγελία κατάστασης επιτροπείας ασυνόδευτων ανηλίκων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ**A. Αποδέκτες για κοινοποίηση:**

1. Υπουργείο Εσωτερικών
  - Γραφεία Υπουργού, Αναπληρωτή Υπουργού και Υφυπουργών
  - Γραφεία Γενικών Γραμματέων
  - Γενική Διεύθυνση Αποκέντρωσης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης (με την παράκληση να αποσταλεί στους Δήμους της χώρας)
  - Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος (με την παράκληση να αποσταλεί στους Δήμους της χώρας)
2. Υπουργείο Παιδείας
  - Γραφεία Υπουργού, Αναπληρωτή Υπουργού και Υφυπουργών
  - Γραφεία Γενικών Γραμματέων
  - Αυτοτελές Τμήμα Συντονισμού και Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης Προσφύγων
3. Υπουργείο Υγείας
  - Ιδιαίτερα Γραφεία Υπουργού, Αναπληρωτή Υπουργού και Υφυπουργών
  - Ιδιαίτερα Γραφεία Γενικών Γραμματέων
  - Γενική Διεύθυνση Υπηρεσιών Υγείας, Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Νοσηλευτικών Μονάδων και Εποπτευόμενων Φορέων (με την παράκληση να αποσταλεί σε όλα τα νοσηλευτικά ιδρύματα)
4. Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
  - Γραφεία Υπουργού και Υφυπουργού
  - Γραφεία Γενικών Γραμματέων
  - Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας
Κλάδος Αλλοδαπών και Προστασίας Συνόρων
Διεύθυνση Διαχείρισης Μετανάστευσης
5. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης
  - Γραφεία Υπουργού και Υφυπουργών
  - Γραφεία Γενικών Γραμματέων
6. Υπουργείο Δικαιοσύνης
  - Γραφεία Υπουργού και Υφυπουργού
  - Γραφεία Γενικών Γραμματέων
  - Διεύθυνση Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής Αθήνας (με την παράκληση να αποσταλεί στις Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής της χώρας)

7. Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας
  - Γραφεία Υπουργού και Υφυπουργού
  - Γραφεία Γενικών Γραμματέων
  - Διεύθυνση Προστασίας Παιδιού και Οικογένειας
  - Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης
8. Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής
  - Γραφεία Υπουργού και Υφυπουργού
  - Γραφεία Γενικών Γραμματέων
  - Αρχηγείο Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής
9. Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης
  - Γραφεία Υπουργού και Υφυπουργού
  - Γραφεία Γενικών Γραμματέων
  - Διεύθυνση Υπηρεσιών Μίας Στάσης
Τμήμα Ένταξης Διαδικασιών στα ΚΕΠ (με την παράκληση να αποσταλεί σε όλα τα ΚΕΠ της χώρας)
10. Εισαγγελία Αρείου Πάγου (με την παράκληση για την ενημέρωση των Εισαγγελιών της χώρας)
11. Ολομέλεια Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος (με την παράκληση για την ενημέρωση των δικηγορικών συλλόγων της χώρας)
12. Συνήγορος του Πολίτη, Βοηθός Συνήγορος για τα Δικαιώματα του Παιδιού
13. Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (με την παράκληση να αποσταλεί στις Δ.Ο.Υ. της χώρας)
14. Φορείς Παροχής Υπηρεσιών Επιτροπείας του Καταλόγου της παρ. 4 του άρθρου 66Η του ν. 4939/2022
15. Φορείς Λειτουργίας Δομών (μακροχρόνιας & επείγουσας) Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων
16. Επιχειρησιακοί εταίροι του Εθνικού Μηχανισμού Επείγουσας Ανταπόκρισης

Β. Εσωτερική διανομή:

1. Ιδιαίτερο Γραφείο Υπουργού
2. Ιδιαίτερο Γραφείο Υφυπουργού
3. Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής
  - Ιδιαίτερο Γραφείο Γενικού Γραμματέα
  - Υπηρεσία Ασύλου, Γραφείο Διοικητή, Γραφείο Υποδιοικητή
  - Διεύθυνση Υποστήριξης
  - Γενική Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής
  - Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής
  - Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης
  - Διεύθυνση Αδειών Διαμονής

4. Γενική Γραμματεία Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας
  - Ιδιαίτερο Γραφείο Γενικού Γραμματέα
  - Μονάδες ΓΓΕΠΘΠ
5. Γενική Γραμματεία Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο
  - Ιδιαίτερο Γραφείο Γενικού Γραμματέα
  - Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, Γραφείο Διοικητή, Γραφείο Υποδιοικητή
  - Διεύθυνση ΚΥΤ & ΚΕΔ
  - Μονάδα Μητρώου ΜΚΟ και Μητρώου Μελών ΜΚΟ
6. Υπηρεσιακή Γραμματεία
  - Υπηρεσία Συντονισμού
  - Γενική Διεύθυνση Πληροφορικής και Επικοινωνιών
7. Διεύθυνση Νομικής Υποστήριξης Ασύλου και Υποδοχής
8. Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού & Διαχείρισης Προγραμμάτων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων
  - Μονάδα Β.3: Διαχείρισης Ειδικών Δράσεων και Δράσεων Εμπλεκόμενων Φορέων